© Институтута Wəлгəр’андьна К’ьтеба Пироз, Москва, 2010

Дәрк'әтьн

Пешготьн

Жь һәр пенщ К'ьтебед Муса к'ьтеба дӧда бь ван хәбәра дәстпедьбә: ‹Awa навед› у жь вьр наве wейә ибраниФ те готьн: ‹Нав›. Пәйр'а wәлгәр'андьнед йунанида әв к'ьтеб навәки дьн дьстинә ‹Екседос› (Чуйин). Ве к'ьтебеда бона qәwьмандьнәкә сәре мьләте щьһуйа һати, те готьне, awa готи азабуна жь хӧламтийе, к'ижанеда кӧ әw wә'дәки дьреж бьн дәсте wәлате Мьсьреда бун. Әва йәка ниве дӧһ'әзарсалийа бәри буйина Исада qәwьмийә. П'ара к'ьтебейә пешьн (с. 1-19) бона сәрһатийа ә'мьре Муса дьбежә, к'ижан кӧ Хwәде бьжарт, wәки исраелийаФ жь бьн нире мьсьрийа хьлаз кә. П'ара к'ьтебейә дӧда, (с. 20-40) дәстпебуна qануне йә, к'ижанеда пәйманаФ т'әви мьләте Исраел ль сәр ч'ийайе Синайе гьредайи һ'имгьрти йә. Ль вьр ӧса жи дьдә к'ьфше, кӧ мьләт чаwa пәймана т'әв Хwәде гьредайи дьт'әр'ьбинә у бь һур гьли бона коне пироз те готьне, к'ижанида Хwәде нава мьләте хwәда дьһеwьри. П'ара ван qанунайә һәрә сәрәкә, әw һәр дәһә т'әми нә. Һәма хут әвана бунә һ'име wан һ'әму qанунед п'әргалийе, бь к'ижана иро гәлә мәри дьнеда ә'мьре хwә дьдьнә ль бәр һәв, чаwa баwәрмәнд ӧса жи нәбаwәр. Чаwa бь кьред хwәйә мәзьн, ӧса жи бь qанунед хwә, Хwәде Муса у Исраелр'а бьнйат'а хwә у наве хwәйи р'аст ә'йан дькә. Т'әне һ'ӧкӧме wи, нә кӧ һ'ӧкӧме хwәдейед майин, ль сәр т'әбийәте у мәрьва һәйә, бона ве йәке Хwәде дьхwазә,

wәки мәрьв т'әне wи бьh'әбиньн. Т'әне әw ә пироз, мәрьв бона гӧнәк'арийа хwә т'әне бь qьраред Хwәде дькарьн hәләqәтийа wан т'әви Хwәде hәбә. Әва к'ьтеба гӧhе мә вәдькә, wәки бь h'ьзкрьне гӧhдарийа Хwәде бькьн у hьндава мәрьвада сәр нета qәнщийе бьн, чаwа hьндава хwәда. Паше Иса Мәсиhе бежә, wәки ван hәр дӧ qанунда вәшартийә мә'на Пәйман Кәвьнә сәрәкә.

Ль hәв зедәбуна зар'ед Исраел[Ф] у беисафийа мьсрийа

1 Наве кӧр'ед Исраеләᶠ кӧ hәр кәс мала хwәва т'әви
Аqуб hатьнә Мьсьре, әв ьн. 2 Р'убен, Шьмh'ун, Леwи
у Щьhуда, 3 Исахар, Зәбулон у Бьнйамин, 4 Дан у Нәфтә-
ли, Гад у Ашер. 5 h'әму нәфсед кӧ жь бәдәна Аqуб бьбун,
h'әфте* нәфс бун, Усьв жи ль Мьсьре бу. 6 Усьв h'әму бь-
райед хwәва у h'әмуйед wи ньсьлида т'әмам пева мьрьн.
7 Зар'ед Исраел шин бун, беh'әсаб ль hәв зедә бун, гәләки
qәwат гьртьн у әw wәлат бь wанва т'ьжи бу.
8 hьнге сәр Мьсьре йәки ну бу п'адша, кӧ дәрhәqа Усьвда
тьштәк ньзаньбу. 9 Әwи готә щьмә'та хwә: «Ва йә щьмә'-
та зар'ед Исраел жь мә гәләктьр у qәwаттьр ә. 10 Wәрьн
әм hьндава wанда h'ьләк'арийе бькьн, кӧ нәбә әw зедә
бьн у hәгәр шәр'әк бьqәwьмә, әw жи т'әви дьжмьнед
мә бьбьнә йәк у мьqабьли мә шәр' кьн у жь ви wәлати
дәрк'әвьн hәр'ьн». 11 hьнге сәрк'ар сәр wан к'ьфш кьрьн,
wәки бь шьхӧлед гьран wан бьчәрчьриньн. Фьрәwьнр'а
бажаред ә'мбара, Пит'ом у Р'амсес чекьрьн. 12 Ле чьqас әw
дьчәрчьрандьн, әw hе гәләк дьбун у ль hәв зедә дьбун,
ӧса кӧ мьсьри жь зар'ед Исраел дьтьрсийан. 13 мьсрийа

* 1:5 Тек'ста ибрани[Ф] у Qануна Дӧщарида 10:22 ньвисар ә «h'әфте», ле тек'ста йунани у К'аред Шандийада 7:14 ньвисар ә «h'әфте пенщ».

беисафи зар'ед Исраел дьданә хәбате. 14 Ә'мьре wан бь
шьхӧле гьран бь һ'әр'ийе у к'әлпич'а, ӧса жи бь һәр шь-
хӧлед челева тә'л дькьрьн, һәр хәбата кӧ бьдана кьрьне
беисафи дьданә кьрьне.

15 П'адше Мьсьре т'әви пирәдәргушед ибранийа хәбәрда
кӧ наве жь wан йәке Шипраһ у наве йәке жи Пуһаһ бу.
16 У гот: «Гава к'ӧлфәтед ибранийа бәр зар'ада бьн, һьнге
һун ль сәр т'әхт дина хwә бьдьне, һәгәр кӧр' бә бькӧжьн,
ле һәгәр qиз бә бьра сах бьминә». 17 Ле пирәдәргуш жь
Хwәде тьрсийан. Чаwа п'адше Мьсьре wанр'а готьбу
нәкьрьн, ле йед кӧр'ин жи сах дьһьштьн. 18 П'адше Мь-
сьре гази пирәдәргуша кьр у готә wан: «Wә чьма әв йәк
аһа кьрийә, кӧ зар'е кӧр'ин жи сах һьштьнә?» 19 Һьнге
пирәдәргуша готә Фьрәwьн: «Чьмки к'ӧлфәтед ибра-
нийа нә мина к'ӧлфәтед мьсьрийа нә, әwә сәрхwә нә,
пирәдәргуш һ'әта хwә wанр'а дьгьһиньн әwана иди же
хьлаз дьбьн». 20 Ләма Хwәде пирәдәргушар'а кьрә qәнщи,
щьмә'т ль һәв зедә бу у гәләки qәwат станд. 21 Пирәдәр-
гуш кӧ жь Хwәде тьрсийан, әwи жи малед wан ава кьрьн.
22 Һьнге Фьрәwьн ә'мьри сәр т'әмамийа щьмә'та хwә кьр
у гот: «Һәр зар'әкә кӧр'ини жь дийа хwә буйи бавежьнә
ч'әме Ниле у һәр зар'а qизин сах бьһельн».

Буйина Муса

2 Мәрьвәки жь мала Леwи, чу qизәкә леwийа хwәр'а
хwәст. 2 Әw жьн һ'әмлә дәрк'әт кӧр'әк ани, әwе дина
хwә дайе кӧ әw бәдәw бу, се мәһа әw вәшарт. 3 Ле гава
әwе иди нькарьбу әw вәшарта, һьнге сәпәтәкә жь щур'әки
qамиша һьлда, әw хиж у qир кьр, әw кӧр'ьк кьре у дани
нав qамишед дәве Ниле. 4 Хушка зар'оке дур сәкьни,
wәки бьзаньбә к'а wе чь бьqәwьмә сәре wи.

5 У qиза Фьрәwьн бәрбь Ниле чу кӧ аве хwә кә, щарийед
wе жи дәве ч'ем дьгәр'ийан. Әwе сәпәтәк нав qамишада
дит у щарийа хwә шанд чу әw ани. 6 Гава вәкьр кӧр'ьк

дит. Кӧр'ьк дьгьрийа, дьле we сәр шәwьти у гот: «Әва
жь зар'ед ибранийа йә». 7 Һьнге хушка we зар'е готә qиза
Фьрәwьн: «Дьхwази әз һәр'ьм бона тә гази к'ӧлфәтәкә
ибранийайә бәрдәргуш кьм, кӧ бе бона тә бьстен бьдә
әве зар'е?» 8 Qиза Фьрәwьн готә we: «Һәр'ә». Qизьке жи
чу гази дийа зар'оке кьр. 9 Qиза Фьрәwьн готә we к'ӧл-
фәте: «Һане ви кӧр'и мьнр'а хwәй кә, әзе һәqе тә бьдьм».
К'ӧлфәте әw кӧр'ьк һьлда у хwәй кьр. 10 Гава кӧр'ьк мәзьн
бу, әwe ани да qиза Фьрәwьн, әwe жи әw хwәр'а кьрә
кӧр' у наве wи дани Муса*, гот: «Чьмки мьн әw жь аве
дәрхьст».

Муса жь Мьсьре дьр'әвә

11 Еп'ещә wәхт дәрбаз бу, гава Муса мәзьн бу*, р'абу чу
щәм бьратийа хwә, әwи дина хwә да шьхӧлед wани гь-
ран, дит we йәки мьсьри бьраки wийи ибрани дьк'ӧтә,
12 дор хwә ньһер'и, дина хwә дайе кӧ кәс т'ӧнә, лехьст
йе мьсьри кӧшт у qумеда вәшарт. 13 Р'ожа дьне р'абу чу,
дина хwә дайе we дӧ мәрьвед ибрани һәвр'а шәр' дькьн,
һьнге готә йе нәһәq: «Чьма тӧ ль һәвале хwә дьхи?»
14 Әwи жи ле вәгәр'анд: «К'е тӧ сәр мә сәрwер у һ'акьм
к'ьфш кьри? Дьбә кӧ дьхwази мьн жи бькӧжи чаwа тә
йе мьсьри кӧшт?» Муса тьрсийа у гот: «Р'аст әв тышта
дәрк'әтийә». 15 Фьрәwьн әв тышт бьһист, хwәст кӧ Муса
бькӧжә, ле Муса жь бәр Фьрәwьн р'әви чу wәлате Мь-
дйанеда ма, ль сәр бирәке р'уньшт.

16 Һ'әфт qизед т'әреqе Мьдйане һәбун. Әвана һатьн ав
к'ьшандьн, к'ӧр'н т'ьжи кьрьн кӧ пәзе баве хwә авдьн.
17 Шьвана һат бәри wан дан. Һьнге Муса р'абу пьшта
wан гьрт у пәзе wан авда. 18 Әвана чунә щәм баве хwә

---

* 2:10 Бь зьмане мьсьри фә'мина наве Муса «Кӧр'» ә, ле зьмане ибранида дәнге наве Муса мина «Дәрхьстьн» те бьһистьн.
* 2:11 Ль К'ăред Шандийада 7:23 ньвисар ә кӧ әw 40 сали бу.

Р'ьһуел*, әwи пьрси: «Әв чаwа бу кӧ һун иро ӧса зу һа-
тьн?» 19 Wана гот: «Мәрьвәки мьсьри әм жь дәсте шьвана
хьлаз кьрьн, ав жи бона мә к'ьшанд у пәзе мә авда».
20 Һьнге әwи готә qизед хwә: «Ле әw к'ане йә? Wә чьма
әw мәри ӧса бәр'да? Гази wи кьн бьра бе нан бьхwә».
21 Ль Муса хwәш һат кӧ щәм wи мәрьви бьминә у әwи
qиза хwә Сиппораһ да Муса. 22 Әwа һ'әмлә дәрк'әт, кӧ-
р'әк ани у Муса наве wи дани Гершом*, чьмки гот: «Әз
wәлате хәлqеда к'әтьмә хәрибийе».

23 Пәй гәләк wәхтр'а п'адше Мьсьре мьр. Зар'ед Исраел
жь дәст хӧламтийе кьрьнә зарин. У әw һәwар-газийа wа-
нә жь дәст хӧламтийе гьһиштә Хwәде. 24 Хwәде һеwәрза
wан бьһист у Хwәде әw пәйманаᶲ хwә бир ани, йа кӧ
т'әви Бьраһим, Исһаq у Аqуб гьредабу. 25 Хwәде дина хwә
да зар'ед Исраел у һ'але wан пе һ'әсийа.

Хwәде гази Муса дькә

3 Муса пәзе хәзуре хwә Ит'ройе т'әреqе Мьдйане
дьч'еранд. Әwи кәри ажот чу бәр'ийе дәрк'әт у гьһиш-
тә Һ'оребе*, ч'ийайе Хwәде. 2 Мьлйак'әте* Хӧдан бь алава
егьр нава дьр'ийеда wива хӧйа бу. Әwи дина хwә дайе
we алав дьр'ийе к'әтийә дьшьхӧлә, ле дьр'и нашәwьтә.
3 Һьнге Муса гот: «Һәла вәгәр'ьм ве дитьна ә'щеб бьбиньм,
к'а чьма дьр'и нашәwьтә?» 4 Хӧданᶲ дина хwә дайе, wә-
ки әw вәгәр'ийа кӧ бьбинә, Хwәде жь нава дьр'ийе гази
кьре у гот: «Муса, Муса!» Әwи гот: «Әз ва мә». 5 Хwәде

* 2:18 Ль вьр наве т'әреqе Мьдйане «Р'ьһуел» ә кӧ те т'әрщьмә-
кьрьне чаwа «Һәвале Хwәде», ле жь вьр шунда наве wи «Ит'ро»
те готьне.

* 2:22 Бь зьмане ибрани дәнге наве «Гершом» мина дәнге хә-
бәра «Хәриб» ә.

* 3:1 Аwа готи бь навәки дьн «Синай».

* 3:2 Әва щур'әки qәдьргьртьн йан ә'йанбуна Хwәде йә.

готе: «Незики вьр нәбә. Чарьхед ньгед хԝә бехә, чьмки
әԝ щийе кӧ тӧ ль сәр сәкьнийи ә'рде пироз ә». 6 У гот:
«Әз Хԝәдейе баве тә, Хԝәдейе Бьраһим, Хԝәдейе Исһаq у
Хԝәдейе Аqуб ьм». Һьнге Муса р'уйе хԝә ньхамт, чьмки
тьрсийа кӧ Хԝәде бьньһер'ә. 7 Хӧдан гот: «Бәле мьн щәфе
щьмә'та хԝәйә Мьсьреда дит у qар'ә-qар'а ԝан жь дәст
сәрк'аред ԝан бьһист, чьмки әз һаш жь тәнгасийа ԝан
һәмә. 8 Әз пәйа бум ԝана жь дәсте мьсьрийа аза кьм у
ԝан жь әԝи ԝәлати дәрхьмә ԝәлатәки р'ьнд у бәрфьрә,
ԝәлате кӧ шир у һьнгьв же дьк'ьшә, ԝи щийе кәнанийаФ,
һ'итийа, әморийаФ, пьриззийа, һ'иԝийа у йәбусийа. 9 У
ньһа ва йә qар'ә-qар'а зар'ед Исраел гьһиштийә мьн у әԝ
зордарийа кӧ мьсьри ль ԝан дькьн мьн дит. 10 Ньһа ԝәрә,
әз тә бьшиньмә щәм Фьрәԝьн, кӧ тӧ щьмә'та мьн, зар'ед
Исраел жь Мьсьре дәрхи». 11 Һьнге Муса готә Хԝәде: «Әз
к'и мә кӧ һәр'ьмә щәм Фьрәԝьн у зар'ед Исраел жь Мьсьре
дәрхьм?» 12 Хԝәде готе: «Әзе т'әви тә бьм. Әве тәр'а бьбә
нишана кӧ мьн тӧ шандийи: гава тӧ щьмә'те жь Мьсьре
дәрхи, сәр ви ч'ийайи һуне Хԝәдер'а хӧламтийе бькьн».
13 Муса готә Хԝәде: «Ва әз дьчьмә щәм зар'ед Исраел у
бежьмә ԝан: ‹Хԝәдейе кал-бавед ԝә әз шандьмә щәм
ԝә›. Ле гава әԝ жь мьн бьпьрсьн: ‹Наве ԝи чь йә?› Әз
чь ԝанр'а бежьм?» 14 Хԝәде готә Муса: «ӘЗ ЙЕ ҺӘМӘ. Ве
йәке бежә зар'ед Исраел, бежә кӧ: ‹ӘЗ ҺӘМӘ әз шандь-
мә щәм ԝә›». 15 Диса Хԝәде готә Муса: «Аһа бежи зар'ед
Исраел: ‹Хӧдан*, Хԝәдейе кал-бавед ԝә, Хԝәдейе Бьра-
һим, Хԝәдейе Исһаq у Хԝәдейе Аqуб әз шандьм щәм
ԝә›. Һ'әта-һ'әтайе наве мьн әв ә у һ'әму ньсьлада әзе аһа
бемә биранине. 16 Һәр'ә р'успийед Исраел т'оп кә у бежә
ԝан: ‹Хӧдан, Хԝәдейе кал-бавед ԝә, Хԝәдейе Бьраһим,

* 3:15 Бь зьмане ибрани хәбәра «Хӧдан» ЙһԜһ ньвисар ә у те хԝәндьне чаԝа «Йаһԝәһ». Дәнге ве хәбәре мина дәнге хәбәра «ӘЗ ҺӘМӘ» йә.

Исħaq у Аqуб мьнва хöйа бу у гот: Әз сәр wәда ħатьмә
у мьн дит кö Мьсьреда чь ħатийә сәре wә›. [17]У гот: ‹Әзе
wә жь щәфе Мьсьре дәрхьм у бьбьмә wәлате кәнанийа,
ħ'итийа, әморийа, пьриззийа, ħ'иwийа у йәбусийа, wи
wәлате кö шир у ħьнгьв же дьк'ьшә›. [18]Әwe гöр'а тә бь-
кьн ħьнге тö т'әви р'успийед Исраел ħәр'ә щәм п'адше
Мьсьре у жер'а бежьн: ‹Хöдан Хwәдейе ибранийа мәва
хöйа бу, ньħа изьна тә ħәбә, әм р'ийа се р'ожа бәрбь
бәр'ийе ħәр'ьн, Хöдан Хwәдейе хwәр'а qöрбане бьдьн›.
[19]Бәле әз заньм, кö п'адше Мьсьре we изьна wә нәдә кö
ħун ħәр'ьн, ħәгәр нә бь дәсте зор бә, [20]ле әзе дәсте хwә
дьреж кьм у бь wан ħ'әму к'әрәмәтед хwә Мьсьре хьм,
йед кö әзе нав weда бькьм, паши ħьнге әwe wә бәр'дә.
[21]У әзе ль бәр ч'ә'ве мьсьрийа ве щьмә'те ширьн кьм,
wәки гава кö ħун дәрк'әвьн, дәствала дәрнәк'әвьн. [22]Ле
бьра ħәр к'öлфәт жь щинара хwә у жь к'öлфәта кö мала
weда дьминә, хьшьред зивин у хьшьред зер'ин, öса жи
к'ьнща же бьхwазә у wан ль кöр' у qизед хwәва кьн у
мьсьрийа т'алан кьн».

Хwәде нишана дьдә Муса кö бькә

4 Муса ле вәгәр'анд у гот: «Ле әwe мьн баwәр нәкьн у
нә жи we дәнге мьн бьбьħен, чьмки we бежьн, Хwәде
тәва хöйа нәбу йә». [2]Ћьнге Хwәде готә Муса: «Әw чи йә
дәсте тәда?» Әwи гот: «Шьвдар ә». [3]Хwәде готе: «We ба-
вежә ә'рде». Әwи авитә ә'рде, бу мә'р у Муса же р'әви.
[4]Хöдан готә Муса: «Дәсте хwә дьреж ке поч'е бьгьрә».
Әwи жи дәсте хwә дьреж кьре әw гьрт у әw дәсте wида
бу шьвдар. [5]«Бь ве йәке we баwәр бькьн, wәки Хöдан
Хwәдейе кал-бавед wан, Хwәдейе Бьраħим, Хwәдейе
Исħaq у Хwәдейе Аqуб тәва хöйа буйә».

[6]Хöдан диса готә Муса: «Ньħа дәсте хwә текә п'ашьла
хwә». Әwи дәсте хwә кьрә п'ашьла хwә дәрхьст у ва йә,
дәсте wи бу мина бәрфа к'öни-к'öни буйи. [7]Хwәде готе:

«Дәсте xwә диса текә п'ашьла xwә». Әwи диса дәсте xwә
кьрә п'ашьла xwә дәрхьст у ва йә, әw диса бу мина qа-
льбе wи. 8«Һәгәр тә баwәр нәкьн у гӧһ нәдьнә нишана
пешьн, we баwәрийа xwә нишана дӧда биньн. 9Ле һәгәр
ван һәр дӧ нишана жи баwәр нәкьн у гӧһ нәдьнә дәнге
тә, һьнге жь ч'әме Ниле аве һьлдә у бьр'ежә сәр ә'рде. Әw
ава кӧ тә жь Ниле һьлда we сәр ә'рде бьбә хун».
10Муса готә Хӧдан: «Xwәйе мьн, һиви дькьм! Әзи хә-
бәрданеда нә сәрxwә мә, нә дӧһӧ нә жи пер у нә жи
пәй ве хәбәрданер'а кӧ тә т'әв хӧламе xwә хәбәрда, ле
әз йәки дәвqәр'ьми у зьменда гьран ьм». 11Һьнге Хӧдан
готә wи: «К'е дәв да мерьв, йан к'е кәр' у лал чекьрьн,
йан йе кӧ дьбинә, йан йе кор? Әз Хӧдан ниньм? 12Awa
ньһа тӧ һәр'ә әзе т'әви дәве тә бьм у тә һин кьм, чь кӧ
тӧ гәрәке бежи». 13Әwи готе: «Xwәйе мьн, һиви дькьм!
К'әрәма xwә йәки дьне бьшинә». 14Һьнге һерса Хӧдан ль
Муса р'абу у готе: «Һаруне леwи нә бьре тә йә? Әз заньм
кӧ әwи хәбәрданеда сәрxwә йә, ва йә әwe пешийа тәда
бе у гава әw тә бьбинә we гәләки ша бә. 15Тӧ т'әви wи
хәбәр дә у хәбәра бькә дәве wи, әзе дәве тә у дәве wир'а
бьм, әзе wә һин кьм кӧ һуне чь бькьн. 16Бьра әw дәwса
тә щьмә'тер'а хәбәр дә у әw тәр'а бьбә дәwса дәв у тӧ жи
wир'а дәwса Xwәде. 17У we шьвдаре бьгьрә дәсте xwә,
wәки бь we нишана бьки».

Муса вәдьгәр'ә Мьсьре

18Муса вәгәр'ийа чу щәм хәзуре xwә Ит'ро у жер'а гот:
«Изьна тә һәбә әз вәгәр'ьмә щәм бьратийа xwәйә Мь-
сьреда бьбиньм, к'а әw һәнә йан т'ӧнәнә». Ит'ро готә
Муса: «Һәр'ә тәр'а охьр бә». 19Хӧдан Мьдйанеда Мусар'а
гот: «Һәр'ә вәгәр'ә Мьсьре, чьмки әw мәрьвед кӧ пәй
ә'мьре тә к'әтьбун һ'әму жи мьрьнә». 20Муса р'абу жьна
xwә, кӧр'ед xwә ль к'әре сийар кьрьн у вәгәр'ийа wәлате
Мьсьре. Муса шьвдара Xwәде гьртә дәсте xwә. 21Һьнге

Хӧдан готә Муса: «Гава тӧ вәгәр'и һәр'и Мьсьре, бьки кӧ
тӧ wан һ'әму нишанед кӧ мьн данә дәсте тә, ль бәр Фь-
рәwьн бьки, ле әзе дьле wи бькьмә кәвьр у әwе щьмә'те
бәр'нәдә. 22 У бежә Фьрәwьн: ‹Хӧдан аһа дьбежә: Исраел
кӧр'е мьни ньхӧри йә. 23 Әз тәр'а дьбежьм: Кӧр'е мьн бәр'-
дә кӧ әw хӧламтийа мьн бькә, ле һәгәр тӧ нәхwази wи
бәр'ди, ва йә әзе кӧр'е тәйи ньхӧри бькӧжьм›».

24 У ӧса qәwьми кӧ р'ева щики шәвбери кьрьн, Хӧдан
р'асти Муса һат у хwәст кӧ wи бькӧжә. 25 Һьнге Сиппора-
һе кәвьрәки туж һьлда, кӧр'е хwәйи нәсьнәткьри сьнәт
кьр, п'ийед Муса хьст у готе: «Р'аст тӧ бона мьн мере
хуне йи». 26 У бь ви аwайи Хӧдан әw һьшт. Wи чахи бона
сьнәтийе әwе гот: «Мере хуне».

27 Хӧдан готә Һарун: «Һәр'ә бәр'ийе пешийа Мусада».
Әw жи чу бәр ч'ийайе Хwәде р'асти wи һат у чу р'уйе
wи. 28 Муса һ'әму готьнед Хӧдан Һарунр'а гьли кьрьн
кӧ әwи әw шандийә у т'әмийа wан һ'әму нишана дайә.
29 Муса у Һарун чун һ'әму р'усьпийед зар'ед Исраел т'оп
кьрьн. 30 У Һарун әw һ'әму готьнед Хӧданә кӧ Мусар'а
готьбу гьли кьрьн у ль бәр ч'ә'ве щьмә'те әw нишан кь-
рьн. 31 Щьмә'те баwәр кьр. У гава бьһистьн кӧ Хӧдан сәр
зар'ед Исраелда һатийә у дина хwә дайә әw зәлулийа
wан, та бун у һ'әбандьн.

Муса у Һарун ль бәр Фьрәwьн

5 Пәй һаqас тьштр'а Муса у Һарун чунә щәм Фьрәwьн
у готьне: «Хӧдан Хwәдейе Исраел аһа дьбежә: ‹Изьна
щьмә'та мьн бьдә кӧ бәр'ийеда мьнр'а щәжьне бькьн›».
2 Фьрәwьн гот: «Хӧдан к'и йә кӧ әз гӧр'а готьна wи бь-
кьм у изьна Исраел бьдьм? Әз Хӧдан нас накьм у изьна
Исраел жи надьм». 3 Wана готе: «Хwәдейе ибранийа мәва
хӧйа бу. Изьна тә һәбә әм р'ийа се р'ожа һәр'ьнә бәр'ийе
у Хӧдан Хwәдейе хwәр'а qӧрбане бьдьн, кӧ нәбә әw бь
нәхwәшийа һ'ал йан шур qьр'а мә бинә». 4 П'адше Мьсьре

готə wан: «Муса у Һарун, һун чьма щьмə'те жь хəбата
wан паш дехьн? Һəр'ьнə сəр борще хwə». ⁵ Фьрəwьн гот:
«Ва йə ньһа щьмə'та wəлет гəлəк ə, ле һун наһельн кö
əw борще хwə бьqəдиньн».

⁶ Һəма we р'оже Фьрəwьн кьрə сəр сəрwер у сəрк'аред
щьмə'те, гот: ⁷ «Мина һəр гав бона к'əлпич' чекьрьне кайе
нəдьнə щьмə'те, бьра əwана хwəха һəр'ьн у хwəр'а кайе
т'оп кьн. ⁸ Һ'əсабе к'əлпич'а жь сəр wан кем нəкьн, һаqаси
жи жь wан бьхwазьн, чьqас wан һəр гав чедькьрьн, чьм-
ки əwə хwəр'анəдити нə, лəма дькьнə qар'ин у дьбежьн:
‹Əм һəр'ьн qöрбане Хwəдейе хwəр'а бьдьн›. ⁹ Бьра шьхöл
ль сəр ван мəрьва гьран бə, кö хəбатева гиро бьн у пəй
готьнед дəрəw нəк'əвьн».

¹⁰ Сəрwер у сəрк'аред щьмə'те дəрк'əтьн щьмə'тер'а хəбəр-
дан у готьн: «Фьрəwьн аһа дьбежə: ‹Əз кайе надьмə wə,
¹¹ һун хwəха һəр'ьн жь к'ö дьхwазьн хwəр'а кайе дəстхьн,
ле жь шьхöлед wə тьштəк же кем нəбə›». ¹² Һьнге щьмə'т
ль т'əмамийа wəлате Мьсьре бəла бу, дəwса кайе хозан
т'оп кьр. ¹³ Сəрwера п'ейи ль сəр wан дькьрьн дьготьн:
«Хəбата хwəйə һəр р'ож öса бьqəдиньн, чаwа һьнге кö
кайа wə һəбу». ¹⁴ К'аркəред Фьрəwьн сəрк'аред сəр зар'ед
Исраел к'ъфшкьри к'öтан у готьн: «Wə чьма дöһö у иро
һ'əсабе к'əлпич'а мина һəр гав т'əмам нəкьрийə?» ¹⁵ Сəрк'а-
ред зар'ед Исраел һатьнə щəм Фьрəwьн газьне хwə кьрьн
у готьне: «Тö чьма öса сəре хöламед хwə дьки? ¹⁶ Кайе
надьнə хöламед тə, ле мəр'а дьбежьн: ‹К'əлпич'а чекьн!›
Ва йə əм һатьнə к'öтане, ле нəһəqи алийе щьмə'та тəда
йə». ¹⁷ Ле əwи гот: «Һун хwəр'анəдити нə! Хwəр'анəдити!
Лəма дьбежьн: ‹Əм һəр'ьн Хöданр'а qöрбане бьдьн›. ¹⁸ Дə
ньһа һəр'ьн у бьхəбьтьн, кайе wəр'а нəйе дайине, ле һ'ə-
сабе к'əлпич'а we жь wə бе хwəстьне». ¹⁹ Һьнге сəрк'аред
зар'ед Исраел хwə охьрме гъранда дитьн гава һатə готь-
не: «Һ'əсабе к'əлпич'айə кö һəр р'ож жь wə те хwəстьне
кем нəкьн». ²⁰ Гава əw жь щəм Фьрəwьн дəрк'əтьн, р'асти

Муса у Һарун Һатьн кӧ әw Һивийа wан бун 21 у готьнә
wан: «Бьра Хwәде сәр wәда бьньһер'ә у диwана wә бькә,
wәки wә әм бәр ч'ә'ве Фьрәwьн у хӧламед wи р'әш кьрьн
у шур жи да дәсте wан кӧ мә бькӧжьн».

Муса газьне хwә Хӧдан дькә

22 Һьнге Муса вәгәр'ийа щәм Хӧдан у гот: «Йа Хwәйе
мьн! Тә чьма әв щьмә'та авитә нава охьрмед гьран? Тә
бона чь әз шандьм? 23 Чьмки wе Һьнгева, гава әз Һать-
мә щәм Фьрәwьн у пе наве тә хәбәр дайә, әw хьрабийе
ве щьмә'те дькә, ле бәле тә щьмә'та хwә хьлаз нәкьр».

6 Хӧдан готә Муса: «Те ньҺа бьбини, кӧ әзе чь сәре
Фьрәwьн бькьм. We wан бь дәсте зор бәр'дә у we
wан бь дәсте зор жь wәлате хwә дәрхә».

Щаба Хӧдан

2 Хwәде т'әв Муса хәбәр да у готә wи: «Әз Хӧдан ьм.
3 Әз чаwа Хwәдейе Һәри Зор, БьраҺим, ИсҺаq у Аqубва
хӧйа бумә, ле бь наве хwә Хӧдан* wанва хӧйа нәбумә.
4 Мьн т'әви wан пәймана хwә гьреда, кӧ wәлате КәнанеФ
бьдьмә wан, wәлате wани хәрибийе, we дәра кӧ фьра-
ри дәрбаз кьрьн. 5 Мьн заринийа зар'ед Исраел бьҺист
кӧ мьсрийа әw кьрьнә хӧлам у мьн пәймана хwә бир
ани. 6 Аwа бежә зар'ед Исраел: ‹Әз Хӧдан ьм! Әзе wә жь
бьн бaverage мьсрийайә гьран дәрхьм у wә жь хӧламтийа
wан аза кьм, пе зәнда бәрбьр'и wә дьрежкьри у диwанед
гьран хьлаз кьм. 7 У әзе wә бькьмә щьмә'та хwә у бьбьмә
Хwәдейе wә. У Һьнге Һуне бьзаньбьн кӧ Хӧдан Хwәдейе
wә әз ьм, йе кӧ Һун жь бьн бареd мьсрийайә гьран
дәрхьстьн. 8 У әзе wә бьбьмә wи wәлати, бона к'ижани

* 6:3 Бьньһер'ә шьровәкьрьна Дәрк'әтьн 3:15.

мьн сонд хwар кӧ бьдьмә Бьраhим, Исhaq, Аqуб, әзе wи
чаwа wap бьдьмә wә. Әз Хӧдан ьм». 9 Муса әв йәк зар'ед
Исраелр'а гот, ле wан жь дьлтәнгийе у жь дәст шьхӧлед
гьран гӧhдарийа Муса нәкьрьн. 10 Хӧдан т'әв Муса хәбәр
да у готе: 11 «Һәр'ә щәм Фьрәwьне п'адше Мьсьре бежә кӧ
зар'ед Исраел жь wәлате хwә бәр'дә». 12 Һьнге Муса ль бәр
Хӧдан хәбәр да у готе: «Ва йә, зар'ед Исраел гӧhдарийа
мьн накьн, иди к'ӧ ма кӧ Фьрәwьн гӧhдарийа мьн бькә?
Әз жи зьменда гьран ьм». 13 У Хӧдан бона зар'ед Исраел
у Фьрәwьне п'адше Мьсьре т'әви Муса у Һарун хәбәрда у
ә'мьри сәр wан кьр кӧ зар'ед Исраел жь Мьсьре дәрхьн.

Бәрәка Муса у Һарун

14 Пешийед малбәтед wан әв ьн. Кӧр'ед Р'убен, ньхӧ-
рийе Исраел, әв ьн: Һәнох, Паллу, Һәсрун у К'арми. Әв
ьн малбәтед Р'убен. 15 Кӧр'ед Шьмh'ун әв ьн: Йәмуел,
Йамин, Оhад, Йахин, Соhар у кӧр'е к'ӧлфәта кәнани Ша-
wул. Әв ьн малбәтед Шьмh'ун. 16 Навед кӧр'ед Леwи, ль
гора сәрәщәма р'ьк'ьнйатед хwәва, әв ьн: Гершон, Qohaт'
у Мерари. Т'әмамийа салед ә'мьре Леwи сәд си у h'әфт
сал бун. 17 Кӧр'ед Гершон, ль гора малбәтед хwә, әв ьн:
Либни у Шими. 18 Кӧр'ед Qohaт' әв ьн: Ә'мрам, Исhap,
Һеброн у Узиел. Т'әмамийа салед ә'мьре Qohaт' сәд си
у се сал бун. 19 Кӧр'ед Мерари әв ьн: Маh'ли у Муши. Әв
ьн малбәтед Леwи ль гора сәрәщәма р'ьк'ьнйатед хwәва.
20 Ә'мрам мәт'а хwә Йок'әбәд станд у әwе wир'а Һарун у
Муса анин. Салед ә'мьре Ә'мрам сәд си у h'әфт сал бун.
21 Кӧр'ед Исhap әв ьн: Qорах, Нәфәг у Зик'ри. 22 Кӧр'ед
Узиел әв ьн: Мишаел, Әлсафан у Сит'ри. 23 Һарун Әли-
шәба, qиза Аминадав хушка Нәhшон станд. Әwе wир'а
Надаб, Абиhу, Елазар у Ит'амар анин. 24 Кӧр'ед Qорах әв
ьн: Ассир, Әлqанаh у Абиасаф. Әв ьн малбәтед qорахи.
25 Елазаре кӧр'е Һарун жь нав qизед Путиел йәк хwәр'а
жьн хwәст, әwе жи wир'а Пинhac ани. Пешийед леwийа

ль гора малбəтед хwəва əв ьн. 26 Əв ьн əw Муса у Һаруне,
к'ижанар'а кӧ Хӧдан гот: «Зар'ед Исраел, р'əфед wанва жь
wəлате Мьсьре дəрхьн». 27 Əwед кӧ т'əв Фьрəwьн п'адше
Мьсьре хəбəр дьн у бона зар'ед Исраел жь Мьсьре дəр-
хьн əв ьн: Муса у Һарун.

Хwəде фəрмане дьдə Муса кӧ һəр'ə щəм Фьрəwьн

28 Чахе кӧ Хӧдан wəлате Мьсьреда т'əви Муса хəбəр да,
29 wе һьнге Хӧдан Мусар'а хəбəр да у готе: «Əз Хӧдан ьм!
Һəр тьште кӧ əз тəр'а дьбежьм, бежə Фьрəwьне п'адше
Мьсьре». 30 Муса жи ль бəр Хӧдан гот: «Ва йə əз зьменда
гьран ьм, Фьрəwьне чаwа гӧһдарийа мьн бькə?»

7 Хӧдан готə Муса: «Һəла бьньһер'ə, əз тə дькьмə ми-
на Хwəде бона Фьрəwьн, бьре тə Һарун жи wе бьбə
п'ехəмбəре[Ф] тə. 2 Һəр тьшти бежи, чь кӧ əзе ə'мьри ль тə
бькьм у бьре тə Һарун бьра Фьрəwьнр'а бежə, кӧ зар'ед
Исраел жь wəлате хwə бəр'дə. 3 Ле əзе дьле Фьрəwьн
бькьмə кəвьр, нишан у к'əрəмəтед хwə ль нав wəлате
Мьсьреда зедə кьм. 4 Фьрəwьне гӧһдарийа wə нəкə. У əзе
дəсте хwə дайньмə ль сəр Мьсьре у р'əфед хwə, щьмə'та
хwə, зар'ед Исраел пе диwанед мəзьн жь wəлате Мьсьре
дəрхьм. 5 У һьнге мьсьрийе бьзаньбьн кӧ əз Хӧдан ьм,
гава əз дəсте хwə дьрежи ль сəр Мьсьре кьм у зар'ед
Исраел жь нав wан дəрхьм». 6 Муса у Һарун ӧса кьрьн,
чаwа кӧ Хӧдан ə'мьри ль wан кьр ӧса жи кьрьн. 7 Муса
һ'əйште сали бу, ле Һарун һ'əйште се сали бу, гава т'əв
Фьрəwьн хəбəрдан.

Шьвдара Һарун дьбə мə'р

8 Хӧдан т'əви Муса у Һарун хəбəр да у гот: 9 «Гава Фь-
рəwьн т'əв wə хəбəр дə у бежə: ‹Һəла нишанəке бькьн›,
wи чахи бежə Һарун: ‹Шьвдара хwə һьлдə бавежə бəр
Фьрəwьн›. Əwе бьбə мə'р». 10 Муса у Һарун к'əтьнə щəм

Фьрәwьн у чаwа кӧ Хӧдан ә'мьри ль wан кьрьбу ӧса жи
кьрьн. Һарун шьвдара хwә авитә бәр Фьрәwьн у бәр хӧ-
ламед wи у әw бу мә'р. [11] Фьрәwьн жи гази сәрwахт у
к'оч'әка кьр у ван сербазед Мьсьре жи бь сербазийа хwә
ӧса кьрьн. [12] Һәр йәки шьвдара хwә давит у әw дьбунә
мә'р, ле шьвдара Һарун шьвдаред wан даԛӧртандьн. [13] У
дьле Фьрәwьн бу кәвьр гӧр'а wан нәкьр, чаwа кӧ Хӧдан
готьбу.

Щәза ә'wльн: Ав дьбә хун

[14] Хӧдан готә Муса: «Дьле Фьрәwьн бу кәвьр, әw нахwазә
щьмә'те бәр'дә. [15] Сәре сьбәһе һәр'ә щәм Фьрәwьн. Ва йә
әwе һәр'ә бәрбь аве у тӧ бәр дәве ч'әме Ниле ль бәр wи
бьсәкьнә у әw шьвдара кӧ бьбу мә'р бьгьрә дәсте хwә.
[16] Wир'а бежә: ‹Хӧдан Хwәдейе ибранийа әз шандьмә щәм
тә у дьбежә: Щьмә'та мьн бәр'дә кӧ бәр'ийеда хӧламтийа
мьн бькә, ле ва йә һ'әта ньһа тә гӧһдари нәкьрийә. [17] Хӧ-
дан аһа дьбежә: «Бь ве бьзаньби кӧ әз Хӧдан ьм». Аwа
әзе шьвдара дәсте хwә ава ч'әме Ниле хьм у wе бьбә хун.
[18] Мә'сийед ч'емда wе һ'ьшк бьн у бине бьк'әвә ч'ем, мьсь-
рийе зьвер бьн кӧ ава Ниле вәхwьн»›. [19] Хӧдан готә Муса:
«Бежә Һарун: ‹Шьвдара хwә һьлдә у дәсте хwә дьрежи
сәр авед Мьсьре, сәр ч'әмед wан, сәр щәwед wан, сәр
голед wан у сәр һ'әму авед wанә т'опбуйи кә у wе бьбьнә
хун. We т'әмамийа wәлате Мьсьреда, ава дәрданед дар
у кәвьрида жи бьбә хун»›. [20] У чаwа кӧ Хӧдан ә'мьри ль
wан кьрьбу, Муса у Һарун ӧса жи кьрьн. Һарун* шьвдара
хwә бьльнд кьр бәр ч'ә'ве Фьрәwьн у бәр ч'ә'ве хӧламед
wи ава Ниле хьст, т'әмамийа ава ч'ем бу хун. [21] Мә'сийед
ч'емда һ'ьшк бун у бин к'әтә ч'ем, мьсьрийа нькарьбун
жь ч'ем ав вәхwарана. У т'әмамийа wәлате Мьсьреда

* 7:20 Тек'ста ибранида ньвисар ә «Әwи».

хун һәбу. 22 Ле сербазед Мьсьре жи бь сербазийед хwә
ӧса кьрьн. Дьле Фьрәwьн бу кәвьр, гӧһ нәда wан, чаwа
кӧ Хӧдан готьбу. 23 Фьрәwьн вәгәр'ийа чу мала хwә, әв
йәк сәр дьле wи гьран р'унәньшт. 24 У һ'әму мьсьри р'а-
бун бона ав вәхwарьне дор-бәре ч'ем к'олан, чьмки ава
Ниле нькарьбун вәхwарана.
25 Пәй ч'ем хьстьна Хӧданр'а, һ'әфт р'ож дәрбазбун.

Щәза дӧда: Бәq

8 Хӧдан готә Муса: «Һәр'ә щәм Фьрәwьн у бежә wи:
‹Хӧдан аһа дьбежә: Щьмә'та мьн бәр'дә кӧ хӧламтийа
мьн бькә. 2 Ле һәгәр тӧ нәхwәзи бәр'ди, ва йә әзе пе бәqа
т'әмамийа т'опрахед тә хьм. 3 Ч'әме бәqава бьк'ьмк'ьмә
у әwе р'абьн бьк'әвьнә мала тә, ода тәйә р'азане, ньвина
тә, малед хӧламед тә, нава щьмә'та тә, тәндуред тә у
шкәва тәйә һәвир. 4 У бәqе р'абьнә ль сәр тә, ль сәр щьм-
ә'та тә у ль сәр һ'әму хӧламед тә›». 5 Һьнге Хӧдан готә
Муса: «Бежә Һарун: ‹Дәсте хwә шьвдарева дьрежи ль
сәр ч'әма, щәwа у гола кә у ль сәр wәлате Мьсьре, бәqа
дәрхә›». 6 У Һарун дәсте хwә дьрежи ль сәр авед Мьсьре
кьр. Бәq дәрк'әтьн у wәлате Мьсьре ньхамтьн. 7 Сербаза
жи бь сербазийа хwә ӧса кьрьн у ль сәр wәлате Мьсьре
бәq дәрхьстьн. 8 Фьрәwьн гази Муса у Һарун кьр у гот:
«Р'әща жь Хӧдан бькьн, кӧ бәqа жь мьн у жь щьмә'та мьн
дур хә у әзе щьмә'те бәр'дьм кӧ Хӧданр'а qӧрбане бьдьн».
9 Һьнге Муса готә Фьрәwьн: «Тӧ хwәха мьнр'а wә'дә к'ьфш
кә, әз к'әнге бона тә, бона хӧламед тә у бона щьмә'та тә
р'әща бькьм, кӧ бәq жь тә у жь малед тә ӧнда бьн, т'ә-
не әwе ч'емда бьминьн». 10 У әwи гот: «Сьбе». Муса гот:
«Бьра wәкә готьна тә бә! Кӧ тӧ бьзаньби, йәки мина
Хӧдан Хwәдейе мә т'ӧнә. 11 Бәqе жь тә, жь малед тә, жь
хӧламед тә у жь щьмә'та тә wе дур к'әвьн, т'әне ч'емда
wе бьминьн». 12 Муса у Һарун жь щәм Фьрәwьн дәрк'ә-
тьн у Муса бона wан бәqа, к'ижан кӧ Хӧдан анибунә сәр

Фьрəwьн гази Хӧдан кьр. [13] Хӧдан wəкə готьна Муса кьр,
у бəqед малада, һ'əwшада у к'əwшəнада һ'ьшк бун. [14] Əw
к'ом-к'ом т'оп кьрьн у бин к'əтə wəлет. [15] Ле гава Фьрəwьн
дина хwə дайе кӧ р'ьһ'əти к'əте, дьле хwə кьрə кəвьр у
гӧр'а wан нəкьр, чаwа кӧ Хӧдан готьбу.

Щəза сьсийа: К'əрмеш

[16] Һьнге Хӧдан готə Муса: «Бежə Һарун: ‹Бьра шьвдара
хwə дьреж кə т'оза ə'рде хə, кӧ əw ль сəр т'əмамийа wə-
лате Мьсьре бьбə к'əрмеш›». [17] У ӧса кьрьн. Һарун дəсте
хwə шьвдара хwəва дьреж кьр, т'оза ə'рде хьст у к'əрмеш
ль сəр мəрьва у һ'əйwен р'абун. Ль сəр т'əмамийа wəлате
Мьсьре һ'əму т'оза ə'рде бу к'əрмеш. [18] Сербаза жи бь сер-
базийед хwə кьрьн кӧ к'əрмеша дəрхьн, ле нькарьбун. У
аwа ль сəр мəрьва у һ'əйwен к'əрмеш бун. [19] Сербаза готə
Фьрəwьн: «Əва т'ьлийа* Хwəде йə». Ле дьле Фьрəwьн бу
кəвьр у гӧр'а wан нəкьр, чаwа кӧ Хӧдан готьбу.

Щəза чара: П'əр'анийа меш-моза

[20] Хӧдан готə Муса: «Сəре сьбəһе зу р'абə һəр'ə ль бəр
Фьрəwьн бьсəкьнə. Ва йə əwе бəрбь аве һəр'ə у бежə wи:
‹Хӧдан аһа дьбежə: Щьмə'та мьн бəр'дə кӧ хӧламтийа мьн
бькə. [21] Ле һəгəр тӧ щьмə'та мьн бəр'нəди, аwа əзе ль сəр
тə, ль сəр хӧламед тə, ль сəр щьмə'та тə у ль сəр малед
тə п'əр'анийа меш-моза бьшиньм у малед мьсьрийа бь
п'əр'анийа меш-мозава wе т'ьжи бьн, ӧса жи сəр wи ə'рде
кӧ əw дьминьн. [22] Ле wе р'оже т'опраха Гошəнейə к'ӧ щьм-
ə'та мьн ле дьминə, əзе башqə кьм у wе дəре п'əр'анийа
меш-моза wе т'ӧнə бə, кӧ тӧ бьзаньби wəлетда əз Хӧдан
ьм. [23] У əзе ль нав щьмə'та хwə у щьмə'та тəда фьрqийе
дайньм. Сьбе əв нишане бьqəwьмə›». [24] Хӧдан ӧса жи кьр.

* 8:19 Бьньһер'ə Луqа 11:20.

П'әр'анийа меш-мозайә мәзьн һатә ль сәр мала Фьрәwьн,
малед хöламед wи у ль сәр т'әмамийа wәлате Мьсьре,
жь дәст п'әр'анийа меш-моза wәлат wеран бу.
25 Фьрәwьн гази Муса у Һарун кьр, гот: «Һәр'ьн ви wә-
латида Хwәдейе хwәр'а qöрбане бьдьн». 26 Ле Муса готе:
«Нә щайиз ә кö әм ве йәке бькьн, чьмки әw qöрбана кö
әме Хöдан Хwәдейе хwәр'а бьдьн, әв йәк мьсьрийар'а
һ'әрами йә. Һәгәр әм бь wе qöрбандайина кö бона мь-
сьрийа һ'әрам ә, р'абьн ль бәр ч'ә'ве wан бьдьн, гәло әwе
мә нәдьнә ль бәр кәвьра? 27 Әме р'ийа се р'ожа һәр'ьнә
бәр'ийе у Хöдан Хwәде хwәр'а qöрбане бьдьн, чаwа кö
әw мәр'а бежә». 28 У Фьрәwьн гот: «Әзе wә бәр'дьм кö һун
һәр'ьнә бәр'ийе Хöдан Хwәдейе хwәр'а qöрбане бьдьн, ле
т'әне дур нәчьн. Бона мьн р'әща бькьн». 29 Муса готе: «Ва
йә әзе жь щәм тә дәрк'әвьм у р'әща жь Хöдан бькьм, кö
сьбе п'әр'анийа меш-моза жь Фьрәwьн, жь хöламед wи
у жь щьмә'та wи дур к'әвә, ле т'әне бьра Фьрәwьн иди
щьмә'те нәхапинә у нәгьрә кö qöрбане бьдьнә Хöдан».
30 Муса жь щәм Фьрәwьн дәрк'әт у р'әща жь Хöдан кьр.
31 Хöдан wәкә готьна Муса кьр. П'әр'анийа меш-моза жь
Фьрәwьн, жь хöламед wи у жь щьмә'та wи дур хьст, qәт
йәк жи нәма. 32 Фьрәwьн ве щаре жи дьле хwә кьрә кәвьр
у щьмә'т бәр'нәда.

Щәза пенща: Нәхwәшийа һ'ал сәр һ'әйwен

9 Хöдан готә Муса: «Һәр'ә щәм Фьрәwьн у бежә wи:
‹Хöдан Хwәдейе ибранийа аһа дьбежә: «Щьмә'та
мьн бәр'дә кö хöламтийа мьн бькә», 2 ле һәгәр тö wана
һе бьгьри у нәхwази бәр'ди, 3 аwа дәсте Хöдан wе ль сәр
һ'әйwанед тәйә чоле: һәспа, к'әра, дәва, пез у деwер бә у
бь нәхwәшийа һ'алә мәзьн qьр'а wане бе. 4 Ле Хöдан wе
һ'әйwанед Исраел[Ф] жь һ'әйwанед Мьсьре башqә кә у жь
һ'әйwанед зар'ед Исраел, qәт йәке һ'ьшк нәбә»›. 5 Хöдан
wә'дә к'ьфш кьр у гот: «Сьбе Хöдане ве йәке сәр wәлет

бькә». [6] Р'ожа дьн Хӧдан әв йәк кьр у һ'әму һ'әйwанед
мьсьрийа һ'ьшк бун, ле жь һ'әйwанед зар'ед Исраел qәт
йәк һ'ьшк нәбу. [7] Һьнге Фьрәwьн шанд у пе һ'әсийа ва
йә жь һ'әйwанед Исраел qәт йәк жи һ'ьшк нәбуйә. Дьле
Фьрәwьн һе бу кәвьр у щьмә'т бәр'нәда.

Щәза шәша: Нәхwәшийа п'ьзька

[8] Хӧдан готә Муса у Һарун: «К'ӧлмед хwә т'ьжи к'ози-
йа фьр'не кьн. У бьра Муса wе ль бәр ч'ә'ве Фьрәwьн
бьр'әшинә бәрбь ә'змен. [9] Әwе ль сәр т'әмамийа wәлате
Мьсьре бьбә т'оз, ль сәр һ'әму мәрьви у һ'әйwанед wәла-
те Мьсреда кӧлед п'ьзька п'исе дәрен». [10] Wана к'озийа
фьр'не һьлда у ль бәр Фьрәwьн сәкьнин. Муса әw бәрбь
ә'змен р'әшанд. Ль сәр мерьв у һ'әйwен кӧлед п'ьзька
п'ис дәрк'әтьн. [11] Һьнге сербаза нькарьбу жь дәст п'ьзька
ль бәр Муса бьсәкьнийана, чьмки п'ьзьк ль сәр сербаз у
һ'әму мьсьрийа жи дәрк'әтьбун. [12] Хӧдан дьле Фьрәwьн
кьрә кәвьр у әwи гӧр'а wан нәкьр, чаwа кӧ Хӧдан Муса-
р'а готьбу.

Щәза һ'әфта: Тәйрок

[13] Һьнге Хӧдан готә Муса: «Сәре сьбәһе зу р'абә һәр'ә
ль бәр Фьрәwьн бьсәкьнә у wир'а бежә: ‹Хӧдан Хwәдейе
ибранийа аһа дьбежә: Щьмә'та мьн бәр'дә кӧ хӧламтийа
мьн бькә, [14] чьмки ве щаре, әзе һ'әму щәзайед хwә бьдьмә
сәр'а дьле тә, сәре хӧламед тә у щьмә'та тә, кӧ бьзаньби,
ль сәр т'әмамийа дьнйайе йәки мина мьн т'ӧнә. [15] Һәгәр
мьн дәсте хwә дьреж кьра у бь нәхwәшийа һ'ал ль тә у
щьмә'та тә хьста, те сәр дьне бьһатайи ӧндакьрьне. [16] Ле
бона ве йәке мьн тӧ хwәйкьри, wәки qәwата хwә нишани
тә бькьм у ль сәр т'әмамийа дьнйайе наве мьн бе готьне.
[17] Тӧ һе мьqабьли щьмә'та мьн дьсәкьни кӧ wе бәр'нәди?
[18] Аwа әзе сьбе ви чахи, тәйрокәкә ӧса qайим бьбариньм
кӧ мина wе, р'ожа чебуна Мьсьреда һ'әта ньһа, тьште ӧса

нәqәwьмийә. [19] Ньhа бшинә h'әйwанед хwә т'оп кә чи тә
кӧ чоле hәйә бьбьнә hьндӧр'. Чьмки hәр мәрьв, йан h'әй-
wанед кӧ чоле бә, hәгәр нәк'эвьнә hьндӧр' тәйроке сәр
wанда бьбарә у wе qьр'а wан бе». [20] Жь хӧламед Фьрәwьн,
к'ижан кӧ жь готьна Хӧдан дьтьрсийа, хӧламед хwә у
h'әйwанед хwә бьрьнә hьндӧр', [21] ле к'е гӧhдарийа готьна
Хӧдан нәкьр, хӧламед хwә у h'әйwанед хwә чоле hьштьн.
[22] Хӧдан готә Муса: «Дәсте хwә дьрежи бәрбь ә'змен кә
у wе т'әмамийа wәлате Мьсьреда, ль сәр мерьв у h'әй-
wен, ль сәр т'әмамийа шинайа ә'рде Мьсьреда тәйроке
бьбарә». [23] Муса шьвдара хwә дьрежи бәрбь ә'змен кьр,
Хӧдан qьр'ч'ини у тәйрок шанд у бьруске* бьрq вәдьда ль
сәр ә'рде. Хӧдан тәйрок ль сәр wәлате Мьсьреда баранд.
[24] Тәйрок бари у т'әв тәйроке жи бьруске* бьрq дьда, ӧса
qайим бу, кӧ т'әмамийа wәлате Мьсьреда, жь р'ожа пешда
hатьна wи мьләтида тьште ӧса нәqәwьми бу. [25] Тәйроке
т'әмамийа wәлате Мьсьре хьст, h'әму тьштед чь кӧ чо-
ле бу, жь мерьв гьрти h'әта h'әйwен. Тәйроке т'әмамийа
шинайийа чоле хьст у h'әму даред дәште hурдәхwәши
кьрьн. [26] Т'әне т'опраха Гошәнеда тәйрок нәбари, к'идәре
зар'ед Исраел дьман. [27] Фьрәwьн шанд гази Муса у Һарун
кьр у wанр'а гот: «Ве щаре мьн гӧнә кьр, Хӧдан р'аст ә,
ле әз щьмә'та хwәва әм нәhәq ьн. [28] Р'әща жь Хӧдан бь-
кьн, бьра qьрч'ин у тәйрока Хwәде бенә бьр'ине у әзе wә
бәр'дьм, hуне иди вьра нәминьн». [29] Муса готә wи: «Чаwа
кӧ әз жь бажер дәрк'әвьм, әзе дәстед хwә бәрбь Хӧдан
дьреж кьм у qьр'ч'инийе бьсәqьр'ьн, тәйроке иди нәбарә
кӧ тӧ бьзаньби, ә'рд ә'рде Хӧдан ә. [30] Ле әз заньм, wәки
тӧ у хӧламед хwә hәла hе жь Хӧдан Хwәде натьрсьн».
[31] К'ьтан у щәhә hатьнә ледане, чьмки щәhә сьмбьл да-
бу, к'ьтане жи гӧпьк дабу. [32] Ле гәньм у ч'ади* нәhатьнә

---

* **9:23-24** Ибрани хәбәр бь хәбәр: «Агьр».
* **9:32** «Ч'ади» щур'ә гәньм ә.

ледане, чьмки әw дәрәнг дьгьһиштьн. 33 У Муса жь щәм
Фьрәwьн жь бажер дәрк'әт у дәстед хwә бәрбь Хöдан бь-
льнд кьр, qьрч'ин у тәйрок сәqьр'ин у баран ль сәр ә'рде
иди нә бари. 34 Ле гава Фьрәwьн дит кö баран, тәйрок
у qьр'ч'ини сәqьр'ин, диса гöнә кьр у дьле хwә кьрә кә-
вьр, әwи жи хöламед wи жи. 35 Дьле Фьрәwьн бу кәвьр у
зар'ед Исраел бәр'нәдан, чаwа кö Хöдан Мусар'а готьбу.

Щәза һ'әйшта: Кöли

10 Һьнге Хöдан готә Муса: «Һәр'ә щәм Фьрәwьн,
чьмки мьн дьле wи у дьле хöламед wи кьрә кә-
вьр, wәки ван нишанед хwә нав wанда бькьм 2 у wәки
тö зар'е хwәр'а у зар'ед зар'е хwәр'а гьли ки, кö мьн пе
кьред хwә мьсьри чаwа кьрьн пек'әни у чь нишан мьн
кьрьн, кö һун бьзаньбьн әз Хöдан ьм». 3 Муса у Һарун
чунә щәм Фьрәwьн у готьнә wи: «Хöдан Хwәдейе ибра-
нийа аһа дьбежә: ‹Һ'әта к'әнге те нәхwази бәр мьн хwә
бьшкени? Щьмә'та мьн бәр'дә кö хöламтийа мьн бькә.
4 Ле һәгәр тö нәхwәзи щьмә'та мьн бәр'ди, ва йә әзе сьбе
кöлийа бьшиньмә ль сәр т'опраха тә, 5 әwе р'уйе ә'рде öса
бьгьрьн, кö ә'рде иди нәйе к'ьфше чь жи пәй тәйрокер'а
бона wә майә wе бьхwьн у öса жи һ'әму дгаред ә'рде wәда
йә шинбуйи wе бьхwьн. 6 Әwе малед тә, мале хöламед
тә у малед һ'әму мьсьрийа т'ьжи бьн, wәки нә бавед тә,
нә жи баве бавед тә жь р'ожа р'убари дьне к'әтьнә һ'әта
ньһа тьште öса нәдитьнә›». У пьшта хwә дайе жь щәм
Фьрәwьн дәрк'әт.

7 Хöламед Фьрәwьн готьнә wи: «Һ'әта к'әнге әве бьбә
бәла сәре мә, ван меред wан бәр'дә бьра Хöдан Хwәдейе
хwәр'а хöламтийе бькьн. Гәло тö һе набини кö Мьсьр
wеран бу?» 8 Муса у Һарун вәгәр'андьнә щәм Фьрәwьн
у әwи готә wан: «Һәр'ьн Хöдан Хwәдейе хwәр'а хöлам-
тийе бькьн. Ле к'и у к'е wе һәр'ьн?» 9 Муса готе: «Әме бь
бьч'ук у мәзьнед хwәва һәр'ьн, кöр' у qизед хwәва, пәз у

дәwаред хwәва һәр'ьн, чьмки бона мә щәжьна Хӧдан ә».
[10] Фьрәwьн готә wан: «Һәгәр әз дәстура wә у жьн-зар'ед
wә бьдьм бьра Хӧдан т'әви wә бә. Ле ве йәке бьзаньбьн
кӧ дьле wә qәлп ә. [11] На, хер! Һун мер т'әне һәр'ьн хӧ-
ламтийе Хӧданр'а бькьн, нә wә әw йәк дьхwәст?» У бәри
wан дан жь щәм Фьрәwьн дәрхьстьн.
[12] Хӧдан готә Муса: «Дәсте хwә дьрежи сәр wәлате
Мьсьре кә, бьра кӧли р'абьнә ль сәр wәлате Мьсьре у
һ'әму гиһайе ә'рде, чь кӧ пәй тәйрокер'а майә бьхwьн».
[13] Муса шьвдара хwә дьрежи сәр wәлате Мьсьре кьр у
Хӧдан т'әмамийа wе р'оже у т'әмамийа wе шәве, байе
р'оһьлате р'акьр. Сәре сьбәһе байе р'оһьлате кӧли анин.
[14] У кӧлийа т'әмамийа wәлате Мьсьре гьрт у ль сәр т'ә-
мамийа т'опраха Мьсьре беһ'әсаб данин, ӧса кӧ нә бәри
ве йәке һаqас кӧли һәбунә у нә жи пәй вер'а. [15] Кӧлийа
т'әмамийа р'уйе ә'рде гьрт у wәлат бу тә'ри, һ'әму шинайа
ә'рде у бәред дарайә кӧ пәй тәйрокер'а мабун хwарьн.
Т'әмамийа wәлате Мьсьреда т'ӧ тьште шин ль сәр дара
у к'ола нә ма. [16] Һьнге Фьрәwьн ләз гази Муса у Һарун
кьр у гот: «Мьн һьндава Хӧдан Хwәдейе wәда у һьндава
wәда гӧнә кьр, [17] ньһа һиви дькьм, т'әне ве щаре гӧне мьн
ббахшинә у р'әща жь Хӧдан Хwәдейе хwә бькьн, т'әне
ве мьрьне бьра жь сәр мьн һьлдә». [18] Әw жь щәм Фьрә-
wьн дәрк'әт у р'әща жь Хӧдан кьр. [19] Хӧдан ба вәгәр'анд,
баки р'оавайейи qайим р'акьр у бе әw кӧли ажотьн кь-
рьнә Бә'ра Сор. Т'әмамийа т'опраха Мьсьреда кӧлик нә
ма. [20] Ле Хӧдан дьле Фьрәwьн кьрә кәвьр у әwи зар'ед
Исраел бәр'нәдан.

Щәза нәһа: Тә'ристани

[21] Һьнге Хӧдан готә Муса: «Дәсте хwә бәрбь ә'змен дь-
реж кә, wәки ль сәр wәлате Мьсьре ббә шәвәр'әшәкә
дәстдайине». [22] Муса дәсте хwә бәрбь ә'змен дьреж кьр у
се р'ожа ль сәр т'әмамийа wәлате Мьсьре бу шәвәр'әшәкә

тә'ри. 23 Кәсәки һәвдӧ нәдьдит у се р'ожа qәт йәк жь щи-
йе хwә р'анәбу, ле щийед кӧ һ'әму зар'ед Исраел дьман
р'онайи һәбу. 24 Һьнге Фьрәwьн гази Муса кьр у готе:
«Һәр'ън Хӧдан бьһ'әбиньн, ле т'әне бьра пәз у дәwаред
wә бьминьн, жьн-зар'ед wә жи бьра т'әв wә бен». 25 Му-
са гот: «Гәрәке тӧ qӧрбан у дийарийед[ф] т'әвайишәwате
жи бьди дәсте мә, кӧ әм бьдьнә Хӧдан Хwәдейе хwә.
26 Әме һ'әйwанед хwә жи т'әв хwә бьбьн, qәт сьмәк жи
гәрә нәминә, чьмки бона Хӧдан Хwәдейе хwәр'а хӧлам-
ти кьрьне, әм гәрәке жь wан һьлдьн. Һ'әта әм нәчьнә
wьр, әм ньзаньн әме бь чь Хӧданр'а хӧламтийе бькьн».
27 Ле Хӧдан дьле Фьрәwьн кьрә кәвьр у wи нәхwәст кӧ
wан бәр'дә. 28 У Фьрәwьн готә Муса: «Жь щәм мьн һәр'ә!
Һаш хwә һәбә кӧ щарәкә дьн р'уйе мьн р'уйе тә нәк'әвә,
чьмки wе р'ожа кӧ р'уйе мьн р'уйе тә к'әвә, те бьмьри».
29 Һьнге Муса гот: «Тә р'аст гот, иди т'ӧ щар р'уйе тә р'у-
йе мьн нак'әвә».

Готьна бона мьрьна ньхӧрийа

11 Хӧдан готә Муса: «Бәлаке жи әзе биньм сәр Фь-
рәwьн у Мьсьре, паше wе wә жь вьр бәр'дә, гава
һун бәр'дан wе бәри wә дә жь вьр дәрхә. 2 Ньһа щьмә'тер'а
бежә, бьра һәр мерәк жь щинаре хwә у һәр к'ӧлфәтәк жь
щинара хwә хьшьред зив у зер'ин бьхwазә». 3 Хӧдан ль
бәр ч'ә'ве мьсьрийа, щьмә'т ширьн кьр. Муса жи wәлате
Мьсьреда бәр хӧламед Фьрәwьн у бәр щьмә'те, мәрьвәки
гәләки хwәйиqәдьр бу.

4 Муса готә Фьрәwьн: «Хӧдан аһа дьбежә: ‹Незикийа ниве
шәве әзе нава Мьсьрер'а дәрбаз бьм. 5 Wәлате Мьсьреда
һәр ньхӧрийе бьмьрә, жь ньхӧрийе Фьрәwьни кӧ сәр т'әхт
р'уньштийә, һ'әта ньхӧрийе щарийа кӧ сәр дәстер' ә у ӧса
жи һәр ньхӧрийе һ'әйwен. 6 У wе зариникә к'ур бьк'әвә
т'әмамийа wәлате Мьсьре, кӧ тьште ӧса нә qәwьмийә у
нә жи wе бьqәwьмә. 7 Ле һьндава зар'ед Исраелда, жь мә-

рьва гьрти һ'әта һ'әйwен, сәке жи зьмане хwә нәльпьтинә.
Һьнге һуне бьзаньбьн, кӧ Хӧдан ль нав Мьсьре у Исраелда
фьрqийе датинә. 8 У әв һ'әму хӧламед тә wе бәржер бенә
щәм мьн, бәр мьн табьн у бежьн: «Тӧ у т'әмамийа щьмә'та
кӧ пәй тә те дәрк'әвә». Пәй ве йәкер'а әзе дәрк'әвьм»». У
Муса гәләки һерс жь щәм Фьрәwьн дәрк'әт.
9 Хӧдан готьбу Муса: «Фьрәwьне гӧр'а wә нәкә, wәки
wәлате Мьсьреда нишанед мьн бенә зедәкьрьне». 10 Муса
у Һарун әв һ'әму нишан ль бәр ч'ә'ве Фьрәwьн кьрьн, ле
Хӧдан дьле Фьрәwьн кьрә кәвьр у әwи зар'ед Исраел жь
wәлате хwә бәр'нәдан.

Готьна бона Щәжьна[ф] Дәрбазбуне

12 Хӧдан wәлате Мьсьреда т'әв Муса у Һарун хә-
бәр да у гот: 2 «Әва мәһа ль нава мәһада wәр'а
бьбә йа пешьн*, әw ль нава мәһед саледа wәр'а бьбә
йа пешьн. 3 Һ'әму щьвина Исраелр'а хәбәр дьн у бежьн:
‹Дәһе ве мәһе, бьра һәр мәрьвәк бона мала хwә бәрхәки
һьлдә, сәре һәр мале бәрхәк. 4 Ле һәгәр нәфәре маләке
һьндьк бьн, wе нькарьбьн бәрхәки бьхwьн, бьра т'әви
wи щинаре незики мала хwә бьбә йәк, wи бәрхи һьлдә
бавежә сәр һ'әсабе нәфәра, к'а һәр кәсе чьqаси бькарьбә
бьхwә. 5 Бәрхе wә бьра беqӧсур нер у йәксали бә, жь пез
йан жи жь бьзьна һьлдьн. 6 Wи хwәй кьн һ'әта чардәһе ве
мәһе, паше т'әмамийа щьвина мьхӧлqәта Исраел, чахе
р'о дьчә ава wе сәржекә. 7 Бьра жь wе хуне һьлдьн, һәр
дӧ рәхдәрийа у дәрәзунга* дәре wе мале хьн, к'идәре
wе wи бәрхи бьхwьн. 8 Бьра wе шәве гоште wи бьхwьн,

---

* 12:2 Салнә'ма ибранийа пе һиве мәһә жь һәв дәрдьхьстьн awa готи йәкр'ожийа һиве һ'әта т'әмамбуна wе. Р'ожа мәһа сәр сале дьк'әтә ниве мәһа Адаре (Март) һ'әта ниве мәһа Нисане (Апреле).
* 12:7 Шемика жорьн.

әwи сәр егьр бьпежьн, пе нане шкәва у п'ьнщар'а тә'л бь-
хwьн. [9] Жь wи гошти, хав йан аведа к'әланди нәхwьн, ле
сәр егьр пьжанди бә, т'әви сәр п'е у дьл һ'ьнава. [10] Һ'әта
сәре сьбәһе жь wи тьштәки нәһельн, ле чь жи бьминә
һ'әта сьбәһе сәр егьр бьшәwьтиньн. [11] Бь ви аwайи wи
бьхwьн, бьра пьште wә гьредайи бьн чарьхед wә ньгед
wәда бьн у шьв жи дәсте wәда бьн, һун wи зу бьхwьн.
Әw Дәрбазбуна Хӧдан ә. [12] We шәве әзе нава wәлате
Мьсьрер'а дәрбаз бьм у һәр ньхӧрийе wәлате Мьсьре
хьм, жь мерьв гьрти һ'әта һ'әйwen. Әзе диwана һ'әму
хwәдейед Мьсьре бькьм. Әз Хӧдан ьм. [13] Хуне бона wә
бьбә нишан ль сәр маледк'идәре һун дьминьн. Гава
әз wәлате Мьсьре хьм у we хуне бьбиньм, һьнге әзе
сәр wәр'а дәрбаз бьм у бәлайе сәр wәда нәйе кӧ wә ӧн-
да кә. [14] Бьра әw wәр'а бьбә р'ожәкә биранине, we бона
Хӧдан хwәй кьн, бьра әва щәжьна нава ньсьлед wәда
бьбә ә'рф-ә'дәте һ'әта-һ'әтайе. [15] Һ'әфт р'ожа нане шкәва
бьхwьн. Һәма р'ожа пешьнда һәвиртьр'шк жь мала хwә
дәрхьн, чьмки жь р'ожа пешьнда һ'әта р'ожа һ'әфта к'е
кӧ тьштед һәвиртьр'шкькьри бьхwә, we жь нав Исраел
бе р'аqәтандьне. [16] Бьра р'ожа пешьн wәр'а бьбә щьвина
пироз у р'ожа һ'әфта жи щьвина пироз. Wан р'ожада т'ӧ
шьхӧл нәйе кьрьне, пештьри хwарьнед хwә кӧ һәр кәс
хwәр'а дькарә һазьр кә. [17] Щәжьна[Ф] Нане Шкәва хwәйи
кьн, чьмки һәма we р'ожеда мьн р'әфед wә жь wәлате
Мьсьре дәрхьстьн, ӧса кӧ әве р'оже ль нав ньсьлед хwә-
да хwәйи кьн, чаwа ә'рф-ә'дәте һ'әта-һ'әтайе. [18] Жь р'ожа
чардәһе мәһа пешьн евареда, һун гәрәке нане шкәва бь-
хwьн һ'әта евара р'ожа бист йәке we мәһе. [19] Һ'әфт р'ожа
һәвиртьр'шк маледwәда т'ӧнә бә, чьмки ки кӧ тьштед
һәвиртьр'шкькьри бьхwә, we жь нав щьвина Исраел бе
р'аqәтандьне, һәгәр хәриб бә йан бьнәли бә. [20] Тьштәки
һәвиртьр'шкькьри нәхwьн. Wан һ'әму щийада к'идәре кӧ
һун дьминьн нане шкәва бьхwьн». [21] Муса гази һ'әму р'у-

спийед Исраел кьр у готә wан: «Анәгори сәре нәфәред
хwә хwәр'а бәрхәки бьбьжерьн у Дәрбазбуне сәржекьн.
22 Паше qәвр'әкә зоха һусопеᶠ һьлдьн хуна т'әштеда кьн
у жь wе хуна т'әште дәрәзунге у һәр дӧ р'әхдәрийа хьн.
Бьра жь wә т'ӧ кәс һ'әта сәре сьбәһе жь дәре мала хwә
дәрнәк'әвә. 23 Wе Хӧдане дәрбаз бә кӧ мьсьрийа хә, ле
гава хуна дәрәзунге у һәр дӧ р'әхдәрийава бьбинә, һьнге
Хӧдане сәр wи дәрийир'а дәрбаз бә у нәһелә кӧ мьлйа-
к'әтеᶠ бәладар бьк'әвә мала wә. 24 У ве йәке чаwа qанун,
бона хwә у зар'ед хwә һ'әта-һ'әтайе хwәйкьн. 25 Гава һун
һәр'ьнә wи wәлате кӧ Хӧдане бьдә wә, чаwа кӧ әwи wә-
р'а соз дайә, ве дәрәще бькьн. 26 Ле гава зар'ед wә жь wә
бьпьрсьн: ‹Әв чь дәрәщәйә кӧ һун дәрбаз дькьн?› 27 һьнге
бежьн: ‹Әва qӧрбана Дәрбазбуна Хӧдан ә кӧ Мьсьреда ль
сәр малед зар'ед Исраелр'а дәрбаз бу, мьсьрийа хьст у
малед мә хьлаз кьрьн›». Щьмә'т дәвәр'уйа чу у һ'әбанд.
28 У зар'ед Исраел чун кьрьн, чаwа кӧ Хӧдан ә'мьри ль
Муса у Һарун кьрьбу, ӧса жи кьрьн.

Щәза дәһа: Мьрьна ньхӧрийа

29 У гава бу кӧ wәлате Мьсьреда Хӧдан ниве шәве һәр
ньхӧрийи хьст, жь ньхӧрийе Фьрәwьни кӧ сәр т'әхте хwә
р'уньшти, һ'әта ньхӧрийе гьртийе кәледа у ӧса жи һәр
ньхӧрийе һ'әйwен. 30 We шәве Фьрәwьн, һ'әму хӧламед
wи у һ'әму мьсьри р'абун. Заринәкә к'ур к'әтьбу Мьсьре,
чьмки мал т'ӧнәбу кӧ мьри теда т'ӧнәбуйа. 31 Шәв гази
Муса у Һарун кьр у гот: «Р'абьн жь нав щьмә'та мьн дәр-
к'әвьн һәр'ьн, һун жи зар'ед Исраел жи, һәр'ьн Хӧданр'а
хӧламтийе бькьн чаwа wә гот. 32 Пәз у дәwаред хwә жи
һьлдьн һәр'ьн, чаwа wә гот у дӧа мьн жи бькьн».

33 Мьсьрийа п'ейи ль сәр щьмә'те кьр, wәки wан зу
жь wәлет дәрхьн, чьмки дьготьн: ‹Әме һ'әму бьмьрьн›.
34 Һәвир һе һьлнәһати, щьмә'те һәвир шкәвава ль нав
дәстәханада п'еч'ан у данә ль сәр мьле хwә. 35 Чаwа

Муса зар'ед Исраелр'а готьбу ӧса жи кьрьн, жь мьсри-
йа хьшьред зив, хьшьред зер' у к'ьнщ хwәстьн. [36] Хӧдан
щьмә'т ль бәр ч'ә'ве мьсрийа ширьн кьр. У чь кӧ хwәстьн
мьсрийа данә wан. У мьсри т'алан кьрьн.

Исраели жь Мьсре дәрдьк'әвьн

[37] Зар'ед Исраел жь Р'амсесе к'оч'кьрьн чунә Суко-
те, пештьри жьн у зар'а шәсьд һ'әзар меред пәйа бун.
[38] Т'әви wан ә'лаләтәкә гьран жь гәләк мьләта жи һәв-
раз чун, пәз у дәwаред wан, кәре һ'әйwана гәләки зә'ф
бун. [39] Жь wи һәвире кӧ т'әви хwә жь Мьсре анибун,
тотьке шкәва пә'тьн, чьмки һе һьлнәһатьбу. Жь Мьсре
бәри wан дабун, wана нькарьбу хwә дәрәнги хьста-
на, һ'әта кӧ нане р'е жи хwәр'а һазьр нәкьрьн. [40] Зар'ед
Исраел чарсьд си сали Мьсреда ман. [41] Һәма wе р'о-
жа хьлазийа чарсьд си салийе һ'әму р'әфед Хӧдан жь
Мьсре дәрк'әтьн. [42] Әва шәвәкә Хӧдан хwәйи дькә кӧ
wан жь Мьсре дәрхә. Әва әw шәвайә бона Хӧдан, к'и-
жан кӧ гәрәке нава зар'ед Исраелда qӧр'нә-qӧр'нә бе
хwәйикьрьне.

Ә'рф-ә'дәте Щәжьна Дәрбазбуне

[43] Хӧдан готә Муса у Һарун: «Әв ә ә'рф-ә'дәте Щәжьна[Ф]
Дәрбазбуне. Т'ӧ кәси хәриб гәрәке жь wе нәхwә. [44] Ле һәр
хӧламе кӧ п'әрәти һатийә к'ьр'ине, wи сьнәт* ки, һьнге
дькарә жь wе бьхwә. [45] Йед хәриб у к'ьрекьри, гәрәке
жь wе нәхwьн. [46] Маләкеда гәрәке әw бе хwарьне, wи
гошти жь мал дәрнәхи у qәт һәстуки wи жи нәшкеньн.
[47] Т'әмамийа щьвина Исраел бьра ве йәке бькә. [48] Ле гава
мәрьвәки хәриб щәм тә бьминә у бьхwазә Дәрбазбуна
Хӧдан бькә, бьра һәр qьсьме wийи нерин бе сьнәткьрьне,

* 12:44 Сьнәт нишана пәймана нава Хwәде у щьмә'та wида бу, кӧ дьда к'ьфше әw жь щьмә'та Хwәде бу.

һьнге дькарə незик бə ве дəрəще бькə у бьнəлийе wəлет
бе һ'əсабе, ле т'ö мəрьве бесьнəт гəрəке жь we нəхwə. 49 У
бьра бона бьнəли у хəрибе кö нав wəда дьминə qану-
нəк бə». 50 һ'əму зар'ед Исраел öса кьрьн, чаwа кö Хöдан
ə'мьри Муса у һарун кьрьбу, wана öса жи кьр. 51 У öса
бу кö һəма we р'оже Хöдан зар'ед Исраел р'əфед wанва
жь wəлате Мьсьре дəрхьстьн.

Ньхöрийед к'ьфш кьри бона Хöдан

13 Хöдан т'əв Муса хəбəр да у гот: 2 «Нав зар'ед
Исраелда, жь һəр ньхöрийе кö бəт'ьне вəдькə,
һəгəр мəри бə йан һ'əйwан, мьнр'а нəдьрФ кə. Əw п'а-
ра мьн ə».

ЩəжьнаФ Нане Шкəва

3 Муса готə щьмə'те: «Бир биньн ве р'оже, гава кö һун
жь Мьсьре, we мала хöламтийе дəрк'əтьн, чьмки Хöдан
бь дəсте хwəйи зор һун жь wьр дəрхьстьн. Нане һьлати
нəхwьн. 4 Һун иро мəһа Абибеда* дəрдьк'əвьн. 5 У га-
ва Хöдан тə ббə wəлате кəнанийа, һ'итийа, əморийа,
һ'иwийа у йəбусийа, чаwа кö wи кал-бавед тəр'а сонд
хwар кö wи wəлати бьдə тə, к'идəре шир у һьнгьв же
дьк'ьшə, ве мəһеда əве дəрəще дəрбаз ки. 6 Һ'əфт р'ожа
нане шкəва бьхwи, р'ожа һ'əфта бьра щəжьна Хöдан бə.
7 Wан һ'əфт р'ожада, гəрəке нане шкəва бе хwарьне, тьш-
тед һəвиртьр'шккьри гəрəке щəм тə т'öнə бə, нə жи нава
т'əмамийа т'опраха тəда щəм тə һəвиртьр'шк һəбə. 8 We
р'оже гəрəке зар'е хwəр'а гьли ки бежи: ‹Əв бона we йəке
йə кö чь Хöдан мьнр'а кьр, гава əз жь Мьсьре дəрк'əтьм›.
9 Бьра əв ль сəр дəсте тə чаwа нишан бə у ль сəр ə'нийа тə

---

* 13:4 Абиб наве wейи пешьн бу ле ньһа Нисан ə. Əв мəһə сал-
нə'ма һиве дəстпедькə жь ниве мəһа Адаре (Март) һ'əта ниве
мəһа Нисане (Апреле).

жи бона биранине бә, wәки һинкьрьна* Хӧдан сәр заре
тә бә, чьмки бь дәсте зор Хӧдан тӧ жь Мьсьре дәрхьсти.
[10] Ви ә'рф-ә'дәти сал-сал wә'дәда дәрбаз ки.

Ә'рф-ә'дәт бона ньхӧрийа

[11] У гава Хӧдан тә бьбә wәлате кәнанийаФ, чаwа тә у
кал-бавед тәр'а сонд хwарийә кӧ wи бьдә тә, [12] һьнге һәр
ньхӧрийе кӧ бәт'ьне вәдькә, бьдә Хӧдан. Һәр ньхӧрийе
нерин жь һ'әйwанед тә, п'ара Хӧдан бә. [13] Ле жь бәр һәр
ньхӧрийе к'әрева бәрхәки бьди, ле һәгәр бәрва нәди, стуйе
wи бьшкени. Ль нав зар'ед хwәда жь бәр һәр ньхӧрийе
мәрьвайева бьди. [14] У гава зар'а тә сьбе жь тә бьпьрсә у
бежә: ‹Әв чь йә?› жер'а бежи: ‹Хӧдан бь дәсте зор әм жь
Мьсьре, жь мала хӧламтийе дәрхьстьн. [15] Гава Фьрәwьн бу
кәвьр у нәхwәст мә бәр'дә, Хӧдан һәр ньхӧрийед wәлате
Мьсьреда, жь ньхӧрийе мерьвда гьрти һ'әта ньхӧрийед
һ'әйwен кӧштьн, бона wе йәке жи әз һәр ньхӧрийе не-
рини кӧ бәт'ьне вәдькә Хӧданр'а qӧрбан дькьм у жь бәр
ньхӧрийед зар'ед хwәва дьдьм›. [16] Бьра әв йәка нишанәк
бә ль сәр дәсте тә у бәрә'ник бә ль бәр ч'ә'ве тә, чьмки
бь дәсте зор Хӧдан әм жь Мьсьре дәрхьстьн».

Р'еwитийа Исраел бәрбь Бә'ра Сор

[17] Гава Фьрәwьн щьмә'т бәр'да, Хwәде әw ль р'ийа wә-
лате фьльстинийар'аФ нәбьрьн, ле бәле әw һе незик бу,
Хwәде гот: «Кӧ нәбә щьмә'т ч'ә'в шер' к'әвә п'ошман бә,
пашда вәгәр'ә Мьсьре». [18] Ле Хwәде щьмә'т дора бәр'ийева
зьвьр'анд у бьрә алийе Бә'ра Сор*, зар'ед Исраел сильһ'-
кьри жь wәлате Мьсьре дәрк'әтьн. [19] Муса һәстуйед Усьв
жи т'әви хwә һьлдан, чьмки Усьв зар'ед Исраел дабунә

---

* 13:9 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Qануна».
* 13:18 Бь зьмане ибрани «Бә'ра Qамиш» бохаза Бә'ра Сор ә, кӧ
дьк'әвә навбәра Мьсьре у Синайе.

сонде у готьбу: «Ә'сә Хwәде wе сәр wәда бе, һьнге һәсту-
йед мьн жи т'әви хwә жь вьр һәвраз бьбьн». [20] Әwана жь
Сукоте р'ек'әтьн Ет'амеда, хьлазийа бәр'ийе конед хwә
вәгьртьн. [21] У Хӧдан пешийа wанва дьчу, р'оже пе стунәкә
ә'wр р'е нишани wан дькьр, ле шәве жи пе стунәкә агьр
р'онайи дькьр, кӧ әw шәв у р'ож р'е һәр'ьн. [22] Р'оже стуна
ә'wр, шәве жи стуна агьр жь бәр ч'ә'ве щьмә'те дур нә
дьк'әтьн.

Дәрбазбуна Бә'ра Сорва

14 Хӧдан т'әв Муса хәбәр да у гот: [2] «Бежә зар'ед
Исраел кӧ вәгәр'ьнә пешбәри Пи-һаһирот'е, ль
навбәра Мигдоле у бә'ре, пешбәри Баә'л-Сьпоне, нези-
ки бә'ре зома хwә лехьн. [3] Һьнге Фьрәwьне бона зар'ед
Исраел бежә: ‹Әwана wәлетда хальфинә у бәр'ийе дора
wан гьрти йә›. [4] Әзе дьле Фьрәwьн бькьмә кәвьр, wе пәй
wан к'әвә у әзе сәр Фьрәwьн у сәр т'әмамийа ордийа wи
р'умәта хwә бьдьмә к'ьфше, һьнге мьсрийе бьзаньбьн
кӧ әз Хӧдан ьм». Wана ӧса жи кьр.

[5] Щаб данә п'адше Мьсре кӧ щьмә'т р'әвийә. Дьле Фьрә-
wьн у хӧламед wи һьндава щьмә'теда һатьнә гӧһастьне
у готьн: «Мә чь кьр? Чьма изьна Исраел да кӧ әw жь хӧ-
ламтийа мә дәрк'әтьн?» [6] Фьрәwьн ә'рәба хwә һазьр кьр,
щьмә'та хwә жи т'әви хwә һьлда. [7] Шәсьд ә'рәбед шер'ә
жьбарә һьлдан у ӧса жи һ'әму ә'рәбед шер'ә Мьсре, сәр
wан һ'әмуйа жи сәрәскәр данин. [8] Хӧдан дьле Фьрәwьн
п'адше Мьсре кьрә кәвьр у әw пәй зар'ед Исраел к'әт.
Ле зар'ед Исраел бь мерк'ими дәрк'әтьбун. [9] мьсри пәй
wан к'әтьн, һ'әму һәсп у ә'рәбед Фьрәwьн, сийари у әс-
кәред wи хwә wанр'а гиһандьн, Исраел жи пешбәри
Баә'л-Сьпоне щәм Пи-һаһирот'е незики бә'ре зома хwә
лехьстьбу.

[10] Фьрәwьн кӧ незик бу зар'ед Исраел дина хwә дане, ва
йә мьсри пәй wан к'әтьнә, һьнге зар'ед Исраел гәләки

тьрсийан у гази Хӧдан кьрьн. [11] Готьнә Муса: «Гәло Мьсь-
реда т'ьрб т'ӧнәбун кӧ тә әм анин бәр'ийеда бьмрьн? Тә
әв чь ани сәре мә кӧ әм жь Мьсьре дәрхьстьн? [12] Wәлате
Мьсьреда мә әв йәк тәр'а нәдьгот: ‹Бьһелә әм хӧламти-
йе мьсьрийар'а бькьн›? Чьмки һе р'ьнд бу мә Мьсьреда
хӧламти бькьра, нә кӧ бәр'ийеда бьмрьн». [13] Һьнге Муса
готә щьмә'те: «Нәтьрсьн, бьсәкьньн һуне бьбиньн хьлаз-
кьрьна Хӧдан, к'ижан кӧ бона wә әwе иро бькә! Чьмки
wан мьсьрийед кӧ һун иро дьбиньн, иди һуне т'ӧ щар
нәбиньн. [14] Хӧдане дәwса wә шәр' кә, һун кәр' бьн».

[15] Хӧдан готә Муса: «Тӧ чьма гази мьн дьки? Бежә за-
р'ед Исраел бьра р'ек'әвьн. [16] Тӧ жи шьвдара хwә һьлдә у
дәсте хwә дьрежи сәр бә'ре кә у бә'ре бьqәлешә кӧ зар'ед
Исраел ль нава бә'ре, сәр зьһайер'а һәр'ьн. [17] Ва йә әзе
дьле мьсрийа бькьмә кәвьр у wе пәй wан һәр'ьн у әзе
сәр Фьрәwьн, һ'әму ордийа wи, ә'рәбед wи, сийарийед
wи бемә р'умәткьрьне. [18] Һьнге мьсьрийе бьзаньбьн кӧ
әз Хӧдан ьм, гава әз сәр Фьрәwьн, ә'рәбед wи у сийаред
wи бемә р'умәткьрьне».

[19] Мьлйак'әте* Хwәде кӧ пешийа зома исраелийава
дьчу, һатә пашийа wан у стуна ә'wре пешийа wан жи
һатә пашийа wан сәкьни. [20] У хwә да нава зома мьсь-
рийа у зома исраелийа, һьнге бона мьсьрийа ә'wрайи
у шәвәр'әш бу, ле бона исраелийа шәв р'онайи дьда у
т'әмамийа шәве әw незики һәв нәбун.

[21] Муса дәсте хwә дьрежи сәр бә'ре кьр, Хӧдан т'әмамийа
шәве бь байе р'оһьлатейи qайим бә'р ажот у бә'р зьһа кьр.
Ав һатә qәлаштьне [22] у зар'ед Исраел, ль нава бә'ре сәр
зьһайер'а чун, ав алийе wани ч'әп у р'астева бу диwар.
[23] мьсьри пәй wан к'әтьн у һ'әму һәспед Фьрәwьн, ә'рәбед
wи, сийарийед wи чунә нава бә'ре. [24] У дәсте бәрбанге,

* 14:19 Әва щур'әки qәдьргьртьн йан ә'йанбуна Хwәде йә.

Хӧдан жь стуна агьри у ә'wри дина хwә да ордийа мьсь-
рийа у т'әвиһәвбун кьрә ль нав wан. [25] Т'әкәрәкед ә'рәбед
wан һатьнә дәрхьстьне* ӧса кӧ әw бь зоре пешда дьчун,
һьнге мьсрийа гот: «Әм бьр'әвьн жь исраелийа, чьмки
Хӧдан дәwса wан мьсьрийар'а шәр' дькә».
[26] Хӧдан готә Муса: «Дәсте хwә дьрежи сәр бә'ре кә, wәки
ав ль сәр мьсьрийа, ә'рәбед wан у сийарийед wанда вәгә-
р'ә». [27] Муса дәсте хwә дьрежи сәр бә'ре кьр, сәре сьбәһе
бә'р вәгәр'ийа сәр qьрара хwә, мьсьри дьр'әвийан бәрбь
wе у Хӧдан мьсьри кәwки бә'ре кьрьн. [28] Ав вәгәр'ийа
у ә'рәбә, сийари у т'әмамийа ордийа Фьрәwьн ньхамт,
әwед кӧ пәй wан к'әтьбунә бә'ре qәт йәк жь wан нәма.
[29] Ле зар'ед Исраел, бә'реда сәр зьһайер'а чубун, ав ль
алийе wани ч'әп у р'астева wанр'а бьбу диwар. [30] У wе
р'ӧже Хӧдан исраели жь дәсте мьсьрийа хьлаз кьрьн.
исраелийа дәве бә'ре мьсьри мьри дитьн. [31] Исраел qә-
wата wи дәсти дит, к'ижан кӧ Хӧдан сәр мьсьрийа да
к'ьфше. Щьмә'т жь Хӧдан тьрсийа у баwәрийа хwә Хӧдан
у хӧламе wи Муса анин.

Стьрана Муса

15 Һьнге әв стьрана Муса у зар'ед Исраел Хӧданр'а
стьран у готьн:
«Хӧданр'а дьстьрем, чьмки әw хwәйе р'умәта мәзьн ә,
һәсп у сийари авитьнә бә'ре.
[2] Хӧдан ә qәwата мьн у р'успитийа мьн.
Әw мьнр'а бу хьлазбун.
Әw ә Хwәдейе мьн у әзе шькьрийе бьдьмә wи.
Әw ә Хwәдейе баве мьн у әзе wи бьльнд кьм.
[3] Хӧдан шәр'к'ар ә,
наве wи Хӧдан ә.

* 14:25 Wәлгәр'андьна йунанийә кәвьнда ньвисар ә кӧ т'әк һа-
тьнә гьртьне.

4 Ә'рәбед шер' у ордийа Фьрәwьн авитьнә бә'ре,
сәрәскәред wийә жьбарә нöqи Бә'ра Сор бун.
5 Бебьнийа әw ньхамтьн,
мина кәвьр к'әтьнә к'урайе.
6 Дәсте тәйи р'асте, йа Хöдан, qöдрәтева р'умәткьри йә,
дәсте тәйи р'асте, йа Хöдан, дьжмьн һурдәхwәши
дькә.
7 Тö бь мәзьнайийа р'умәта хwә, мьqабьлед хwә дә-
вәр'у дьки,
тö һерса хwә дьшини, мина хозане wан
дьшәwьтинә.
8 Ав жь һәwа позе тә лод бун,
лейи мина диwер сәкьнин,
бебьни дьле бә'реда мәwьщин.
9 Дьжмьн гот: ‹Пәй к'әвьм хwә пер'а бьгьһиньм,
т'ален п'арәвәкьм у нәфса мьне пе wан т'ер бә
әзе шуре хwә к'аш кьм у дәсте мьне qьр'а wан
бинә›.
10 Ле тә байе хwә р'акьр, бә'ре әw ньхамтьн,
ава qәwинда, мина гöле к'әтьнә бьни.
11 К'и йә мина тә нав хwәдейада, йа Хöдан?
К'ижан ә мина тә пирозийеда хwәйир'умәт,
хwәйипәсьн-qöдрәт у к'әрәмәткьр?
12 Дәсте хwәйи р'асте тә дьреж кьр,
ә'рде әw даqöртандьн.
13 Тö бь һ'öба хwәйә амьн р'ебәрийа ве щьмә'те дьки,
йа кö тә хьлаз кьрийә.
Тö бь qәwата хwә wан дьби хана хwәйә пироз.
14 Мьләта бьһист у дьләрьзьн,
тьрс к'әтә сәр бьнәлийед Фьләсәте.
15 Һьнге саw к'әтә сәр миред ӘдомеФ,
сәрwеред МоwабеФ ләрьзин
у т'әмамийа бьнәлийед КәнанеФ һ'әлийан.
16 Хоф у тьрс к'әтә сәр wан,

жь мәзьнайийа зәнда тә, wе мина кәвьра сар бьн,
һ'әта кӧ дәрбаз бә щьмә'та тә, йа Хӧдан,
һ'әта кӧ дәрбаз бә әв щьмә'та, йа кӧ тә станд.
17 Те wан бини ль ч'ийайе мьлк'е хwә дач'ькини,
wи щийи, йа Хӧдан, кӧ тә бона майина хwә
чекьр.
Wе пирозгәһеда, Хwәйе мьн, кӧ дәстед тә чекьрьн.
18 Хӧдане һ'әта-һ'әтайе п'адшатийе бькә».
19 Гава һәспед Фьрәwьн у ә'рәбед wи сийарийава к'әть-
нә бә'ре, Хӧдан ава бә'ре сәр wанда вәгәр'анд, ле зар'ед
Исраел, ль нав бә'ре сәр зьһайер'а чун.

Стьрана Мәрйәме

20 Мәрйәма хушка Һарунә п'ехәмбәрФ дәф гьртә дәсте
хwә, һ'әму к'ӧлфәт жи дәф дәстада бь р'әqасе ль пәй wе
дәрк'әтьн. 21 У Мәрйәме ль wан вәдьгәр'анд:
«Хӧданр'а бьстьрен, чьмки әw хwәйе р'умәта мәзьн ә,
һәсп у сийари авитьнә бә'ре».

Ава тә'л

22 Муса зар'ед Исраел жь Бә'ра Сор бьрьн, чун гьһиштьнә
бәр'ийа Шуре, се р'ожа бәр'ийева чун у р'асти аве нәһа-
тьн. 23 Гава гьһиштьнә Мараһе, нькарьбун ава Мараһе
вәхwарана, чьмки тә'л бу, ләма наве wе Мараһ* һатә да-
нине. 24 Һьнге щьмә'те бина хwә ль Муса тәнг кьр у готе:
«Әм чь вәхwьн?» 25 Һьнге Муса гази Хӧдан кьр, Хӧдан жи
дарәк нишани wи да, әwи авитә нава аве у ав хwәш бу.
We дәре Хӧдан qанун у т'әми данә wан, ль wе дәре әw
щер'ьбандьн 26 у гот: «Р'аст һәгәр тӧ гӧр'а Хӧдан Хwәдейе
хwә бьки у әw тьште кӧ wи хwәш тен бьки, гӧһ бьди
т'әмийед wи у һ'әму qанунед wи хwәй ки, әзе жь wан

* 15:23 Бь зьмане ибрани «Тә'лайи».

нәхwәшийа qәт йәке нәйньмә сәре тә, чь кӧ мьн ани сәре
мьсрийа, чьмки әз Хӧдан ьм, ћ'әкиме тә».
27 Пәй ван йәкар'а әwана гьһиштьнә Елиме, wе дәре
донздәһ канийед ава у ћ'әфте даред хӧрма һәбун, wе
дәре щәм аве конед хwә вәгьртьн.

Qар'итк[Ф] у мана

16 Т'әмамийа щьвина зар'ед Исраел[Ф] жь Елиме р'е-
к'әтьн, һатьнә бәр'ийа Сине, кӧ ль навбәра Елиме
у Синайеда йә, панздәһе мәһа дӧда бу кӧ жь wәлате
Мьсьре дәрк'әтьбун. 2 Т'әмамийа щьвина зар'ед Исраел
бәр'ийеда, һьндава Муса у Һарунда бина хwә тәнг кьрьн.
3 Зар'ед Исраел готьнә wан: «Хwәзи әм бь дәсте Хӧдан
ль wәлате Мьсьреда бьмьрана, гава әм бәр ситьле гошт
р'удьньштьн у мә т'ер нан дьхwар, wә әм дәрхьстьнә ве
бәр'ийе кӧ т'әмамийа щьвине бьр'чийа бькӧжьн».
4 Һьнге Хӧдан готә Муса: «Ва йә әзе wәр'а жь ә'змен нан
бьбариньм, бьра щьмә'т һәр р'ож дәрк'әвә, чьqас лазьмә
т'ера wе р'оже бәрәв кә, wәки wан бьщер'ьбиньм к'а әwе
анәгори т'әмийа мьн бькьн йан на. 5 У р'ожа шәша чь кӧ
биньн бьра һазьр кьн, әw сәр т'опкьрьна һәр р'ожир'а дӧ-
барә бә». 6 Муса у Һарун готьнә ћ'әму зар'ед Исраел: «Ве
еваре һуне бьзаньбьн кӧ Хӧдан һун жь wәлате Мьсьре
дәрхьстьнә. 7 Сәре сьбәһе һуне р'умәта Хӧдан бьбиньн,
чьмки әwи бьһист әw бинтәнгийа wәйә һьндава Хӧданда.
Әм к'и нә кӧ һун һьндава мәда бинтәнгийе дькьн?» 8 Му-
са гот: «Хӧдане еваре бона хwарьне гошт бьдә wә у сәре
сьбәһе жи нан бьдә ћ'әта кӧ һун т'ер бьхwьн, чьмки Хӧдан
бьһист әw бинтәнгийа wә. Әм к'и нә? Һун бина хwә ль
мә тәнг накьн ле ль Хӧдан».
9 Муса готә Һарун: «Бежә т'әмамийа щьвина зар'ед Исра-
ел: ‹Ль бәр Хӧдан бьсәкьньн, чьмки әwи бинтәнгийа wә
бьһист›». 10 Гава Һарун т'әмамийа щьвина зар'ед Исраел-
р'а хәбәр дьда, wана дина хwә да бәр'ийе, ва йә р'умәта

Хӧдан ль нав ә'wрда һатә хане. [11] Хӧдан т'әв Муса хәбәр
да у готе: [12] «Мьн бинтәнгийа зар'ед Исраел бьһист. Т'әви
wан хәбәр дә у бежә wан: ‹Бәре еваре һуне гошт бьхwьн
у сәре сьбәһе жи һуне бь нан т'ер бьн, һьнге һуне бьза-
ньбьн кӧ әз Хӧдан Хwәдейе wә мә›».

[13] Ӧса qәwьми кӧ еваре qар'иткᶲ фьр'ин һатьн у зомә
ньхамтьн, сәре сьбәһе дор-бәре зоме qьр'авийе дани.
[14] Гава әw qьр'авийа дани һьлат, ва йә сәр р'уйе бәр'ийе
тьштәки мина капәке һур, гъловәр', мина qьше ль сәр
ә'рде һәбу. [15] Гава зар'ед Исраел дитьн, готьнә һәв: «Әв чь
йә?» Чьмки ньзаньбун әw чь йә. Муса готә wан: «Әв әw
нан ә кӧ Хӧдан бона хwарьна wә да. [16] Т'әмийа Хӧдан әв
ә: ‹Бьра һәр кәси wә qаси хwарьна хwә жь wи бәрәв кә.
Сәре һәр нәфәре омерәки* бәрәв кә, wәкә һ'әсабе wан
нәфса, чьqас кӧ коне һәр кәсида һәнә›». [17] Зар'ед Исраел
ӧса жи кьрьн. Бәрәв кьрьн һьнәка гәләк, һьнәка һьндьк.
[18] У гава чап кьрьн*, к'е гәләк т'оп кьр, зедә нәбу у к'е
һьндьк т'оп кьр, кем нәбу. Һәр йәки qаси хwарьна хwә
бәрәв кьр. [19] Муса готә wан: «Бьра т'ӧ кәс жь wи һ'әта сәре
сьбәһе нәһелә». [20] Wана гӧр'а Муса нәкьр, жь wан һьнәка
һ'әта сәре сьбәһе жь wи һьштьн. Бин к'әте у кӧрми бу.
Муса сәр wан һерс к'әт. [21] Һәр сәре сьбәһе, һәр йәки т'ера
хwарьна хwә жь wи бәрәв дькьр у чахе гәрмайийа тә'ве
дьдайе әw дьһ'әлийа.

[22] Ле р'ожа шәша әw нан дӧбарә бәрәв кьрьн, аwа готи
сәре һәр йәки дӧ омер. Һ'әму сәрwеред щьвине һатьн ги-
һандьнә Муса [23] у wи готә wан: «Әв готьна Хӧдан ә: ‹Сьбе
р'ожаᶲ р'ьһ'әтийе йә, шәмийа Хӧданә пироз ә, чь кӧ һуне
бьпежьн, бьпежьн у чь кӧ һуне бьк'әлиньн, бьк'әлиньн у
һәр чь кӧ зедә бә, бьһельн бона р'ожа дьн›». [24] Әwе зедә

---

* 16:16 Аwа готи «килограмәке». Омерәк дәрданәкә чапе бу кӧ пе тьшт дьһатьнә чапкьрьне.
* 16:18 Ибраниᶲ хәбәр бь хәбәр: «Пе омере чап кьрьн».

буйи һ'эта сәре сьбәһе һьштьн, чаwа кӧ Муса готьбу, нә
бин к'әте, нә жи кӧрми бу. [25] Муса гот: «Иро wи бьхwьн,
чьмки иро р'ожа р'ьһ'әтийейә бона Хӧдан ә, һуне иро жь
wи чоледа нәбиньн. [26] Һуне шәш р'ожа жь wи бәрәв кьн,
ле р'ожа һ'әфта кӧ шәми йә, wе т'ӧнә бә».

[27] У ӧса qәwьми кӧ р'ожа һ'әфта жь щьмә'те һьнәк дәрк'ә-
тьн кӧ бәрәв кьн, ле нәдитьн. [28] Һьнге Хӧдан готә Муса:
«Һ'эта к'әнге һуне нәхwазьн т'әми у һинкьрнед мьн хwәй
кьн? [29] Бьньһер'ьн, Хӧдан шәми да wә, ләма р'ожа шәша
нане дӧ р'ожа дьдә wә, бьра һәр кәс щийе хwәда бьми-
нә, р'ожа һ'әфта, т'ӧ кәс жь щийе хwә нәләqә». [30] Щьмә'т
р'ожа һ'әфта р'ьһ'әт бу.

[31] Мала Исраел наве wи данин мана*, әw мина жь к'о-
ма т'охьме мехьке, сьпи у тә'ма wе мина к'ате пе һьнгьв
бу. [32] Муса гот: «Әв т'әмийа Хӧдан ә: ‹Жь wи омерәки
дагьрьн кӧ нава ньсьлед wәда бе хwәйкьрьне, wәки
әwана wи нани бьбиньн к'ижан кӧ мьн һун бәр'ийеда
данә хwарьне, гава мьн һун жь wәлате Мьсьре дәрхьс-
тьн›». [33] Муса готә Һарун: «Щер'әки һьлдә омерә манә
т'ьжи кә у дайнә ль бәр Хӧдан, бона кӧ нав ньсьлед
wәда бе хwәйикьрьне». [34] Чаwа Хӧдан т'әми да Муса,
Һарун ӧса әw дани ль бәр Шә'дәтийе* кӧ бе хwәйикь-
рьне. [35-36] * Зар'ед Исраел чьл сали мана хwарьн, һ'эта
кӧ гьһиштьнә wәлате шен. Мана хwарьн һ'эта кӧ гь-
һиштьнә синоре wәлате Кәнане.

---

* 16:31 Фә'мина хәбәра «мана» бь зьмане ибрани «Әв чь йә?» бьньһер'ә 16:15.

* 16:34 Әв Шә'дәти бә'са Сьндоqе[Ф] Шә'дәтийе дькә йа кӧ wе паше бе чекьрьне (бьньһер'ә Дәрк'әтьн 25:10-21). Аһа әм фә'м дькьн кӧ чь вьра ньвисар ә wе паше бе кьрьне.

* 16:35-36 Тек'ста ибранида әв жи һәйә «Дәһә п'аре омере wәкә ефаке йә». «Омерәк» дәрданәкә кӧ незики килограмәк ар һьлдьда.

Ав жь qәйайе

17 Т'әмамийа щьвина зар'ед Исраел, ль гора готьна
Хӧдан жь фьрарийа бәр'ийа Сине чун ль Р'ьфидиме
конед хwә вәгьртьн, ль wьр бона щьмә'те ава вәхwарьне
т'ӧнә бу. 2 Һьнге щьмә'те qьр'ка Муса гьрт у готьне: «Аве
бьдә мә әм вәхwьн». Муса готә wан: «Һун чьма qьр'ка мьн
дьгьрьн? Чьма Хӧдан дьщер'ьбиньн?» 3 Щьмә'т wе дәре т'и
бу, бина хwә ль Муса тәнг кьрьн у готьне: «Чьма тә әм
жь Мьсьре дәрхьстьн, wәки мә, зар'ед мә у һ'әйwанед мә
т'ибуна бькӧжи?» 4 Муса гази Хӧдан кьр у гот: «Әз хwә ль
ве щьмә'те чаwа бькьм? Һьндьк майә кӧ мьн бьдьнә ль
бәр кәвьра!» 5 Һьнге Хӧдан готә Муса: «Дәрбази пешийа
щьмә'те бә, жь р'успийед Исраел т'әви хwә һьлдә у wе
шьвдара хwә, бь к'ижане тә ч'әме Ниле хьст, бьгьрә дәсте
хwә у һәр'ә. 6 Ва йә әзе ль wьр Һ'оребеда сәр qәйе, ль бәр
тә бьсәкьньм у тӧ qәйе хә, wе жь wе аве дәре щьмә'те
вәхwә». Муса ль бәр ч'ә'ве р'успийед Исраел ӧса кьр. 7 У
наве wи щийи дани Массаһ у Мерибаһ*, чьмки зар'ед
Исраел wьр к'әтьнә дә'wе, Хӧдан щер'ьбандьн у готьн:
«Гәло Хӧдан нав мәда йә йан на?»

Шәр'е мьqабьли Амалеки[Ф]

8 Амалеки һатьн ль нав Р'ьфидиме т'әв Исраел шәр' кь-
рьн. 9 Муса готә Йешу: «Мәр'а мера бьбьжерә у һәр'ә т'әв
Амалек шәр' кә, сьбе әзе ль сәре гьр бьсәкьньм у шьвдара
Хwәде жи дәсте мьнда». 10 Йешу ӧса кьр чаwа кӧ Муса гот,
т'әви Амалек шәр' кьр. Муса, Һарун у Һур р'абунә сәре
гьр. 11 Гава Муса дәсте хwә бьльнд дькьр, исраелийа ль
сәр дьк'әтьн, ле гава дәсте хwә бәр'дьда, амалеки ль сәр
дьк'әтьн. 12 Ле гава дәстед Муса wәстийан, һьнге кәвьрәк

---

* 17:7 «Массаһ у Мерибаһ» бь зьмане ибрани те wәлгәр'андьне «Щер'ьбандьн у Дә'w».

һьлдан данинә бьн wи у әw ль сәр wи р'уньшт. Һарун
у Һур жи йәки аликива йе дьн жи алийе дьнва дәстед
wи бьльнд хwәй кьрьн, һ'әта р'о чу ава дәстед wи qәwин
сәкьнин. 13 Йешу Амалек щьмә'тева дәве шурр'а дәрбаз
кьр. 14 Һьнге Хӧдан готә Муса: «Ве йәке бона биранине
к'ьтебеда бьньвисә у бьгьһинә гӧһе Йешу кӧ әзе бира-
нина Амалек, бьн п'әр'е ә'зманда лап бьдьмә һьлдане».
15 Муса горигәһәк чекьр у наве wе дани: Хӧдан ала мьн
ә. 16 У гот: «Ль сәр т'әхте Хӧдан дәст бьльнд бу!* Хӧдане
т'әв Амалек qӧр'нә-qӧр'нә шәр' кә»

Ит'ро пешийа Мусада те

18 Хәзуре Муса, Ит'ройе т'әреqе Мьдйане әв һ'әму
бьһистьн, кӧ Хwәде бона Муса у щьмә'та хwә
Исраел чь кьр у чаwа Хӧдан Исраел жь Мьсьре дәрхьст.
2 Һьнге Ит'ройе хәзуре Муса, жьна Муса Сиппораһ, пәй
пашдабьрьна wер'а һьлда, 3 т'әви һәр дӧ кӧр'ед wе, наве
йәки Гершом* бу, чьмки әwи готьбу: «Wәлате хәрибда
фьрари мә» 4 у наве йе дьн Елийазер* бу, чьмки әwи
готьбу: «Хwәдейе баве мьн алик'аре мьн бу у әз жь шу-
ре Фьрәwьн аза кьрьм». 5 Хәзуре Муса Ит'ро т'әв һәр дӧ
кӧр'ед wи у жьна wи һатә бәр'ийе щәм Муса, wе дәра
кӧ әwи бәр ч'ийайе Хwәде зома хwә лехьстьбу. 6 Әwи
щаб да Муса у гот: «Әз хәзуре тә Ит'ро мә, т'әв һәр дӧ
кӧр'ед тә у жьна тә темә щәм тә». 7 Муса р'абу пешийа
хәзуре хwәда чу, бәр wи та бу, әw р'амуса, һ'ал-һ'әwале
һәв пьрсин у к'әтьнә кон. 8 Муса әw һ'әму хәзуре хwәр'а

---

* 17:16 Әва нишана сондхwарьне йә, ле аһа жи те wәлгәр'ан-
дьне «Чьмки дәсте хwә ль сәр т'әхте Хӧдан бьльнд кьр» у те
фә'мкьрьне кӧ Амалек дәсте хwә мьqабьли Хӧдан р'акьр.
* 18:3 Бь зьмане ибрани дәнге наве «Гершом» мина «фьрари»
те бьһистьн.
* 18:4 Бь зьмане ибрани «Хwәде мьн, алик'ар ә».

гьликьрьн, чь кö Хöдан бона Исраел анибун сәре Фьрә-
wьн у мьсьрийа, кö р'ева чьqас щәфа дитьбун у Хöдан
чаwa әw аза кьрьнә. [9]Ит'ро ша бу бона wан кьред qәнщә
кö Хöдан Исраелр'а кьрьбун, гава әw жь дәсте мьсьри-
йа аза кьрьнә. [10]У Ит'ро гот: «Бьмбарәк бә Хöдан кö һун
жь дәсте мьсьрийа у жь дәсте Фьрәwьн аза кьрьн, йе кö
щьмә'та хwә жь бьндәстийа мьсьрийа аза кьр. [11]Ньһа
әз заньм кö Хöдан жь һ'әму хwәдейа мәстьр ә, һәма wе
йәкеда бь к'ижана әwана ль бәр исраелийа пе дьфьр'ин».
[12]У Ит'ройе хәзуре Муса дийарийа т'әвайишәwате у qöр-
бан Хwәдер'а анин. Һарун у һ'әму р'успийед Исраел т'әв
хәзуре Муса һатьн бәр Хwәде нан бьхwьн.

Ширәта Ит'ро

[13]Р'ожтьра дьне Муса р'уньшт кö һ'акьмтийе щьмә'те
бькә, щьмә'т сәре сьбәһе һ'әта еваре щәм Муса сәкьни
ма. [14]Гава хәзуре Муса әв һ'әму дит кö әw чь ль щьмә'те
дькә, гот: «Әв чь тьштә кö тö ль щьмә'те дьки? Чьма тö
т'әне р'удьнейи у т'әмамийа щьмә'те сәре сьбәһе һ'әта
еваре щәм тә дьсәкьнә?» [15]Муса готә хәзуре хwә: «Чьмки
щьмә'т те щәм мьн кö жь Хwәде бьпьрсә. [16]Гава ль нав
wанда тьштәк дьqәwьмә әw тенә щәм мьн у әз ль нав
һәр дö мәрьвада һ'акьмтийе дькьм у әз qанун у һинкь-
рьнед Хwәде ль бәр wан вәдькьм». [17]Һьнге хәзуре Муса
готә wи: «Кьрьна тә нә тьштәки qәнщ ә, [18]бь ве йәке
һьн те бьһ'әли-бьмаши, һьн жи әв щьмә'та кö т'әви тәйә,
чьмки әв шьхöла бона тә гәләки гьран ә, тö т'әне ньк'ари
ве йәке бьки. [19]Ньһа гöһ бьдә готьна мьн, әзе ширәтәке
бьдьмә тә у Хwәдейе т'әви тә бә. Бона щьмә'те тö һәр'ә
ль бәр Хwәде у пьрсед wан дайнә ль бәр Хwәде. [20]Qа-
нун у һинкьрьна wан һин бькә у wе р'ийа кö әw гәрәке
теда һәр'ьн бәр wан вәкә, öса жи wан кьред кö гәрәке
бькьн. [21]Ле тö, жь нава һ'әму щьмә'те, мәрьвед жеһати,
Хwәдехоф, мәрьвед амьнә кö к'ара хwә нагәр'ьн бьбьжерә

у жь ван, сәрһ'әзара, сәрсәда, сәрпенщийа у сәрдәһа сәр
wан к'ьфш кә. 22 Бьра һәр гав әвана һ'акьмтийе ль щьм-
ә'те бькьн, һәр тьштед чәтьн тәр'а бежьн, ле йед сьвьк,
бьра хwәха һ'акьмтийе бькьн, бь ви аwайи wе жь сәр тә
сьвьк бә у wи бари т'әви тә һьлдьн. 23 Һәгәр тӧ ве йәке
бьки у Хwәде жи ӧса тәр'а бежә, һьнге те бькарьби тәйах
ки у т'әмамийа ве щьмә'те жи wе хер у сьламәт һәр'ә
бьгьһижә щийе хwә».
24 Муса готьна хәзуре хwә qәбул кьр у әw һәр тьште кӧ
wир'а гот кьр. 25 У Муса жь нава т'әмамийа исраелийа
мәрьвед жеһати бьжартьн у әw сәр щьмә'те сәрwер, аwа
готи сәрһ'әзар, сәрсәд, сәрпенщи у сәрдәһә к'ьфш кьрьн.
26 Һәр гав wана һ'акьмтийа щьмә'те дькьр, тьштед чәтьн
дьгиһандьнә Муса, ле йед сьвьк хwәха һ'акьмти дькьрьн.
27 Муса хәзуре хwә вәр'екьр у әw чу wәлате хwә.

Исраел ль бәр ч'ийайе Синайе

19 Мәһа сьсийада зар'ед Исраел пәй дәрк'әтьна Мь-
сьрер'а, һәма wе р'оже гьһиштьнә бәр'ийа Синайе.
2 Жь Р'ьфидиме р'ек'әтьн чунә бәр'ийа Синайе у бәр'ийеда
конед хwә вәгьртьн. Исраел ль wе дәре бәр ч'ийе конед
хwә вәгьртьн. 3 Муса һьлк'ьшийа щәм Хwәде у Хӧдан жь
ч'ийе гази wи кьр у готе: «Аһа бежә мала Аqуб у зар'ед
Исраелва бьдә ә'йанкьрьне: 4 ‹Wә дит мьн чь ани сәре мьсь-
рийа у һун чаwа һьлдан ль сәр п'әр'ед тәйре симьр' анинә
щәм хwә. 5 У ньһа һәгәр һун р'аст гӧр'а мьн бькьн у пәй-
мана[Ф] мьн хwәйи кьн, һьнге һуне жь нав һ'әму мьләтада
бьбьнә мьлк'е мьн, чьмки т'әмамийа дьне йа мьн ә. 6 Һуне
жи мьнр'а бьбьнә п'адшатийа к'аһин[Ф]а у мьләтәки бӧһӧр-
ти›. Әв ьн әw готьн кӧ тӧ гәрәке зар'ед Исраелр'а бежи».
7 Муса һат гази р'усьпийед щьмә'те кьр у һ'әму хәбәред кӧ
Хӧдан т'әми дабу wи бәр wан дани. 8 У т'әмамийа щьмә'те
һәвр'а щаб да у гот: «Һ'әму готьнед Хӧдан әме бькьн!» У
Муса готьна щьмә'те гиһандә Хӧдан. 9 Хӧдан готә Муса:

«Ва йә әзе нав ә'ԝрәки сьхда бемә щәм тә, ԝәки щьмә'т
бьбьһе әзе чаԝа т'әви тә хәбәр дьм у һәр гав тә баԝәр бькә».
Муса готьна щьмә'те гиһандә Хӧдан 10 у Хӧдан готә
Муса: «Һәр'ә щәм щьмә'те у ԝан иро у сьбе паԛьж кә,
бьра к'ьнщед хԝә бьшон. 11 Бона р'ожа сьсийа һазьр бьн,
чьмки р'ожа сьсийа ль бәр ч'ә'ве т'әмамийа щьмә'те,
Хӧдане пәйайи сәр ч'ийайе Синайе бә. 12 Һәр алийава,
бона щьмә'те синор к'ьфш кә у бежә: ‹Мьԛати хԝә бьн,
кӧ р'анәбьнә ч'ийе йан жи п'еше к'әвьн. Һәр кәсе кӧ не-
зики ч'ийе бә, гәрәке бьмьрә. 13 Бьра дәст ԝи нәк'әвә,
ле ԝи бьдьнә бәр кәвьра йан жи пе тире лехьн, һәгәр
һ'әйԝан бә йан мәри бә гәрәке сах нәминә›, чахе дәнге
бор'ийа жь стьруйе бәрен дьреж бе ледане, һьнге әԝ
дькарьн һьлк'ьшьнә ч'ийе». 14 Муса жь сәре ч'ийе пәйа-
йи щәм щьмә'те бу, щьмә'т паԛьж кьр у ԝана к'ьнщед
хԝә шуштьн. 15 Әԝи готә щьмә'те: «Бона р'ожа сьсийа
һазьр бьн, незики к'ӧлфәта нәбьн». 16 Р'ожа сьсийа, га-
ва сьбәһ зәлал дьбу, бу ԛьр'ч'ин у бьруске бьрԛ вәдьда,
ә'ԝрәки сьх ль сәр ч'ийе бу у дәнге бор'ийа жь стьру
гәләки ԛайим һат, р'ьсасе ль т'әмамийа щьмә'та зоме
гьрт. 17 Муса щьмә'т жь зоме дәрхьстә ль бәр Хԝәде у әԝ
бьнат'ара ч'ийе сәкьнин. 18 Т'әмамийа ч'ийайе Синайе
ду дькьр, чьмки Хӧдан агьрда пәйайи сәр ԝи бу, дуйе
ԝи мина дуйе фьр'не һьлдьк'ьшийа у т'әмамийа ч'ийе
ԛайим дьһ'әжийа. 19 Дәнге бор'ийа стьру чьԛас дьчу ԛа-
йим дьбу, Муса хәбәр да у Хԝәде бь дәнг щаба ԝи да.
20 Хӧдан пәйайи сәр сәре ч'ийайе Синайе бу, Хӧдан гази
Муса ль сәр сәре ч'ийе кьр у Муса һьлк'ьшийа. 21 Хӧдан
готә Муса: «Пәйа бә у т'әмийе бьдә щьмә'те, кӧ нәбә бо-
на дитьна Хӧдан жь синор дәрбаз бьн у гәләк жь ԝан
ӧнда бьн. 22 К'аһинед кӧ ԝе незики Хӧдан бьн, гәрә әԝ
жи хԝә паԛьж кьн, кӧ Хӧдан ԛьр'а ԝан нәйнә». 23 Муса
готә Хӧдан: «Щьмә'т нькарә р'абә сәр ч'ийайе Синайе,
чьмки тә т'әми да мә у гот: ‹Синор дайнә дор ч'ийе у ԝи

пироз кә»». 24 Хӧдан готә ԝи: «Ħәр'ә пәйа бә у т'әви Ħарун
ħьлк'ьшә, ле к'аһин у щьмә'т жь синор дәрбаз нәбьн кӧ
ħьлк'ьшьнә щәм Хӧдан у әԝ ԛьр'а ԝан бинә». 25 Муса пә-
йайи щәм щьмә'те бу у әв йәк ԝанр'а гот.

ħәр дәħә т'әмийед Хԝәде

20 Хԝәде әв һ'әму хәбәр готьн:
2 «Әз Хӧдан[Ф] Хԝәдейе тә мә, йе кӧ тӧ жь ԝәла-
те Мьсьре, жь мала хӧламтийе дәрхьсти. 3 Пештьри мьн
хԝәдейед тәйә майин т'ӧнә бьн.
4 Т'ӧ п'ути мина дьлԛе тьштәкида хԝәр'а ченәки, нә
жор ль ә'змен, нә жер ль сәр ә'рде, нә жи нава авед бьн
ә'рдеда. 5 Бәр т'ӧ п'ути та нәби у хӧламтийа ԝан нәки,
чьмки әз Хӧдан Хԝәдейе тә Хԝәдеки к'ӧмр'әш ьм, кӧ бона
нәħәԛийед бава тиньмә сәре зар'а, һ'әта ньсьле сьсийа у
чара кӧ дьжәньнә мьн, 6 ле әԝед кӧ мьн һ'ьз дькьн у т'ә-
мийед мьн хԝәй дькьн, әзе һ'әта һ'әзар ньсьли ħьндава
ԝанда һ'ӧба хԝәйә амьн бьдьмә к'ьфше.
7 Наве Хӧдан Хԝәдейе хԝә бадиħәԝа нәди сәр заре хԝә,
чьмки Хӧдан ԝе йе кӧ наве ԝи бадиħәԝа дьдә сәр заре
хԝә, бе щәза наħелә.
8 Р'ожа[Ф] шәмийе бинә бира хԝә, ԝәки ԝе пироз хԝәй
ки. 9 Шәш р'ожа бьхәбьтә у һ'әму шьхӧлед хԝә бькә, 10 ле
р'ожа һ'әфта, шәмийа р'ьһ'әтийа бона Хӧдан Хԝәдейе тә
йә, т'ӧ шьхӧли нәки, нә тӧ, нә кӧр'е тә, нә ԛиза тә, нә
хӧламе тә, нә щарийа тә, нә һ'әйԝане тә, нә жи хәрибе
нава тәда. 11 Чьмки Хӧдан шәш р'ожада ә'рд у ә'зман, бә'р
у һ'әмуйед нав ԝанда чекьрьн у р'ожа һ'әфта р'ьһ'әт бу,
ләма Хӧдан дӧа р'ожа шәмийе кьр у әԝ пироз кьр.
12 Ԛәдьре де у баве хԝә бьгьри, ԝәки ә'мьре тә ль сәр
ә'рде кӧ Хӧдан Хԝәдейе тәйе бьдә тә дьреж бә.
13 Нәкӧжи.
14 Зьнийе нәки.
15 Нәдьзи.

16 Мьqабьли т'ӧ кәси шә'дәтийа дәрәw нәди.
17 Дьлhавьжийа мала т'ӧ кәси нәки. Нә дьлhавьжийа
к'ӧлфәта т'ӧ кәси, нә хӧламе wи, нә щарийа wи, нә гайе
wи, нә к'әра wи, ӧса жи т'ӧ тьште т'ӧ кәси».

Тьрса щьмә'те

18 Т'әмамийа щьмә'те qьр'ч'ин у дәнге бор'ийа стьруйе
бьhистьн, бьрq вәдана бьруске у дуйе жь ч'ийе дәрдьк'әт
дитьн, р'ьсасе щьмә'т гьрт у дур сәкьнин. 19 Һьнге готьнә
Муса: «Тӧ т'әви мә хәбәр дә у әме гӧhдарийа тә бькьн, ле
бьра Хwәде т'әви мә хәбәр нәдә, кӧ әм нәмьрьн». 20 Муса
готә щьмә'те: «Нәтьрсьн, чьмки Хwәде hатийә wә бьще-
р'ьбинә, wәки хофа wи сәр wә бә кӧ hун гӧна нәкьн».
21 Щьмә'т дур сәкьни, ле Муса чу незики wе тә'рийа
шәвәр'әш бу, wе дәра кӧ Хwәде ле бу.

Готьнед бона чекьрьна горигәhе

22 Хӧдан готә Муса: «Аhа бежә зар'ед Исраел: ‹Wә хwәха
дит кӧ мьн жь ә'змен т'әви wә хәбәрда. 23 Сәр мьнр'а хwә-
дейед зивин ченәкьн, нә жи хwәдейед зер'ин чекьн бона
хwә. 24 Жь ахе горигәhәке мьнр'а чекә. Сәр wе дийарийед[ф]
хwәйә т'әвайишәwате у йед hәләqәтийе, пәз у дәwаред
хwә бьдә. Һәр щийе кӧ әз наве хwә бьдьмә биранине,
әзе бемә щәм тә у дӧа тә бькьм. 25 Һәгәр тӧ мьнр'а пе
кәвьра горигәhе чеки, жь кәвьред т'әр'ьшанди ченәки,
чьмки гава тӧ hащәт кәвьра хи, те wан бьh'әр'ьмини.
26 У пе п'епәлинга hьлнәк'ьши сәр горигәhа мьн, wәки
тә'зибуна тә сәр wе вәнәбә›.

Qанунед бона хӧлама

21 Әв ьн әw qанунед кӧ тӧ гәрәке дайини ль бәр
зар'ед Исраел:
2 Гава тӧ хӧламәки ибрани бьк'ьр'и, бьра әw шәш сала
тәр'а хӧламтийе бькә, ле сала h'әфта бьра бе hәq дәре

азайе. 3 Һәгәр әw т'әне һатьбә, бьра әw т'әне жи дәре, ле
һәгәр әw зәwьщибә, бьра жьн жи пер'а дәре. 4 Һәгәр аха-
йе wи әw зәwьщандьбә у жьне кӧр' у qиз wир'а анибьн,
һьнге бьра жьн у зар' ахер'а бьминьн у әw т'әне дәре. 5 Ле
һәгәр хӧлам ашкәрә бежә: ‹Әз ахайе хwә, жьн у зар'ед
хwә һ'ъз дькьм, нахwазьм дәремә азайе› 6 һьнге ахайе
wи, бьра wи ббә щәм һ'акьма* у wи незики дери, йан
рәхдәри кә, ахайе wи бь дьреше гӧhе wи qӧл кә у һ'әта
әw хwәш бә бьра хӧламе wи бә.

Qанунед бона щарийа

7 Гава йәк qиза хwә чаwа щари бьфьрошә*, гәрәке әw
ӧса дәрнәйе чаwа хӧлам дәрте. 8 Һәгәр әw ахайе хwә
хwәш нәйе кӧ we хwәр'а бьхwазә, бьра изьне бьдә пьс-
маме wейи незик кӧ we бьк'ьр'ьн, ле изьна wи т'ӧнә кӧ
we бьфьрошә малбәтәкә дьн, чьмки әwи әw хапандийә.
9 Һәгәр we кӧр'е хwәр'а бьхwазә, гәрәке әw wәкә дәрәща
qиза хwә бона we бькә. 10 Һәгәр ахайе we һеwике бинә
сәр we, гәрәке хwарьна we, к'ьнща we у т'әв р'азана we
сәр нәбьр'ә. 11 Һәгәр әw ван һәр се тьшта бона we нәйнә
сери, һьнге әwа бьра бе һәq, бе к'ьр'ин һәр'ә.

Qанунед ль бәр хьрабийева

12 Йе кӧ мерьв бькӧжә, әw ә'сә гәрәке бе кӧштьне. 13 Ле
һәгәр әwи бь һ'әмде хwә нәкьр, ле Хwәде әw да дәсте
wи, әзе бона тә щики к'ьфш кьм кӧ әw бьр'әвә wьр. 14 Ле
һәгәр йәк бь һ'әмде хwә жь мьхәнәтийе йәки хә бькӧжә,
әwи һ'әта жь горигәһа мьн һьлди, кӧ бе кӧштьне.
15 Йе кӧ де у баве хwә хә, ә'сә гәрәке бе кӧштьне.

---

* 21:6 Бь зьмане ибрани аһа жи те фә'мкьрьне: «Хwәде» аһа жи те фә'мкьрьне: «Щийе һ'әбандьна Хwәде».
* 21:7 We һьнге щьһуйед к'әсиб qизед хwә дьфьротьн чаwа щари у к'е кӧ әw бьк'ьр'ийа соз дьда кӧ we бьстинә.

16 Йе кӧ мәрийа бьдьзә, һәгәр әԝ фьроти бә йан щәм
ԝи бә, ә'сә гәрәке бе кӧштьне.
17 Йе кӧ де у баве хԝә беһӧрмәт кә, ә'сә гәрәке бе кӧштьне.

Ԛануна бьриндаркьрьне

18 Гава мәрьв һәвр'а шәр' кьн у йәк бь кәвьр йан к'ӧлме
йәки хә у әԝ нәмьрә, ле әԝ бьк'әвә щи-ньвине, 19 паше һәгәр
р'абә бь дар бьгәр'ә, йе лехьсти бещәза бә, т'әне гәрәке ԝе
зьрара бехәбатийа ԝи бьк'ьшинә у ԝи бьдә ԛәнщкьрьне.
20 Һәгәр йәк бь шьвдаре хӧлам йан щарийа хԝә хә у әԝ
бьн дәсте ԝида бьмьрә, ә'сә гәрәке бе щәзакьрьне. 21 Ле
һәгәр әԝ р'ожәке йан дӧда бьжи, һьнге бьра ԝи щәза
нәкьн, чьмки әԝ һәԛе ԝи йә.
22 Гава мәрьв һәвр'а шәр' кьн у дәрб жьна дӧһ'али к'әвә, зар'а
ԝе ԝә'дә зутьр бьбә у зьрарәкә майин т'ӧнәбә, һьнге бьра
мере ԝе чьԛас кӧ жь ԝан бьхԝазә, бь ԛьрара һ'акьмтийе бе
дайине. 23 Ле һәгәр зьрарәк бьбә, һьнге гәрәке ә'мьр жь бәр
ә'мьрва бә, 24 ч'ә'в жь бәр ч'ә'вва, дьран жь бәр дьранва, дәст
жь бәр дәства, ньг жь бәр ньгва, 25 шәԝат жь бәр шәԝатева,
бьрин жь бәр бьринева, дәрб жь бәр дәрбева бә.
26 Һәгәр йәк ч'ә'ве хӧламе хԝә йан ч'ә'ве щарийа хԝә хә
кор кә, бьра бона ч'ә'ве ԝи, ԝи аза кә. 27 У һәгәр дьране
хӧламе хԝә йан щарийа хԝә хә бьԝаринә, бьра бона
дьране ԝи, ԝи аза кә.

Щабдарийа хԝәйе һ'әйԝен

28 Һәгәр гайе мәрьвәки мерәки йан жьнәке хә у әԝ бь-
мьрә, гәрәке ә'сә ԝи гайи бьдьнә бәр кәвьра у гоште ԝи
нәйе хԝарьне, ле хԝәйе ԝи гайи бещәза бә. 29 Ле һәгәр
бона лехьстьна ԝи гайи зува хԝәйе ԝир'а һатийә готьне
у хԝәйе ԝи хәм нә кьрийә, һьнге әԝ га мер йан жьнә-
ке хә бькӧжә, бьра ԝи гайи бьдьнә бәр кәвьра у хԝәйе
ԝи жи бе кӧштьне. 30 Һәгәр бәрвадайин бе ԛьраркьрьне,
һьнге бьра жь бәр ә'мьре хԝәва һәԛ бьде, чьԛас кӧ же

те хwәстьне. [31] һәгәр га кӧр'әки йан qизәке хә хут пе
ве qануне жи ле бе ньһер'андьн. [32] һәгәр га хӧлам йан
щарийәке хә, һьнге хwәйе га гәрәке си шекьл* зив бьдә
хwәйе wан у га жи бьднә бәр кәвьра.

[33] һәгәр йәк сәр ч'ә'ле вәкә йан ч'ә'ләке бьк'олә у сәр нәгь-
рә, га йан к'әрәк бьк'әве, [34] һьнге бьра хwәйе ч'ә'ле щьрме
бьк'ьшинә, п'әра бьдә хwәйи у щәндәк жи хwәр'а һьлдә.

[35] Гава гайе йәки, гайе йәки дьн хә у бькӧжә, бьра гайе
сах бьфьрошьн у п'әре wи п'арәвәкьн, ӧса жи щәндәке
кӧшти п'арәвәкьн. [36] Ле һәгәр бона лехьстьна wи гайи зува
хwәйе wир'а һатийә готьне у wи хәм нәкьрийә, бьра ль
бәр wи гайива, гаки бьде у гайе кӧшти жи wир'а бьминә.

Qанунед ль сәр мьлк'

22 һәгәр йәк га йан пәзәке бьдьзә, сәржекә йан бь-
фьрошә, бьра жь бәр гайәкива пенщ га у жь бәр
пәзәкева жи чар пәза бьдә.

[2] һәгәр дьз сәр дьзийе бе гьртьне у лехьн бькӧжьн, һьнге
бона wи хун нәйе р'етьне. [3] Ле һәгәр тә'ве дайә сәр wи,
бьра хуна wи сәре wи бә.

Жь бәр дьзийева гәрәке бе дайине, ле һәгәр тьштәки
wи т'ӧнә, һьнге бьра wи бьфьрошьн жь бәр дьзийа wива.
[4] Ле һәгәр дьзийа wи дәсте wида сах бе гьртьне, һәгәр
га бә, к'әр бә йан пәз, гәрәке дӧбарә бьдә.

[5] һәгәр йәк һ'әйwанед хwә ә'рдәки йан р'әзе тьрийада
бьч'еринә паше һ'әйwанед wи бьк'әвә ә'рде хәлqе, һьнге
бьра жь дәрәмәта ә'рде у р'әзе тьрийе хwәйи һәрә qәнщ
жь бәрва бьдә.

[6] һәгәр агьр стьрийа к'әвә у бавежә гӧр'зед лодкьри йан
зәвийа нәдьруйи йан дәште бьшәwьтинә, бьра йе агьр
авитийе щьрме бьк'ьшинә.

* 21:32 «Шекьл» әw п'әре ибранийа бу.

[7]hәгәр йәк п'әра йан тьштәки qимәт бьдә йәки дьн кӧ
хwәйи кә у жь мала wи бе дьзине, hәгәр дьз бе гъртьне
бьра дӧбарә бьдә. [8]hәгәр дьз нәйе гъртьне, бьра хwәйе
мале бьбьнә бәр һ'акьма*, гәло р'аст дәсте wи hәбука
wи мәрьви нә к'әтийә. [9]Бона hәр нәhәqийе, бона га, йан
к'әре, йан пез, йан к'ьнща у бона hәр тьштед ӧндабуйи,
hәгәр йәк бежә: ‹Әw йа мьн ә›, шьхӧле hәр дӧйа жи hәр'ә
бәр һ'акьма*, һ'акьм* к'е кӧ нәhәq бьбинә, бьра әw дӧбарә
бьдә wи мәрьви.

[10]hәгәр йәк к'әре йан га, йан пәз, йан жи һ'әйwанәкә
дьн бьдә йәки дьн кӧ хwәйи кә у әw һ'ьшк бә, йан зьрарәк
ле бьбә, йан бе дьзине у кәсәки нәдитьбә, [11]hьнге бьра
ль бәр Хӧдан сонд бьхwә, кӧ дәсте wи hәбука wи мәрь-
ви нәк'әтийә у хwәйе hәбуке гәрәке бawәр бькә у йед
дьн щьрме нәдә. [12]Ле hәгәр жь щәм wи hатийә дьзине,
hьнге бьра hәqе wе бьдә хwәйе wи. [13]Ле hәгәр hатийә
дьр'андьне бьра бәрәт'е бинә у жь бәр wева нәдә.

[14]hәгәр йәк жь йәки дьн һ'әйwен дәйни hьлдә у зьрарәк
ле бьбә йан һ'ьшк бә, хwәйе wе нә wьр бә, гәрәке әw ә'сә
щьрме бьдә. [15]hәгәр хwәйе wи ль wьр буйә, hьнге әw щьрме
надә hәгәр әw бь к'ьре hьлдабу әwе бьк'әвә нава hәqе к'ьре.

Qанунед мә'рифәт у ә'рф-ә'дәта

[16]hәгәр йәк qиза бьк'ьр бьхапинә у wе р'ур'әш кә, гәрәке
ә'сә qәләне wе бьде у wе жи бьстинә. [17]hәгәр баве wе qәт
нәхwазә qиза хwә бьдә wи, әw гәрәке wәкә qәләне qиза бьдә.

[18]К'оч'әке сах нәhелә.

[19]К'е сәре хwә һ'әйwенр'а дайнә, гәрәке ә'сә бе кӧштьн.

[20]Пештьри Хӧдан к'е хwәдейед майинр'а qӧрбане бьдә
әw бе ӧндакьрьне.

---

* 22:8 Бь зьмане ибрани аhа жи те фә'мкьрьне: «Хwәде» аhа
жи те фә'мкьрьне: «Щийе һ'әбандьна Хwәде».

* 22:9 Бь зьмане ибрани аhа те фә'мкьрьне: «Хwәде».

[21]Хәриба нәешинә у wан нәдә щәфе, чьмки һун жи wәлате Мьсреда хәрибийеда бунә. [22]Сеwи у жьнәбийе т'ӧ щар нәдә щәфе. [23]һәгәр wан бьди щәфе у әw газьне хwә ль мьн бькьн, әзе заринийа wан ә'сә ббьһем [24]у һерса хwә р'акьм, бь шур wә бькӧжьм, жьнед wәйе би бьминьн у зар'ед wә жи сеwи.

[25]һәгәр п'әра дәйни бьди к'әсибәки жь щьмә'та мьнә щәм хwә, мина сәләфдара wи нәхәньqини у сәләфа нәди ль сәр wи. [26]һәгәр тӧ к'ьнща йәки дьн бьһе һьлди, һ'әта р'очуйина ава ле вәгәр'ини, [27]чьмки т'әне әw ә сьт'ара wи у к'ьнща щане wи, әwе чьда р'азе? Нәбә кӧ әw һәwара хwә ль мьн дайнә у әз ббьһем, чьмки әз р'ә'м ьм.

[28]һ'акьма* беһӧрмәт нәкә у ньфьр'а сәрwере щьмә'та хwә нәкә. [29]һ'әдийа бедәре у дәрәмәта хwәйә һ'ьнщьр'андьне дәрәнги нәйехи.

Ньхӧрийе кӧр'ед хwә бьдә мьн. [30]Ӧса жи бона га у пәзе хwә бькә. һ'әфт р'ожа бьра бәр маке бә у р'ожа һ'әйшта wе бьдә мьн. [31]һуне бона мьн мәрьвед пироз бьн, гоште чолейи кӧ һатийә дьр'андьне нәхwьн, бавежьнә бәр са.

Qанунед һәqийе

23 Дәнг-бә'сед дәрәw бәла нәкә. Бь шә'дәтийа дәрәw алийе нәһәqа нәкә. [2]Бона хьрабийе дәсте п'ьр'анийева нәчә. У диwанеда пьшта п'ьр'анийе нәгьрә, һәqийе нәт'әр'ьбинә. [3]Диwанеда пьшта йе к'әсиб нәгьрә.

[4]һәгәр тӧ га йан к'әре дьжмьне хwәйә ӧндабуйи ббини, ә'сә wан пашда ббә.

[5]һәгәр тӧ ббини кӧ к'әре хернәхwазе тә бьн баре хwәда к'әтийә, пьшта хwә нәде нәчә, т'әви wи дәст бавеже р'акә.

---

* 22:28 Бь зьмане ибрани аһа те фә'мкьрьне: «Хwәде».

6 Диԝанеда һәqийа к'әсибе хԝә нәт'әр'ьбинә. 7 Жь дә-
рәԝийе дур бә у йе бесущ у р'аст нәкӧжә, чьмки әз йе
нәһәq бещәза наһельм. 8 Нә жи р'ӧшәте һьлдә, чьмки
р'ӧшәт ч'ә'ве мәрьвед вәкьри кор дькә у хәбәред р'аста
дәвәр'у дькә.
9 Тәнгасийе нәдә хәриба, һун һаш жь дьле хәриба
һәнә. Чьмки һун хԝәха жи ԝәлате Мьсьреда хәриби-
йеда бунә.

Qанунед сала[ф] һ'әфта у р'ожа һ'әфта

10 Шәш сала ә'рде хԝә бьр'әшини у дәрәмәта ԝе т'оп
ки, 11 ле сала һ'әфта р'ьһ'әт бьһели у дәст нәдейи, ԝәки
к'әсибед ль нав щьмә'та тәда бьхԝьн у чь кӧ бьминә жи
һ'әйԝанед чоле бьра бьхԝьн. Р'әзе тьрийе хԝә у даред
зәйт'уне жи ӧса бьки.
12 Шәш р'ожа хәбата хԝә бьки у р'ожа һ'әфта р'ьһ'әт би,
ԝәки га у к'әре тә р'ьһ'әт бьн у кӧр'е щарийа тә у хәриб
бина хԝә бьстиньн. 13 Әв һ'әмуйед кӧ мьн ԝәр'а готьн
хԝәй кьн, наве хԝәдейед майин бир нәйньн, бьра жь
дәве ԝә нәйе бьһистьне.

Qанунед һәр се щәжьнед мәзьн

14 Сале се щара мьнр'а щәжьне бьки. 15 Щәжьна[ф] Нане
Шкәва хԝәй ки. Чаԝа кӧ мьн т'әми дайә тә у ԝи ԝә'де
мәһа Абибедайә* к'ьфшкьри, һ'әфт р'ожа нане бе һәвир-
тьр'шк бьхԝи, чьмки ԝе мәһеда тӧ жь Мьсьре дәрк'әти.
Бьра кәсәк дәствала дәрнәк'әвә бәр мьн.
16 Щәжьна[ф] Нандьруна бәре пешьн бь к'әда хԝәйә ә'р-
деда чанди хԝәй ки.
Ӧса жи Щәжьна Бәрт'опкьрьнейә хьлазийа сале, гава
жь ә'рде к'әда хԝә т'оп ки, хԝәй ки.

* 23:15 Бьньһер'ә шьровәкьрьна Дәрк'әтьн 13:4-да.

[17]Сале се щара һ'әму qьсьме тәйә нерин бьра ль бәр
Хӧдан Хwәде бьсәкьньн.
[18]Хуна qӧрбана мьн т'әв нане һәвиртьр'шк нәди у бәзе
щәжьна мьн бьра һ'әта сьбәһе нәминә, бьшәwьтинә.
[19]Бәред[Ф] дәрәмәта пешьнә ә'рде хwәда йә һәрә qәнщ
бини мала Хӧдан Хwәдейе хwә.
Каре ль нав шире македа нәк'әлини.

Создайин у һинкьрьн

[20]Ва йә әзе мьлйак'әтәки[Ф] пешийа тәва бьшиньм, wәки
р'еда хwәйитийе ль тә бькә у тә бьбә wи щийе кӧ мьн
һазьр кьрийә. [21]Ль бәр wи һаш жь хwә һәбә у гӧһ бьдә
готьна wи, ль бәр wи сәрһ'ьшкийе нәки, әwe нәһәqийед
wә нәбахшинә, чьмки әw бь наве мьн дькә. [22]Ле һәгәр
тӧ р'асти гӧһдарийа дәнге wи бьки у һ'әму готьнед мьн
бьqәдини, һьнге әзе бьбьмә дьжмьне дьжмьнед тә у
мьqабьле мьqабьлед тә. [23]Чьмки мьлйак'әте мьне пешийа
тәва һәр'ә у we тә бьбә щәм әморийа, һ'итийа, пьриззийа,
кәнанийа, һ'иwийа у йәбусийа у әзе qьр'а wан биньм.
[24]Тӧ хwәдейед wан нәһ'әбинә у хӧламтийа wан нәкә,
ч'әв нәдә кьре wан ле wан к'ав-к'ун кә у һ'әйкәлед wан
һурдәхwәши кә. [25]Һун хӧламтийа Хӧдан Хwәдейе хwә
бькьн, әwe дӧа нане тә у ава тә бькә у нәхwәшийе жь нав
тә дәрхә. [26]Wәлате тәда жьна бебәр, йан йа ль бәр һәр'ә
we т'ӧнә бьн, әзе р'ожед ә'мьре тә т'әмам кьм. [27]Әзе саwа
хwә пешийа тәва бьшиньм у wан һ'әму мьләтед кӧ те
навр'а дәрбаз би т'әвиһәв кьм у һ'әму дьжмьнед тәйе жь
бәр тә бьр'әвьн. [28]Әзе тьрс у хофе* пешийа тәва бьшиньм
у әwe жь бәр тә һ'иwийа, кәнанийа, һ'итийа р'аqәтинә.
[29]Нава саләкеда әзе wана жь бәр тә р'анәqәтиньм, кӧ
нәбә ә'рд вала бьминә у тәрәwьлед чоле сәр тә зедәбьн.

---

* 23:28 Wәлгәр'андьна йунанийә кәвьнда «моза».

[30] Әзе һеди-һеди жь бәр тә wан р'аqәтиньм, һ'әта кӧ тӧ
ль һәв зедә би у wи ә'рди wар би. [31] Һьнге әзе синоре тә
жь Бә'ра Сорда гьрти һ'әта Бә'ра Навбәре* у жь бәр'ийеда
гьрти һ'әта ч'әме Фьрате дайньм, чьмки әзе бьнәлийед wи
wәлати бьдьмә дәсте wә у те жь бәр хwә wан р'аqәтини.
[32] Т'әви wан у т'әви хwәдейед wан пәймане гьренәдә.
[33] Әw wәлате тәда гәрәке нәжин кӧ һьндава мьнда wә
нәдьнә гӧнәкьрьне, чьмки һәгәр тӧ хӧламтийа хwәдейед
wан бьки, әwе ә'сә тәр'а бьбә т'әлә».

Исраел пәймане дьстинә

24 Хwәде готә Муса: «Һьлк'ьшә бәрбь Хӧдан, тӧ, Һарун,
Надаб, Абиһу, у һ'әфте р'успийед Исраел у дурва
бьһ'әбиньн. [2] Т'әне бьра Муса незики Хӧдан бә, ле әwана
бьра незик нәбьн, нә жи бьра щьмә'т т'әви wи һьлк'ьшә».

[3] Муса вәгәр'ийа һат, һ'әму хәбәр у һ'әму qанунед Хӧдан
готьнә щьмә'те. Т'әмамийа щьмә'те бь һәвр'а щаб да у
гот: «Һ'әму хәбәред кӧ Хӧдан готийә, әме бькьн!» [4] Муса
һ'әму хәбәред Хӧдан ньвисин. Сәре сьбәһе зу р'абу бьна-
т'ара ч'ийе горигәһ чекьр, wәкә һ'әсабе донздәһ qәбилед
Исраел донздәһ һ'әйкәл данә сәкьнандьне. [5] У wи жь
хортед зар'ед Исраел шандьн, wана Хӧданр'а дийарийед
т'әвайишәwате кьрьн у бона дийарийедᶲ һәләqәтийе ща-
нәга qӧрбан дан. [6] Муса ниве хуне һьлда кьрә т'әшта у
ниве дьн жи р'әшандә сәр горигәһе. [7] У к'ьтеба пәймане*
һьлда бәр щьмә'те хwәнд, wана гот: «Һ'әму чь кӧ Хӧдан
гот әме бькьн у гӧр'а wида бьн». [8] Һьнге Муса хун һьл-
да р'әшандә сәр щьмә'те у гот: «Ва йә хуна wе пәймане,
йа кӧ Хӧдан анәгори ван һ'әму хәбәра т'әви wә гьреда».

---

* 23:31 Тек'ста ибранида ньвисар ә «Бә'ра Фьльстинийаᶲ», әw бә'са Бә'ра Навбәре аwа готи Бә'ра Сьпи.
* 24:7 Әва п'ара пешьнә жь qануна Муса кӧ һатийә ньвисаре. Бьньһер'ә Дәрк'әтьн 24:4.

9 Пәй ван йәкар'а Муса, Ћарун, Надаб, Абиһу у һ'әф-
те р'успийед Исраел һьлк'ьшийанә жоре, 10 һьнге wана
Хwәдейе Исраел дит, бьн ньгед wида тьштәки мина
к'әлпич'е сафир бу у мина ә'змен зәлал бу. 11 У әwи дәсте
хwә ль сәр зар'ед исраелийайә бьжарти бьльнд нәкьр.
Wана Хwәде дит, хwарьн у вәхwарьн.

Муса ль сәре ч'ийайе Синайе

12 У Хӧдан готә Муса: «Һьлк'ьшә сәр ч'ийе щәм мьн wе
дәре бьсәкьнә у әзе сәлед кәвьри т'әв qанун у т'әмийед
кӧ мьн бона һинкьрьна wан ньвисин бьдьмә тә». 13 Муса
у бәрдәстийе wи Йешу р'абун, Муса кӧ wе һьлк'ьшийа
сәр ч'ийайе Хwәде, 14 һьнге готә р'успийа: «Һун вьр һиви-
йа мә бьминьн, һ'әта кӧ әм вәгәр'ьнә щәм wә. Ва Ћарун
у Һур щәм wә нә, пьрса к'е һәбә бьра һәр'ә щәм wан».
15 Муса һьлк'ьшийа сәр ч'ийе у ә'wр ч'ийа ньхамт. 16 Р'умәта
Хӧдан пәйайи сәр ч'ийайе Синайе бу у ә'wр шәш р'ожа ч'ийа
ньхамт, Хӧдан р'ожа һ'әфта жь нав ә'wрда гази Муса кьр.
17 Р'умәта Хӧдан ль бәр ч'ә'ве зар'ед Исраел мина агьре п'ә-
р'ьтандьне бу ль сәр сәре ч'ийе. 18 Муса к'әтә ль нава ә'wр у
һьлк'ьшийа ч'ийе. Муса чьл р'ож у чьл шәви сәре ч'ийе ма.

Һ'әдийед бона Конеᶲ Шә'дәтийе

25 Хӧдан т'әви Муса хәбәрда у готе: 2 «Бежә зар'ед
Исраел кӧ һ'әдийе мьнр'а биньн, һ'әдийа мьн жь
дәсте һәр мәрьви һьлдьн, йед кӧ бь р'әзәдьлийе тиньн.
3 У әв ьн әw һ'әдийед кӧ һуне жь wан һьлдьн: Зер', зив
у сьфьр, 4 р'исе шин, ширк, соре гәвәз, к'ьтане зьрав у
пьр'ч'а бьзьне, 5 ч'әрмед* бәранайә сор р'әнгкьри, ч'әрмед
га-мә'сийа**, даред дарщеwийеᶲ, 6 бьзьре бона р'онайе,

* 25:5 Һьрийа сәр п'осте бәрана дьбьр'ин, паqьж дькьрьн у р'әнг-р'әнги дькьрьн бона дәрәщед хwә дьданә хәбате.
** 25:5 Га-мә'си щур'әки жь нава һ'әйwанед бә'ре йә.

бьħарəтедᶲ бона р'уне р'ункьрьне у бона бьхураᶲ бинхwəш,
7 кəвьред ониксᶲ у кəвьред qимəтə бона qашкьрьна ефодᶲ
у р'əхтсинг*. 8 Бьра мьнр'а пирозгəħəке чекьн, кӧ əз нава
wанда бьминьм. 9 Чаwа мьн т'əрзе Конеᶲ Шə'дəтийе у ħ'ə-
му нав мала wева нишани тə кьр, хут ӧса гəрəке чекьн.

Сьндоqаᶲ Пəймане

10 Жь дара дарщеwийе сьндоqəке чекьн, дьрежайийа wе
дӧ зəнд у нив, бəрайийа wе зəнд у нив, зəнд у нив жи
бьльндайийа wе бə. 11 Дəр у ħьндӧр'е wе бь зер'е хальс
зер' ки у дора лева wе т'оqəки зер'ин бавежейи. 12 Бона
wе чар хəлаqед зер'ин р'оки у ħəр чар ньгава ки, wəки
дӧ хəлаq аликива бьн, дӧ хəлаq жи алийе дьнва. 13 Жь
дара дарщеwийе дəстуйа чеки у wан зер' ки. 14 Дəстуйа
хəлаqед к'еләкед сьндоqер'а дəрбаз ки, кӧ бь wан сьндоq
бе ħьлдане. 15 Бьра дəсту хəлаqед сьндоqеда бьминьн,
нəйенə дəрхьстьне. 16 У wе Шə'дəтийа кӧ əзе бьдьмə тə
дайни ħьндӧр'е сьндоqе.

Qалп'ахе сьндоqе, щийе бахшандьне

17 Qалп'ахе бахшандьне жь зер'е хальс чеки, дьрежа-
йийа wе дӧ зəнд у нив бə, бəрайийа wе жи зəнд у нив.
18 У сəр ħəр дӧ сəрийед qалп'ахе бахшандьне пе зер' дӧ
херубеᶲ к'оланди чеки. 19 Херубəки сəрикива дəрхи,
херубəки жи сəре дьнва, херуба жь qалп'ахе бахшандьне
сəр ħəр дӧ сəрийава дəрхи. 20 Бьра п'əр'ед херуба бəрбь
жор вəкьри бьн у бь п'əр'ед хwə qалп'ахе бахшандьне
бьньхемьн. Бəре wан ħəвдӧда бə у дина wан ль qалп'ахе
бахшандьне бə. 21 Qалп'ахе бахшандьне жорда бьди сəр
сьндоqе у Шə'дəтийа кӧ əзе бьдьмə тə дайни ħьндӧр'е
сьндоqе. 22 Əзе wьра р'асти тə бем т'əви тə хəбəр дьм,

* 25:7 «Р'əхтсинг» qəдəкəки чаргошə бу кӧ сəрəкк'аħинаᶲ дь-
данə сəр синге хwə гьредьдан. Бьньħер'ə 28:15-29.

жь сәр qалп'ахе бахшандьне нава һәр дӧ херубед кӧ
сәр Сьндоqа Шә'дәтийе нә, һ'әму т'әмийед бона зар'ед
Исраел бьдьмә тә.

Т'әхте нанеф Хwәдер'а дайи

23 Жь дара дарщеwийе т'әхтәки чеки, дьрежайийа wи
дӧ зәнд, бәрайийа wи зәндәк у бьльндайийа wи зәнд
у нив бә. 24 Wи бь зер'е хальс зер' ки у дора wи т'оqәки
зер'ин бавежейи. 25 У дора wи бьльндайийа чар т'ьлийа
кәвийе чеки, дора кәвийа wи жи т'оqәки зер'ин бавежейи.
26 Бона wи чар хәлаqед зер'ин чеки у wан хәлаqа бәр
һәр чар ньга сәр һәр чар ә'нишкава ки. 27 Гәрәке хәлаq
кәвийава бьн, wәки щийед дәстуйа һәбьн кӧ т'әхт бе һьл-
дане. 28 Дәстуйа жь дара дарщеwийе чеки, wан зер' ки,
бь wан гәрә т'әхт бе һьлдане. 29 Бона т'әхт сьни у т'аса,
щер' у к'аса жь зер'е хальс чеки, wәки бь wан дийарийаф
сәрдакьрьне бе дайине. 30 У т'ьме ль сәр т'әхт нанеф Хwә-
дер'а дайи ль бәр мьн дайни.

Шәмдан

31 Жь п'арч'әки зер'е хальс шәмданәкә бь к'оландьне
бе чекьрьн, бьнгәһа wе, стуна wе, т'ась, гӧл у севькед
wе һ'әму жь wе дәрк'әвьн. 32 К'еләка wева шәш ч'ьqьл
дәрен, се ч'ьqьл алики шәмданева бьн у се ч'ьqьл жи
алийе шәмданейи дьнва бьн. 33 Се т'аськед мина гӧлед
бәһиве, севьк у гӧлава ль сәр ч'ьqьләки бьн. Се т'аськед
мина гӧлед бәһиве, севьк у гӧлава жи сәр ч'ьqьла дьн
бьн, һәр шәш ч'ьqьлед кӧ жь шәмдане дәртен аһа бьн.
34 Чар т'аськед мина гӧлед бәһиве, севьк у гӧлава стуна
шәмданева бьн. 35 Севькәк бьн һәр дӧ ч'ьqьлед шәмданейә
жерьнва, севькәк бьн һәр дӧ ч'ьqьлед навбәрева, севькәк
жи бьн һәр дӧ ч'ьqьлед жорьнва бә. Бона һәр шәш ч'ьqь-
лед стуна шәмдане жи аһа бьн. 36 Севьк у ч'ьqьлед wе
гәрәке жь wе дәрен. Һ'әму жь п'арч'әки зер'е хальс бь

к'оландьне бе чекьрьн. 37 Һ'әфт ч'ьра бона wе чеки у ӧса
дайни кӧ әw пешийа хwә р'онайи кьн. 38 Бьра дәстьк у
сьнийед wе жь зер'е хальс бьн. 39 Шәмдан һ'әму һащәтед
wева жь тәлантәк* зер'е хальс бе чекьрьне. 40 Дина хwә
бьде мьн чь т'әрз сәре ч'ийе нишани тә кьр, ӧса жи чеки.

Коне Шә'дәтийе

26 Коне Шә'дәтийе жь дәһә тәжед к'ьтане зьрав-бадайи
у р'исе шин, ширк у соре гәвәз чеки, сәр wан жи
бь хәбата ньтьрандьне херуба дәрхи. 2 Дьрежайийа һәр
тәжи бист у һ'әйшт зәнд бә у бәрайийа һәр тәжи чар
зәнд бә, чапа һ'әму тәжа wәкә һәв бә. 3 Пенщ тәж һәвва
бьн у пенщ жи һәвва. 4 Жь р'исе шин п'әвгьрека бавежи
ль кәвийа кәре тәжед пешьн ль сәр лева һәввабуне, ӧса
жи бавежи лева кәвийа кәре тәжед майини һәввабуне.
5 Пенщи п'әвгьреки бавежи сәр п'арч'е һәр пенщ тәже
ә'wльн, пенщи п'әвгьреки жи бавежи сәр лева п'арч'е һәр
пенщ тәже дӧда, wәки һ'әму п'әвгьрек һәвр'а хәбәр дьн.
6 Пенщи qәмьтокед зер'ин чеки у һәр дӧ п'арч'ед пенщ
тәжи пе wан qәмьтока һәвва ки, wәки Коне Шә'дәтийе
бьбә йәк.

Сәргьртьна Коне Шә'дәтийе

7 Бона сәргьртьна Коне Шә'дәтийе жь пьр'ч'а бьзьне
йанздәһ тәжа чеки. 8 Дьрежайийа һәр тәжи си зәнд бә
у бәрайийа һәр тәжи чар зәнд бә, ӧса кӧ чапа һәр йанз-
дәһ тәжа жи wәкә һәв бә. 9 Пенщ тәжа башqә һәвва ки
у шәш тәжа жи башqә. Тәже шәша жи нә'тька конва сәр
пьштева qатки. 10 Пенщи п'әвгьрека бавежи ль кәвийа
кәре п'арч'е пенщтәжейи пешьнә ль сәр лева һәввабуне,
пенщи п'әвгьрека жи бавежи ль кәвийа кәре п'арч'е

* 25:39 «Тәлантәк» qаси 34 килограм бу.

шәштәжейи майини ль сәр лева һәввабуне. 11 Пенщи
qәмьтокед сьфьрин чеки у qәмьтока бавежи п'әвгьрека,
п'әр'да һәвва ки кӧ ббә конәк. 12 Бәрмайийе тәже сәр кон,
awa готи ниве тәжа зедәбуйи пьшта конва дардакьри
бә. 13 Жь сәрк'еша сәр конә зедәмайи, зәндәк ви алийи-
ва зәндәк жи алийе дьнва һәр дӧ к'еләкава дардакьри
бә, кӧ һәр дӧ к'еләкед Коне Шә'дәтийе бенә ньхамтьне.
14 Жь ч'әрмед бәранайә сор р'әнгкьри сәргьрәке чеки бо-
на сәргьртьна кон, жь ч'әрмед га-мә'сийа жи сәрк'ешәке
чеки, бона к'ьшандьна ль сәр we.
15 Бона Коне Шә'дәтийе жь дара дарщеwийе читед
сәкьнанди чеки. 16 Дьрежайийа һәр чити дәһә зәнд у
бәрайийа wан жи зәнд у нивәк бә. 17 Сәре һәр чити бьра дӧ
к'әрт һәбьн, кӧ һәвда р'унен, һ'әму читед Коне Шә'дәтийе
жи ӧса чеки. 18 Коне Шә'дәтийер'а, бона алийе кӧ дьк'әвә
башуре бист чита чеки, 19 жь зив чьл бьнгәһа бона бист
чита чеки, дӧ бьнгәһа чите ә'wльнр'а бона һәр дӧ к'әрта,
ӧса жи бона йед майин. 20 Бона алийе дьн бакӧра Коне
Шә'дәтийе бист чита чеки, 21 бона wан чьл бьнгәһед
зивин чеки, дӧ бьнгәһ бьн чите ә'wльнр'а, дӧ бьнгәһ жи
бьн һәр читед майинр'а. 22 Бона пьшта Коне Шә'дәтийе
алийе р'оавайева шәш чита чеки. 23 Алийе пьштева бо-
на ә'нишкед Коне Шә'дәтийе дӧ чита чеки. 24 Әw алийе
жерева щот бьн у жорва жи пе хәлаqәке һәввакьри бьн.
Бона һәр дӧ ә'нишка һәр дӧйа жи ӧса чеки. 25 Бьра һ'әйшт
чит т'әви һәр шанздәһ бьнгәһед хwәйә зивинва бьн. Дӧ
бьнгәһ бьн чите ә'wльнда бьн, дӧбьнгәһ-дӧбьнгәһ жи бьн
һәр читед майинда бьн.
26 Жь дара дарщеwийе дәстуйа чеки. Пенща бона читед
алики Коне Шә'дәтийе, 27 пенща бона читед алийе дьне-
йи Коне Шә'дәтийе у пенщ дәстуйа жи алийе р'оавайева
бона читед пьшта Коне Шә'дәтийе. 28 Дәстуйе наведа
гәрәке нава читар'а жь ви сәри һ'әта сәре дьн дәрбаз бә.
29 Чита зер' ки, хәлаqед wан, awa готи щийед кӧ дәстуйед

тер'а дәрбаз бьн, бь зер' чеки. Дәстуйа жи зер' ки. [30] Коне
Шә'дәтийе щур'е wеда бьди сәкьнандьне, чаwа кӧ ль сәр
ч'ийе тәр'а һатә нишанкьрьне.

[31] Жь р'исе шин, ширк у соре гәвәз у жь к'ьтане зьрав-
бадайи п'әр'дәке бь хәбата ньтьрандьне херуба ль сәр
чеки, [32] wе бавежи сәр чар стунед дарщеwийейә зер'кь-
ри, кӧ чәнгәлед wан зер' бьн у бьнгәһед wан жи зив бьн.
[33] П'әр'де бь qәмьтока дардаки у Сьндоqа Шә'дәтийе бьби
һьндӧр' wи алийе п'әр'де. Әw п'әр'дәйе wәр'а навбьр'ийе
бьдә ль нав Щийе Пироз у Щийе Һәри Пироз. [34] Qалп'ахе
бахшандьне бьди сәр Сьндоqа Шә'дәтийейә Щийе Һәри
Пирозда. [35] Т'әхт дайни ви алийе п'әр'де дәр. Шәмдане
жи алийе башура Коне Шә'дәтийева дайни пешбәри
т'әхт, т'әхт кӧ дьк'әвә алийе бакӧре.

[36] Бона дәре кон п'әр'дәке жь р'исе шин, ширк, соре гә-
вәз у жь к'ьтане зьрав-бадайи бь хәбата нәqьшандитийе
чеки. [37] Бона п'әр'де жь дара дарщеwийе пенщ стуна чеки
у wан зер' ки, чәнгәлед wан жи зер' бьн у бона wан пенщ
бьнгәһед сьфьр р'оки.

Горигәһ

27 Жь дара дарщеwийе горигәһе чеки, дьрежайийа
wе пенщ зәнд, бәрайи пенщ зәнд, бьра гори-
гәһ чар гошә бә, бьльндайийа wе се зәнд бә. [2] Сәр һәр
чар ә'нишкед wе стьруйа дәрхи, ӧса кӧ стьруйед wе жь
wе бьн, wе сьфьр ки. [3] Т'әбахед бона к'озир'етьна wе,
мәр'ькед wе, т'әштед wе, гоштгьр у сьнийед wе чеки,
һ'әму һащәтед wе жь сьфьр чеки. [4] У бона wе жь сьфьр
читәкә мина т'ор'а чеки у чар хәлаqед сьфьр сәр һәр
чар ә'нишкед читва ки. [5] У wе жерева дайни бьн кәвийа
горигәһе, ӧса кӧ чит ниве горигәһеда бә. [6] Бона горигә-
һе дәстуйа чеки, дәсту жь дара дарщеwийе бьн у wан
сьфьр ки. [7] Гәрә дәстуйед wе ль нав хәлаqар'а дәрбаз
бьн, әw дәсту гәрә һәр дӧ к'еләкед горигәһева бьн, бона

һьлдана we. [8] We жь т'әхта чеки у һьндӧр' вала, чаwа кӧ
сәр ч'ийе тәр'а һатә нишандайине, ӧса жи чеки.

Һ'әwша Коне Шә'дәтийе

[9] Алийе башуре һ'әwша Коне Шә'дәтийе чеки у п'әр'дед
we жь к'ьтане зьрав-бадайи бә, дьрежайиийа алики сәд зәнд
бә. [10] Бист стунед we бьн т'әви бист бьнгәһед жь сьфьр, ле
чәнгәлед стуна у шишед we жь зив бьн. [11] Ӧса жи бона һ'әwша
алийе бакӧре, дьрежайиийа п'әр'де бьра сәд зәнд бә у бист
стуне we бьн, т'әви бист бьнгәһед жь сьфьр, чәнгәлед стуна
т'әви п'әвгьрека жи жь зив бьн. [12] Бона бәрайиийа һ'әwше,
п'әр'дед алийе р'оавайе пенщи зәнд бә, дәһә стунед wан у
дәһә бьнгәһед wан бьн. [13] Бәрайиийа пешийа һ'әwше кӧ we
бьк'әвә алийе р'оһьлате пенщи зәнд бә. [14] П'әр'дед алики
дери пансдәһ зәнд бә, стунед wан сьсе у бьнгәһед wан сьсе
бьн, [15] п'әр'дед алийе дьн пансдәһ зәнд бә, стунед wан сьсе у
бьнгәһед wан сьсе. [16] Бона дәре һ'әwше жь р'исе шин, ширк,
соре гәвәз у к'ьтане зьрав-бадайи, п'әр'дәкә бист-зәнди
бь хәбата нәqьшандитийе чеки. Чар стун у чар бьнгәһед
we гәрә һәбьн. [17] Һ'әму стунед дора һ'әwше гәрә бь шишед
зивин һәвва гьредайи бьн. Чәнгәлед wан зив у бьнгәһед
wан сьфьр бьн. [18] Дьрежайиийа һ'әwше сәд зәнд бә, бәрайи
пенщи зәнд бә у бьльндайиийа п'әр'дед доре пенщ зәнд бә.
Әw гәрә жь к'ьтане зьрав-бадайи бьн, бьнгәһед стуна жь
сьфьр бьн. [19] Һәр һащәте бона һәр шьхӧле Коне Шә'дәтийе,
һ'әму сьнгед we у һ'әму сьнгед һ'әwше жь сьфьр бьн.

Р'уне бона р'онайе

[20] Тӧ т'әмийе бьдә зар'ед Исраел, wәки тәр'а бона р'онайе
р'уне зәйт'унейи зәлал к'ьшанди биньн, кӧ ч'ьра һәр т'ьм
бьшхӧлә. [21] Һарун зар'ед хwәва Коне Щьвинеда*, ви алийе

* 27:21 Коне Щьвине навәки дьн ә бона Коне Шә'дәтийе йә.

п'әр'да бәр Шә'дәтийе, ль бәр Хӧдан еваре һ'әта сьбәһе хәме шьхӧландьне һьлдьнә ль сәр хwә. Әв йәк алийе зар'ед Исраелда нав ньсьлед wанда бьбә ә'рф-ә'дәте һ'әта-һ'әтайе.

К'ьнщед к'аһина

28 Тӧ жь нав зар'ед Исраелда^ф Һаруне бьре хwә у
кӧр'ед Һарун: Надаб, Абиһу, Елазар у Ит'амар,
бинә щәм хwә, wәки мьнр'а к'аһинтийе бькьн. 2 Һаруне
бьре хwәр'а к'ьнщед пироз бьдьруйи, бона qәдьр у р'умә-
те. 3 Тӧ бежә һ'әму хwәйифьрасәта, йед кӧ мьн бь р'ӧһ'е
занәбунева дагьртьнә, кӧ бона Һарун к'ьнща бьдьрун,
бона бӧһӧрти-жьбарәбуна wи, кӧ мьнр'а к'аһинтийе бь-
кә. 4 Әв ьн әw к'ьнщед кӧ wе бьдьрун: Р'әхтсинг, ефод,
чӧх у кьрасе нәqьшанди, п'ап'ах у бәнпьшт. Бьра бьре тә
Һарун у кӧр'ед wир'а к'ьнщед пироз бьдьрун, кӧ мьнр'а
к'аһинтийе бькьн. 5 Бьра әw зер', р'исе шин, ширк, соре
гәвәз у к'ьтане зьрав һьлдьн.

Ефод

6 Ефод жь зер', р'исе шин, ширк, соре гәвәз у к'ьтане
зьрав-бадайи, бь хәбата ньтьрандьне чекьн. 7 Гәрәке сәр
һәр дӧ сәрмьлка п'әвгьрек һәбьн кӧ бенә һәввакьрьне.
8 Бәнпьшта ль сәр ефод жи мина ефод жь wан тьшта
һунанди-ньтьранди, жь зер', р'исе шин, ширк, соре гә-
вәз у к'ьтане зьрав-бадайи бе чекьрьне. 9 Дӧ кәвьред
оникс^ф һьлди у навед зар'ед Исраел ль сәр wан бьк'оли
бьньвиси, 10 шәш нава ль сәр кәвьрәки у шәш нава жи
ль сәр кәвьрәки, анәгори пәйһәвбуйина wан. 11 Мина
һостатийа кәвьрк'ол чаwа кӧ море дьк'олә, ӧса жи тӧ
навед зар'ед Исраел сәр һәр дӧ кәвьра бьк'оли у wан
нава qавед зер'инда qаш ки. 12 Wан һәр дӧ кәвьра сәр
сәрмьлке ефодва ки, кӧ зар'ед Исраелр'а бьбьнә кәвь-
ред биранине. У Һарун навед wан бона биранине ль
бәр Хӧдан һьлдә сәр һәр дӧ мьлед хwә. 13 Qашед зер'ин

чеки [14]у жь зер'ед хальс дӧ зьнщиред бадайи вәгьрти
чеки у wан зьнщиред вәгьрти бавежи qаша.

Р'әхтсинг

[15]Р'әхтсинге һ'акьмтийе ньтьранди wи щур'е чекьрьна
ефодда чеки. Wи жь зер', р'исе шин, ширк, соре гәвәз у
жь к'ьтане зьрав-бадайи чеки. [16]Бьра әw дӧ та qаткьри
чаргошә бә, дьрежайиййа wи бьһӧстәк у бәрайиййа wи жи
бьһӧстәк. [17]У ль сәр wи чар щергә кәвьр qаш ки. Щер-
га ә'wльн: Сардийонᶲ, топазᶲ у зьмруд, [18]щерга дӧда:
Карбункулᶲ, сафир у алмас, [19]щерга сьсийа: Йахонит,
агатᶲ у аместис [20]у щерга чара жи: Хризолит, оникс у
йасписᶲ, әвана гәрә нава qавед зер'да бенә qашкьрьне.
[21]Әw кәвьр гәрә донздәһ һ'әб бьн, анәгори навед кӧр'ед
Исраел, мина море к'олайи сәр һәр кәвьри навәки wан
бе к'оландьне бона донздәһ qәбила. [22]Сәр р'әхтсинг
зьнщиред бадайи чеки, әw вәгьрти жь зер'е хальс бә.
[23]Р'әхтсингр'а дӧ хәлаqед зер'ин чеки у wан һәр дӧ хәлаqа
сәр һәр дӧ ньч'ед рәхтсингва ки. [24]Wан һәр дӧ зьнщиред
зер'ин, хәлаqед ньч'ед р'әхтсингва ки [25]у һәр дӧ сәри-
йед зьнщирайә дьн һәр дӧ qавед сәрмьлке ефодва ки,
пешийева сәр ефод бә. [26]Дӧ хәлаqед зер'инә дьн чеки
wан бьн р'әхтсингва һәр дӧ ньч'ед жерьнва алийе ефодва
ки. [27]Дӧ хәлаqед зер'инә дьн жи чеки, вана бьне һәр дӧ
ньч'ед сәрмьлкед ефодва ки. Алийе пешийева бәр щийе
һәввабуневa сәр бәнпьшта ефодва ки. [28]У бь qәйт'ана
шин хәлаqед р'әхтсинг хәлаqед ефодва кьн, кӧ әw сәр
бәнпьшта ефодва бьн у р'әхтсинг жь ефод нәqәтә. [29]Һа-
рун наве кӧр'ед Исраелә ль сәр р'әхтсинге һ'акьмтийе,
т'ьме бьдә ль сәр дьле хwә, гава бьк'әвә Щийе Пироз,
бона биранина wан ль бәр Хӧдан. [30]Урим у Тумим* бькә

* **28:30** Урим у Тумим те фә'м кьрьне чаwа «Р'онайи у К'амьли».
Пе вана сәрәкк'аһинᶲ ль qьрара Хwәде дьһ'әсийа.

р'әхтсинге һ'акьмтийе. Бьра әw сәр дьле Һарун бьн, гава әw һәр'ә бәр Хӧдан. Һарун һәр т'ьм һ'акьмтийа кӧр'ед Исраел ль бәр Хӧдан бьдә ль сәр дьле хwә.

Чӧх

31 Чӧхе ефод хӧр'у бь р'әнге шин чеки. 32 Наведа бәрстуйа
wи вәки кӧ сәри тер'а дәрбаз бә, дора wи щийе вәкьри мина
бәрстуйа еләкзьрьһ' һунанди бәрсту ки, кӧ жь бәр һәв нәчә.
33 Дора п'еша чӧх жь р'исе шин, ширк у соре гәвәз һ'ьнара чеки,
нава жь wан һәр йәкида жи зәнгьлед зер'ин һәбә. 34 Дора
п'еша чӧхва бьра навбәра һәр зәнгьләки зер'ин һ'ьнарәк бә
у зәнгьләки зер'ин һ'ьнарәк бә. 35 Wә'де qӧльхкьрьне гәрәке
чӧх сәр Һарун бә у гава әw бьк'әвә Щийе Пироз ль бәр Хӧдан
у дәрк'әвә дәнге чӧх бе бьһистьне кӧ әw нәмьрә.

П'ап'ах у кьрас

36 Бәрә'нике жь зер'е хальс р'о ки у бь щур'е морк'оландьне
сәр wе бьк'оли: «Пироз Хӧданр'а». 37 We бавежи сәр
qәйт'анәкә шин п'ап'ахва ки, кӧ жорва сәр нә'тька п'ап'ахва
бә. 38 Бьра әw ль сәр ә'нийа Һарун бә, wәки һәр кемасийе
һ'әдийед зар'ед Исраелә пироз кӧ тенә дайине, Һарун
һьлдә ль сәр хwә. Гәрәке һәр т'ьм әw ль сәр ә'нийа Һарун бә, кӧ әw ль бәр Хӧдан бенә qәбулкьрьне.
39 Кьрас бь к'ьтане зьрав бьһуньни, п'ап'ах бь к'ьтане зьрав чеки, бәнпьште жи бь хәбата нәqьшандитийе чеки.

К'ьнщед кӧр'ед Һарун

40 Кӧр'ед Һарунр'а, бона qәдьр у р'умәта wан, кьраса,
бәнпьшта у к'олоза чеки. 41 Вана ль бьре хwә Һарун у
кӧр'ед wийә т'әви wи ки. Wан р'ун ки, хьзмәтк'арийа
wанда wан qәwин-qәдим* ки у бӧһӧрти-жьбарә ки кӧ

* 28:41 ИбраниФ хәбәр бь хәбәр: «Дәстед wан дагьри».

мьнр'а к'аһинтийе бькьн. 42 Wанр'а бь к'ьтан к'ьнщед бь-
ни бьдьруйи, wәки qальбед хwә бьньхемьн, әw бьра жь
навк'елке һ'әта чока дьреж бьн. 43 Гава Һарун у кӧр'ед
хwәва һәр'ьнә Коне Щьвине[Ф], йан незики горигәһе бьн
бона qӧльхкьрьна Щийе Пирозда, бьра wан ль хwә кьн,
кӧ нәбә әw нәһәqийе бькьн у бьмьрьн. Бьра әw wир'а у
зӧр'әта wийә пәй wир'а бьбә ә'рф-ә'дәте һ'әта-һ'әтайе.

Qәwин-qәдимкьрьна к'аһина[Ф]

29 Ва йә чь кӧ тӧ гәрәке т'әви wан бьки, кӧ әw бӧһӧр-
ти-жьбарә бьн у мьнр'а бьбьнә к'аһин. Щанәгаки
у дӧ бәранед беqӧсур, 2 нане бе һәвиртьр'шк, к'атед бе
һәвиртьр'шк пе р'ун стьрайи у лоше бе һәвиртьр'шк сәр
р'ункьри һьлди. Вана жь аре гәньмийи хас чеки. 3 У
wан бьки сәләке, wан ль сәр сәле т'әви щанәге у һәр
дӧ бәрана һ'әди бьди. 4 Һарун у кӧр'ед wива жи бини ль
бәр дәре Коне Щьвине у wан пе аве бьшойи. 5 К'ьнща
һьлди, аwа готи кьрас, чӧхе ефод, ефод у р'әхтсинг Һа-
рун ки, бь бәнпьште ефод жи пьшта wи гьреди. 6 П'ап'ах
бьди сәре wи у сәр п'ап'ахда жи к'офийа пироз дайни.
7 Р'уне р'ункьрьне һьлди, сәр сәре wида ки у wи р'ун ки.
8 Кӧр'ед Һарун жи бини кьраса ль wан ки, 9 бәнпьшта
бьди пьшта wан у к'олоза ль сәре wан бьп'еч'и, к'аһинти
бона wан бьбә ә'рф-ә'дәте һ'әта-һ'әтайе. Бь ви аwайи Һа-
рун у кӧр'ед wи хьзмәтк'арийа wанда qәwин-qәдим ки.
10 Щанәге бини ль бәр Коне Щьвине у Һарун кӧр'ед хwәва
бьра дәстед хwә дайньнә ль сәр сәре щанәге. 11 У ль бәр
дәре Коне Щьвине ль бәр Хӧдан щанәге сәржеки. 12 Жь
хуна щанәге һьлди у бь т'ьлийа хwә стьруйед горигәһе
хи, һ'әму хуна майин бьр'ежи бьне горигәһе. 13 Һ'әму бәзе
сәрзьк, бәтане щәгәре, һәр дӧ гӧр'ч'ька бәзе wанва һьлди
у ль сәр горигәһе агьршәwати ки. 14 Ле гоште щанәге,
ч'әрме wи у ә'дәба wи жь зоме дәрхи у бьшәwьтини. Әва
дийарийа[Ф] жь гӧнә паqьжбуне йә.

15 Жь бəрана йəки һьлди, бьра Һарун у кӧр'ед wи дəстед
хwə дайньнə ль сəр сəре бəрен. 16 Wи бəрани сəржеки,
хуна wи һьлди у ль сəр һəр чар к'елəкед горигəһеда
бьр'əшини. 17 Бəрен һур ки, дьлһ'ьнава у ньгед wи бь-
шойи у wан дайни ль сəр гоште һуркьри у сəре wи.
18 Т'əмамийа бəрен ль сəр горигəһе агьршəwати ки, əва
дийарийа т'əвайишəwате йə бона Хӧдан. Дийарийа
шəwатейə бинхwəш ə бона Хӧдан.

19 Бəране дьн жи һьлди, бьра Һарун у кӧр'ед wи дəс-
тед хwə дайньнə ль сəр сəре бəрен. 20 Бəрен сəржеки,
жь хуна wи һьлди гӧпька гӧһе Һарунə р'асте у гӧпька
гӧһе кӧр'ед wийə р'асте хи, ӧса жи печ'ийа мəзьнə дəсте
wани р'асте у печ'ийа мəзьнə ньге wани р'асте хи. Хуна
майин ль сəр һəр чар к'елəкед горигəһеда бьр'əшини.
21 Жь wе хуна сəр горигəһе у жь р'уне р'ункьрьне һьлди,
бьр'əшини ль сəр Һарун, к'ьнщед wи у ль сəр кӧр'ед wи
у к'ьнщед кӧр'ед wи. Һьнге Һарун, к'ьнщед wи у кӧр'ед
wийə т'əви wи у к'ьнщед кӧр'ед wи wе пироз бьн.

22 Паше бəзе бəрен, даwе, бəзе сəрзьк, бəтане щəгəре,
һəр дӧ гӧр'ч'ька бəзе wанва у пила р'асте һьлди, чьмки
əва бəране qəwин-qəдимкьрьне йə. 23 Жь сəла нане бе
һəвиртьр'шкə ль бəр Хӧдан, бок'онəки, к'атəки бь р'ун че-
кьри у лошəки һьлди 24 у wан дайни ль сəр дəстед Һарун
у дəстед кӧр'ед wи у wан ль бəр Хӧдан чаwа дийарийа[Ф]
һ'əжандьне бьһ'əжини. 25 Паше ван жь дəстед wан бь-
гьри, ль сəр горигəһе т'əви дийарийа т'əвайишəwате
агьршəwати ки, бона бинхwəшийе ль бəр Хӧдан. Əва
дийарийа шəwатейə бона Хӧдан. 26 Wи сəрсинге бəране
кӧ бона qəwин-qəдимкьрьна Һарун бу һьлди у ль бəр
Хӧдан чаwа дийарийа һ'əжандьне бьһ'əжини. Əве бьбə
п'ара тə. 27 Сəрсинге һ'əжандьне у пила жорбьльндкьрьне
жь бəране qəwин-qəдимкьрьне кӧ һатьбун һ'əжандьне у
жорбьльндкьрьне, бона Һарун у кӧр'ед wи пироз ки, 28 бьра
əв йəк алийе зар'ед Исраелда бона Һарун у кӧр'ед wи бьбə

ԛануна һ'əта-һ'əтайе. Əва дийарийа[Ф] жорбьльндкьрьне
йə у ԝе бьбə дийарийа жорбьльндкьрьне жь ԛӧрбанед
һəлəԛəтийе кӧ зар'ед Исраел дийарийа жорбьльндкьрьне
бьдьнə Хӧдан.
29 Пəй һарунр'а к'ьнщед ԝийə пироз кӧр'ед ԝир'а бьминьн,
ԝəки гава əԝ бенə р'ункьрьне у бенə ԛəԝин-ԛəдимкьрьне
əԝ к'ьнщ ль ԝан бьн. 30 Жь зар'ед ԝи, йе кӧ ԝе дəԝса
ԝи бьбə к'аһин у бьк'əвə Коне Щьвине кӧ хьзмəтк'арийе
Щийе Пирозда бькə, бьра һ'əфт р'ожа ԝан к'ьнща хԝə кə.
31 Бəране бона ԛəԝин-ԛəдимкьрьне һьлди у щики пироз
гоште ԝи бьк'əлини. 32 Һарун у кӧр'ед ԝи ль бəр дəре
Коне Щьвине ԝи гоште бəрен у нане сəледа бьхԝьн.
33 Əԝана ԝан тьшта бьхԝьн, бь чь һатьнə гӧнəк'əԝандьне
бона ԛəԝин-ԛəдими у бӧһӧрти-жьбарəбуна ԝан. Кəсəки
дьн гəрəке нəхԝə, чьмки пироз ьн. 34 Ле һəгəр жь гошт у
нане бона ԛəԝин-ԛəдимкьрьне һ'əта сəре сьбəһе бьминə,
əԝед бəрмайи бьшəԝьтини. Гəрə əԝ нəйенə хԝарьне,
чьмки пироз ьн.
35 Һ'əму т'əмийед кӧ мьн чаԝа бона Һарун у кӧр'ед ԝи
данə тə ӧса бьки, нава һ'əфт р'ожда ԝан ԛəԝин-ԛəдим
ки. 36 Р'оже щанəгаки ԛӧрбан бьди бона гӧнəк'əԝандьне.
Бь ве йəке горигəһе паԛьж ки. Сəрда жи ԝе р'ун ки ԝəки
пироз бə. 37 Һ'əфт р'ожа бона горигəһе к'əԝандьне бьки
ԝе пироз ки у горигəһе бьбə йа һəрə пироз. Һ'əму чь кӧ
горигəһе к'əвə ԝе пироз бə.

Ԛӧрбана һəр р'ож

38 Ва йə чь кӧ тӧ гəрəке һəр т'ьм ль сəр горигəһе бьди,
р'оже дӧ бəрхед йəк сали. 39 Бəрхəки сəре сьбəһе бьди, йе
дьн жи бəре еваре. 40 Т'əви бəрхе ə'ԝльн п'арəкə чапе жь
дəһа йəк* аре хаси стьрайи т'əви п'арəкə һине** жь чара

* 29:40 «П'арəкə чапе жь дəһа йəк» аԝа готи «килограмəк».
** 29:40 «Һин» незикийа чар литьра йə.

йәк р'уне ледайи у п'арәкә һине жь чара йәк шәрав, чаwа
дийарийа сәрдакьрьне бьди. [41] Бәрхе дӧда жи бәре еваре
бьди. Мина wе дийарийа[Ф] нанийә сәре сьбәһе у мина
дийарийа сәрдакьрьне. Әва дийарийа шәwатейә бинхwәш ә
бона Хӧдан. [42] Бьра әва ль нав ньсьлед wәда бьбә дийарийа
т'әвайишәwатейә һәр т'ьм ль бәр Хӧдан, бәр дәре Коне
Щьвине, wи щийе кӧ әзе р'асти wә бем, т'әви тә хәбәр дьм.
[43] Wе дәре әзе р'асти зар'ед Исраел бем у бь р'умәта мьнва
әw щийе пироз бә. [44] Әзе Коне Щьвине у горигәһе пироз
кьм, ӧса жи Һарун у кӧр'ед wи пироз кьм, wәки мьнр'а
к'аһинтийе бькьн. [45] Әзе ль нав зар'ед Исраелда бьминьм
у бьбьмә Хwәдейе wан. [46] Һьнге әwе бьзаньбьн кӧ әз Хӧдан
ьм, Хwәдейе wан, кӧ мьн әw жь wәлате Мьсьре дәрхьстьн,
wәки ль нава wанда бьминьм. Әз Хӧдан ьм, Хwәдейе wан.

Горигәһа бьхуре[Ф]

30 Горигәһа бона бьхур шәwьтандьне жь дара дарще-
wийе[Ф] чеки. [2] Дьрежайиийа wе зәндәк, бәрайиийа
wе зәндәк, бьра әw чар гошә бә, бьльндайиийа wе дӧ зәнд
бә, стьруйед wе жь wе бьн. [3] Жора wе, дора wе у стьруйед
wе бь зер'е хальс зер' ки у дора лева wе т'оqәки зер'ин
бавежейи. [4] Дӧ хәлаqед зер'ин бона wе чеки. Wана ба-
вежи һәр дӧ алийа бьне т'оqва һәр дӧ к'еләкава, wәки
гава wе һьлдьн щи һәбьн кӧ дәстуйа тер'а дәрбаз кьн.
[5] Дәстуйа жь дара дарщеwийе чеки у wан зер' ки. [6] We
дайни ль бәр wе п'әр'да кӧ бәр Сьндоqа[Ф] Шә'дәтийе йә,
пешбәри qалп'ахе бахшандьнейи сәр Шә'дәтийе, wе дә-
ра кӧ әзе р'асти тә бем. [7] У бьра Һарун ль сәр wе бьхура
бинхwәш агьршәwати кә. Һәр сәре сьбәһе гава ч'ьра саз
кә бьхуре агьршәwати кә. [8] Гава Һарун бәре еваре ч'ь-
ра вехә у дайнә сәр шәмдане, бьра бьхуре агьршәwати
кә, wәки ль нава ньсьлед wәда һәр т'ьм ль бәр Хӧдан
бьхур һәбә. [9] Ль сәр wе, бьхура башqә, йан дийарийа
т'әвайишәwате, йан дийарийа нанийә дьн нәдьн, нә

жи дийарийа сәрдакьрьне сәр wеда кьн. [10] Һарун сале
щарәке ль сәр стьруйед горигәһе гӧнәк'әwандьне бькә.
Пе хуна qӧрбана бона гӧнәк'әwандьне, сале щарәке ль
сәр wе гӧнәк'әwандьне бькә. Бьра әв йәк нава ньсьлед
wәда бенә кьрьне. Горигәһ йа һәрә пироз ә бона Хӧдан».

Дийарийед бона Хӧдан

[11] Хӧдан т'әви Муса хәбәр да у готе: [12] «Гава тӧ зар'ед
Исраел бьжмьри у һ'әсабе wан заньби, бьра һьнге һәр
йәк жь бәр нәфса хwәва һәq бьдә Хӧдан, wәки бәла нәйе
сәре wан чахе кӧ тӧ wан бьжмьри. [13] Әв ә кӧ гәрәке әwана
бьдьн, к'ижане кӧ дәрбаз дьбә те жьмаре, анәгори шекьле
пирозгәһе кӧ бист гер* ә, нив шекьл зив бьра бьдә. Әва
нив шекьле дийарийа Хӧдан ә. [14] Һәр кәсе бист сали у
жор кӧ дәрбаз бә бе жьмаре, бьра ве дийарийе бьдә Хӧ-
дан. [15] Гава һун бәр нәфса хwәва бона гӧнәк'әwандьне
дийарийе бьдьнә Хӧдан, бьра нә йе дәwләти жь нив
шекьли зедәтьр бьдә у нә жи йе к'әсиб кем бьдә. [16] Зиве
гӧнәк'әwандьне жь зар'ед Исраел һьлди у бьди бона
хьзмәтк'арийа Коне Щьвине. Әве ль бәр Хӧдан бьбә би-
ранина зар'ед Исраел, бона гӧнәк'әwандьна нәфсед wан.

Т'әшта жь сьфьр

[17] Хӧдан т'әв Муса хәбәрда у готе: [18] «Ӧса жи жь сьфьр
т'әштәке бона ава шуштьн-вәшуштьне чеки. Бьра бьнгәһа
wе жи жь сьфьр бә, wе дайни ль навбәра Коне Щьвине у
горигәһе, аве дагьри. [19] Бьра Һарун у кӧр'ед хwәва дәст
у п'ийед хwә жь wе бьшон. [20] Гава әw бьк'әвьнә Коне
Щьвине йан бона хьзмәтк'арийе незики горигәһе бьн,
аwа готи дийарийа шәwате бьдьнә Хӧдан, бьра пе аве
хwә бьшон кӧ нәмрьн. [21] Бь ви аwайи дәст у п'ийед хwә

---

* 30:13 Аwа готи «Донздәһ гьрам». Герәк qаси 0,6 гьрам ә.

бьра бьшон wәки нәмьрьн. Бьра әв йәка бона wан бьбә
qануна һ'әта-һ'әтайе, һьн бона wи, һьн жи бона зӧр'әта
wи ль нав һ'әму ньсьлед wанда».

Р'уне бона р'ункьрьна пирозийе

22 Хӧдан т'әви Муса хәбәр да у готе: 23 «Ле тӧ хwәр'а
бьһарәтед һәрә р'ьнд һьлди, пенсьд шекьл* зьмьреФ ну,
qаси ниве wи, аwа готи дӧсьд пенщи шекьл** дарчинаФ
бинхwәш у дӧсьд пенщи шекьл жи qамише бинхwәш,
24 дӧсьд пенщи шекьл касийа* анәгори шекьле пирозгәһе у
һинәк** р'уне зәйт'уне. 25 Жь ван бь пьспорти т'әвдайи р'у-
нәки р'ункьрьнейи пироз чеки, әw бьбә р'уне р'ункьрьнейи
пироз. 26 Бь wи ван тьшта р'ун ки: Коне Щьвине, Сьндоqа
Шә'дәтийе, 27 т'әхт һ'әму дәрданед wева, шәмдан һащәтава,
горигәһа бьхуре, 28 горигәһа т'әвайишәwате һ'әму һащә-
тед wе, т'әшт у бьнгәһа wе. 29 Wан пироз ки, кӧ бьбьнә
йед һәрә пироз. Чь кӧ wан к'әвә wе пироз бә. 30 Һарун у
кӧр'ед wи р'ун ки у wан бӧһӧрти-жьбарә ки, wәки мьнр'а
к'аһинтийе бькьн. 31 Т'әви зар'ед Исраел хәбәрди у бежи:
‹Әве ль нава ньсьлед wәда мьнр'а бьбә р'уне пирози бона
р'ункьрьне. 32 Әw гәрәке ль сәр бәдәна һәр мәрьвида нәйе
р'етьне у нә жи мина щур'е wе бе т'әвдайин, әв пироз ә,
бьра wәр'а жи пироз бә. 33 К'е кӧ бь щур'е wе т'әвдайнә,
йан жи wе ль сәр нәк'аһинәкида кә, wе жь нава щьмә'та
хwәда бе р'аqәтандьне›».

Бьхур

34 Хӧдан готә Муса: «Хwәр'а бьһарәтед бинхwәш һьлди,
аwа готи ширеза даре, qахькед бә'ре, тузька мәлһ'әме

* 30:23 Незики шәш килограм бу.
** 30:23 Незики се килограм бу.
* 30:24 «Касийа»бьһарәта бинхwәш ә.
** 30:24 Аwа готи «чар литьр» ә.

у бьхура ә'рәбийә хальс, бьра к'аше һ'әмуйа йәк бә.
35 Вана бь пьспорти т'әвдайи бьхурәкә ледайийә хальс
у пироз чеки. 36 Жь ве һьнәки һьлди һур-һур бьк'ӧти у
ль бәр Шә'дәтийе, Коне Щьвинеда дайни, ԝе дәра кӧ
әзе р'асти тә бем. Әв бьхуре бона ԝә йа һәрә пироз бә.
37 Әԝ бьхура кӧ те анәгори т'әвдайина ԝе чеки, мина ԝе
хԝәр'а ченәкьн, бьра әԝ бона тә пироз бә ль бәр Хӧдан.
38 К'е кӧ бона бинһьлдане анәгори ԝе хԝәр'а т'әвдайнә
чекә, әԝ жь нав щьмә'та хԝә бе р'аqәтандьне».

К'ьфшкьрьна һостайед Коне Щьвине

31 Хӧдан т'әви Муса хәбәр да у готе: 2 «Ва йә мьн
бь нав гази Бьсалеле кӧр'е Урийе Һуре жь qәби-
ла Щьһуда кьр. 3 Мьн әԝ Р'ӧһ'е Хԝәдева, бь сәрԝахтийе,
билантийе, дәстә'мәлийе у фьрасәта һәр п'ешәк'арийева
дагьрт, 4 ԝәки бь зер', зив у сьфьр тьшта бьһ'ӧньринә,
5 у кәвьра бьк'олә qаш кә, дара бьк'олә у һәр щур'ә шь-
хӧли бькә. 6 Ва йә мьн Оһолиабе кӧр'е Аһисамахе жь
qәбила Дан чаԝа к'омәкдар да ԝи у фьрасәти кьрийә
дьле хԝәйифьрасәта, ԝәки һәр тьште кӧ мьн т'әми ль
тә кьрьнә бькьн. 7 Коне Щьвине, Сьндоqа Шә'дәтийе,
qалп'ахе бахшандьнейи сәр ԝе у һ'әму навмала кон,
8 ӧса жи т'әхт дәрданед ԝева, шәмдана хальс һ'әму һа-
щәтед ԝева у горигәһа бьхуре, 9 горигәһа дийарийа
т'әвайишәԝате у һ'әму һащәтед ԝе, т'әшт у бьнгәһа ԝе,
10 к'ьнщед qӧльхкьрьне, к'ьнщед пирозә к'аһин Һарунр'а
у к'ьнща кӧр'ед ԝир'а бона хьзмәтк'арийе, 11 р'уне р'ункь-
рьне у бьхура бинхԝәш бона Щийе Пироз, ван һ'әмуйа
ӧса чекьн чаԝа кӧ мьн т'әми да тә».

Шәми, р'ожа р'ьһ'әтийе

12 Хӧдан т'әви Муса хәбәрда у готе: 13 «Тӧ т'әви зар'ед
Исраел хәбәр дә у бежә: ‹Һун гәрә ә'сә шәмийед мьн хԝәй
кьн, чьмки әва нишанәкә ль нава мьн у ԝә ньсьлед

wәда, кӧ һун бьзаньбьн wәки әз Хӧдан ьм, йе кӧ wә бӧ-
һӧрти-жьбарә дькьм. 14 Аwа шәмийе хwәй кьн, чьмки әw
бона wә пироз ә, к'е кӧ we бьһ'әр'ьминә гәрәке бе кӧшть-
не. Һәгәр йәк we р'оже шьхӧләки бькә, бьра әw мәрьва
жь нав щьмә'та хwә бе р'аqәтандьне. 15 Бьра шәш р'ожа
хәбат бе кьрьне, ле р'ожа һ'әфта шәмийа р'ьһ'әтийе йә,
пироз ә бона Хӧдан. К'е кӧ р'ожа шәмийе шьхӧләки бькә
гәрәке бе кӧштьне. 16 Бьра зар'ед Исраел шәмийе хwәйи
кьн, wәки шәми ль нав ньсьлед wанда бе хwәйикьрьне,
чаwа пәймана һ'әта-һ'әтайе. 17 Әw нишана һ'әта-һ'әтайе
йә ль нав мьн у зар'ед Исраелда, чьмки Хӧдан ль нава
шәш р'ожада ә'рд у ә'зман ә'фьрандьн у р'ожа һ'әфта дәсте
хwә жь хәбате кьр у р'ьһ'әт бу».
18 Гава Хwәде ль сәр ч'ийайе Синайе хәбәрдана хwәйә
т'әви Муса сәр һәвда ани, дӧ сәлед Шә'дәтийе данә wи.
Сәлед кәвьрийә бь т'ьлийа Хwәде ль сәр ньвисар.

Голька зер'ин

32 Гава щьмә'те дина хwә дайе кӧ Муса дәрәнги дь-
к'әвә жь сәр ч'ийе найе харе, һьнге щьмә'т т'опи
щәм Һарун бу у готә wи: «Р'абә мәр'а хwәдейа чекә, кӧ
пешийа мә к'әвьн, чьмки әw Мусайе мәрьв, йе кӧ әм жь
wәлате Мьсьре дәрхьстьн, әм ньзаньн чь һатә сәре wи».
2 Һарун готә wан: «Гӧһаред зер'ә кӧ гӧһед жьнед wә, кӧ-
р'ед wә у qизед wәда нә, дәрхьн у биньнә щәм мьн». 3 У
т'әмамийа щьмә'те гӧһаред гӧһед хwәда йә зер' дәрхьстьн
у анинә щәм Һарун. 4 Һарун әw жь дәсте wан һьлдан,
qав к'оланд щур'ә дайе у голькәк р'о кьр. Готьн: «Әв ә
хwәдейе тә Исраел! Йе кӧ тӧ жь wәлате Мьсьре дәрхьс-
ти». 5 Гава Һарун әв йәк дит, бәр wи горигәһәк чекьр.
Һарун кьрә гази у гот: «Сьбе щәжьна Хӧдан ә». 6 Р'ожа
дьн сәре сьбәһе зу р'абун дийарийед т'әвайишәwате дан
у дийарийед һәләqәтийе анин, щьмә'те р'уньшт хwар,
вәхwар у р'абун намуса һәвр'а листьн.

һерса Хwәде

[7]Һьнге Хӧдан готә Муса: «Пәйа бә һәр'ә, чьмки щьмә'та тәйә
кӧ тә жь wәлате Мьсьре дәрхьст жь р'е шьһ'ьти. [8]Әвана ӧса
зу жь wе р'ийе шьһ'ьтин, йа кӧ мьн т'әми дабу wан. Бона хwә
голькәк р'о кьрьн, әw һ'әбандьн, wир'а qӧрбан дан у готьн:
‹Әв ә хwәде тә Исраел! Йе кӧ тӧ жь wәлате Мьсьре дәрхьсти››.
[9]Хӧдан готә Муса: «Мьн дина хwә да ве щьмә'те, ва йә әw щьм-
ә'тәкә сәрһ'ьшк ә. [10]Ньһа бьһелә кӧ әз һерса хwә ль сәр ванда
бьр'ежьм, qьр'а ван биньм. Ле әз тә бькьмә мьләтәки мәзьн».

Навчетийа Мусайә пешьн

[11]Ле Муса хwә авитә Хӧдан Хwәдейе хwә у гот: «Йа
Хӧдан чьма һерса тә ль сәр щьмә'та тә р'абә, йа кӧ тә жь
wәлате Мьсьре бь qәwата мәзьн у бь дәсте зор дәрхьст?
[12]Чьма мьсьри бькьн гьли у бежьн: ‹Бона хьрабийе әw
дәрхьстьн, кӧ сәре ч'ийа wан бькӧжә у р'убәри дьне wан
нәһелә›? Жь алава һерса хwә вәгәр'ә у ве бәлайе жь сәр
щьмә'та хwә пашда һьлдә. [13]Хӧламед хwә Бьраһим, Ис-
һаq у Исраел бир бинә, к'ижанар'а тә пе нәфса хwә сонд
хwар у готә wан: ‹Әзе зӧр'әта wә qаси стәйркед ә'зман
ль һәв зедә кьм у т'әмамийа ви ә'рди, бона к'ижани мьн
гот әзе бьдьмә зӧр'әтед wә у әwе wанр'а бьбә мьлк'е һ'ә-
та-һ'әтайе››. [14]Һьнге Хӧдан готьна хwә гӧһаст у бәла кӧ
готьбу нәани сәре щьмә'та хwә.

Бинтәнгийа Муса

[15]Муса вәгәр'ийа у жь ч'ийе һатә харе, һәр дӧ сәлед
Шә'дәтийе жи дәстед wида бун. Сәр һәр дӧ алийа жи
ньвисар бун, һьн ви алийи һьн жи wи алийи ньвисар
бун. [16]Сәл шьхӧле дәсте Хwәде бун у ньвисара сәр жи
ньвисара Хwәде бу ль сәр сәла к'оланди. [17]Гава Йешу
дәнге qар'ә-qар'а щьмә'те бьһист, готә Муса: « Дәнге шер'
жь зоме те». [18]Муса готе:

«Әв нә дәнге qар'ә-qар'а сәрк'әтийа йә,
нә жи дәнге qар'ә-qар'а йед данә дәр,
ле әз дәнге һәвр'а листьне дьбьһем».
[19] Гава Муса незики зоме бу, ч'ә'в гольке у р'әqасе к'әт,
һерса wи р'абу, әw сәлед дәстед хwәда авитьн у бьна-
т'ара ч'ийеда һурдәхwәши кьрьн. [20] Голька wанә чекьри
һьлда агьрда һ'әланд, һур-һури кьр кьрә т'оз р'әшандә
сәр аве у зар'ед Исраел данә вәхwарьне.
[21] Муса готә Һарун: «Әве щьмә'те чь тә кьр, кӧ тә әв
гӧнәйе мәзьн ани сәр wан?» [22] Һарун готе: «Бьра хwәйе
мьн һерс нәк'әвә. Тӧ ве щьмә'те нас дьки, әw хьрабийер'а
һазьр ьн. [23] Готьнә мьн: ‹Мәр'а хwәдейа чекә кӧ пешийа
мә к'әвьн, чьмки әw Мусайе мәрьв кӧ әм жь wәлате Мь-
сьре дәрхьстьн, әм ньзаньн чь һатә сәре wи›. [24] Мьн жи
готә wан: ‹Зер'е к'е һәйә бьра дәрхә›. Wан данә мьн, мьн
жи әw авитьнә ль нав егьр әв голька дәрк'әт».
[25] Муса дина хwә дайе кӧ щьмә'те һ'әwла хwә жь дәwле
авитийә, wе ль бәр дьжмьнед хwә бьбьнә р'обәт, (чьмки
Һарун изьн дабу кӧ wана һ'әwла хwә жь дәwле авитьбун).
[26] Һьнге Муса бәр дәргәһе зоме сәкьни у гот: «К'е алийе
Хӧдан ә, бьра бе щәм мьн!» Һ'әму зар'ед Леwи щьвийанә
щәм wи. [27] У готә wан: «Хӧдан Хwәдейе Исраел аһа дьбе-
жә: ‹Бьра һәр мәрьв шуре хwә гьредә, зомеда жь дәргәһ
һ'әта дәргәһ һәр'ьн wәрьн, һәр мәрьв бьре хwә, һәр мәрьв
һәвале хwә, һәр мәрьв щинаре хwә бькӧжә›». [28] Зар'ед Ле-
wи wәкә готьна Муса кьрьн, wе р'оже жь щьмә'те се һ'әзар
мәрьв к'әтьн. [29] Муса гот: «Иро wә бона хьзмәтк'арийа
Хӧдан хwә бь кӧштьна кӧр'е хwә у бьре хwә бӧһӧрти-жь-
бәрә кьр. Ләма иро дӧайе ль сәр wәда бе».

Навчетийа Мусайә дӧда

[30] Р'ожа дьне Муса готә щьмә'те: «Wә гӧнәки мәзьн кь-
рийә. Ва йә әзе һьлк'ьшьмә щәм Хӧдан, бәлки бькарьбьм
к'әwандьне жь бәр гӧнед wәва бьдьм кьрьне». [31] Муса вәгә-

р'ийа щәм Хӧдан у готе: «Бәле! Әве щьмә'те гӧнәки мәзьн
кьр хwәр'а хwәдеки зер'ин чекьр. [32] Ньһа әз р'әща дькьм
гӧне wан бьбахшинә! Ле һәгәр на, һиви дькьм наве мьн
жь к'ьтеба хwәйә ньвисар р'әсит кә». [33] Хӧдан готә Муса:
«К'е ль бәр мьн гӧнә кьрийә, әзе wи жь к'ьтеба хwә р'әсит
кьм. [34] Ле ньһа тӧ һәр'ә щьмә'те бьбә wи щийе кӧ мьн тәр'а
гот. Ва йә мьлйак'әте мьне пешийа тәва һәр'ә, ле р'ожа
щәза әзе бона гӧне wан, wан щәза кьм». [35] У Хӧдан щьм-
ә'те хьст бона wе голька wанә чекьри, йа кӧ Һарун чекьр.

Навчетийа Мусайә сьсийа

33 Хӧдан готә Муса: «Р'абә жь вьра тӧ у әw щьмә'-
та кӧ тә жь wәлате Мьсьре дәрхьст һәвраз ани,
һьлдә һәр'ә wи ә'рде бона к'ижани мьн Бьраһим, Исһаq
у Аqубр'а сонд хwар у гот: ‹Әзе wи бьдьмә зӧр'әта тә›.
[2] Әзе пешийа тәва мьлйак'әтәки^Ф^ бшиньм у әwе кәна-
нийа, әморийа, һ'итийа, пьриззийа, һ'иwийа у йәбусийа
р'аqәтинә. [3] Те һәр'и ә'рде шир у һьнгьв же дьк'ьшә, ле
әзе хwәха т'әви тә һәвраз нәйем, чьмки тӧ мьләтәки
сәрһ'ьшки кӧ нәбә әз р'ева qьр'а тә биньм».

[4] Гава щьмә'те әв готьна гьран бьһист, шин кьрьн у qәт
кәсәки хьшьре хwә хава нәкьр. [5] Чьмки Хӧдан готьбу
Муса: «Бежә зар'ед Исраел, һун мьләтәки сәрһ'ьшк ьн,
һәгәр әз дәqәке т'әви тә һәвраз бем әзе qьр'а тә биньм.
Ле ньһа хьшьред ль сәр хwә дәрхьн, кӧ әз дина хwә бь-
дьме к'а әз wә чаwа бькьм». [6] Зар'ед Исраел хьшьред хwә
һьнда ч'ийайе Һ'оребе жь сәр хwә дәрхьстьн.

Коне Щьвине

[7] Муса Кон һьлда, жь зоме дәр һьнәки жь зоме дур вә-
гьрт у наве wи дани Коне Щьвине. У һәр кәсе кӧ гази
Хӧдан дькьр, жь зоме дәрдьк'әт дьчу Коне Щьвине, кӧ
жь зоме дәр бу. [8] Гава Муса дәрдьк'әт дьчу бәрбь Кон,
һьнге һ'әму щьмә'т р'адьбу у һәр йәк ль бәр дәре коне

xwә дьсәкьни у дина xwә дьданә Муса, һ'әта кӧ әw бь-
к'әта Кон. [9] Чаwа кӧ Муса дьк'әтә Кон, стуна ә'wр пәйа
дьбу ль бәр дәре Кон дьсәкьни у Хӧдан т'әви Муса хәбәр
дьда. [10] Гава т'әмамийа щьмә'те стуна ә'wрә ль бәр дәре
Кон сәкьни дьдит, т'әмамийа щьмә'те р'адьбу у һәр йәк
ль бәр дәре коне xwә дәвәр'уйа дьчу. [11] Хӧдан р'у бь р'у
т'әви Муса хәбәр дьда, чаwа кӧ мәрьвәк т'әви һәвале xwә
хәбәр дьдә. Муса вәдьгәр'ийа зоме, ле хорте бәрдәстийе
wи Йешуйе кӧр'е Нун жь Кон дур нәдьк'әт.

Дӧайе Муса

[12] Муса готә Хӧдан: «Бәле тә готә мьн: ‹Ве щьмә'те дәрхә›,
ле бәле тә мьнва ә'йан нәкьр, те к'е т'әви мьн бьшини, тә
гот: ‹Әз тә пе наве тә нас дькьм у тә ль бәр ч'ә'вед мьн
к'әрәм дит›. [13] Ле ньһа һиви дькьм, һәгәр мьн ль бәр ч'ә'-
вед тә к'әрәм дитийә, р'ийед xwә ль бәр мьн вәкә wәки
әз тә нас бькьм у ль бәр тә к'әрәме бьбиньм, дина xwә
бьде кӧ әв мьләт щьмә'та тә йә». [14] У Хwәде гот: «Әзе т'әв
тә бем у тә бьбьмә р'ьһ'әтийе». [15] Муса готә wи: «Һәгәр тӧ
нәйейи, мә жь вьра дәрнәхә. [16] We чаwа бе к'ьфше wәки
мьн у щьмә'та тә ль бәр ч'ә'вед тә к'әрәм дитийә, һәгәр
тӧ т'әви мә нәйейи? Бь ви аwайи әз у щьмә'та тәйе ль
р'убари дьне жь һ'әму мьләта бенә башqәкьрьне».

Муса дьхwазә р'умәта Хӧдан бьбинә

[17] Хӧдан готә Муса: «Әзе ве йәке жи бькьм кӧ тә гот,
чьмки тә ль бәр ч'ә'ве мьн к'әрәм дит у әз тә пе наве тә
нас дькьм». [18] Муса гот: «Һиви дькьм диндара xwә мьнва
ә'йан кә». [19] Һьнге Хwәде готе: «Әзе һ'әму qәнщийа xwә
ль бәр тәва дәрбаз кьм у наве xwә Хӧдан* ль бәр тә бь-
дьмә ә'ламкьрьне, әз к'ижани бемә р'ә'ме, әзе бемә р'ә'ме

* 33:19 Бьньһер'ә шьровәкьрьна Дәрк'әтьн 3:15-да.

у дьле мьн сәр к'е бьшәwьтә, wе бьшәwьтә». [20] Гот: «Тӧ
р'уйе мьн нькари бьбини, чьмки мәрьв нькарә мьн бь-
бинә у сах бьминә». [21] У Хӧдан гот: «Ва йә щәм мьн щик
һәйә, ль сәр wи qәйайи бьсәкьнә, [22] гава диндара мьн
дәрбаз бә, әзе тә бькьмә qәльштока qәйе у бь дәсте хwә
тә бьньхемьм, һ'әта кӧ әз дәрбаз бьм. [23] Паше әзе дәсте
хwә һьлдьм у те пьштева мьн бьбини, ле р'уйе мьн wе
тәва нәйе дитьне».

Wәк'ьландьна пәйманаф Хwәде

34 Хӧдан готә Муса: «Дӧ сәлед кәвьри хwәр'а бь-
бьр'ә мина йед пешийе у әзе ль сәр wан сәла
бьньвисьм wан хәбәра, йед кӧ ль сәр сәлед пешийе
бун, к'ижан тә һурдәхwәши кьрьн. [2] Бона сәре сьбә-
һе һазьр би. Сәре сьбәһе һьлк'ьши ч'ийайе Синайе у
wе дәре ль сәр ч'ийе бәр мьн бьсәкьни. [3] Т'ӧ кәс т'әви
тә һьлнәк'ьшә у т'ӧ кәс ль сәр т'әмамийа ч'ийе нәйе
к'ьфше, нә жи пәз у дәwар незики ч'ийе бьч'ерә». [4] Му-
са дӧ сәлед кәвьри мина йе пешийе бьр'ин. Әw сәре
сьбәһе р'абу, һәр дӧ сәлед кәвьри дестда һьлк'ьшийа
сәр ч'ийайе Синайе, чаwа кӧ Хӧдан т'әми дабу wи.
[5] У Хӧдан пе ә'wр пәйа бу, ль wьр щәм wи сәкьни у
наве Хӧдан ә'лам кьр. [6] Хӧдан ль бәр wир'а дәрбаз бу
у ә'лам кьр:

«Хӧдан, Хӧдан ьм!
Хwәдейе р'ә'м у к'әрәме,
сәбьр-ськ'ане,
бь һ'ӧб у амьнийеда хьнейо,
[7] кӧ бона һ'әзара хwәйе һ'ӧба амьн ә,
нәһәqийе, нәр'астийе у гӧна дьбахшинә,
ле сущдара бе щәза наһелә,
нәһәqийа бава тинә сәре
кӧр'а у кӧр'е-кӧр'а,
һ'әта ньсьле сьсийа у чара».

[8] Муса бь ләз дәвәр'уйа чу ә'рде у һ'әбанд, [9] у гот: «Хwәйе
мьн, әва мьләтәки сәрһ'ьшк ә, ле һәгәр мьн ль бәр ч'ә'вед
тә к'әрәм дитийә, һиви дькьм, бьра Хwәйе мьн т'әви мә
бе. Нәһәqи у гӧнед мә бьбахшинә у мә бькә wаре хwә».
[10] У Хӧдан готе: «Ва йә әз пәймане гьредьдьм, ль бәр
ч'ә'ве т'әмамийа щьмә'та тә к'әрәмәтед ӧса әзе бькьм, к'ӧ
ль сәр р'убари дьне у ль нав һ'әму мьләтада тьштед ӧса
нә бунә. Һ'әму мьләтед дор-бәред тә, wе кьрьнед Хӧдан
бьбиньн, чьмки әзе бона тә кьрьнед һ'әйрә-хоф бькьм.
[11] Бира хwәда хwәй кә чь т'әмийе әз иро дьдьм тә, ва йә
әзе ль бәр тә әморийа, кәнанийа[ф], пьриззийа, һ'итийа,
һ'иwийа у йәбусийа р'аqәтиньм. [12] Мьqати хwә би, әw
wәлате кӧ те һәр'и нәбә кӧ пәймане т'әви бьнәлийед
wи гьреди у әw тәр'а бьбә т'әлә. [13] Ле һун горигәһед wан
wеран кьн, һ'әйкәлед wан һурдәхwәши кьн у Ашераһед*
wан жи бьбьр'ьн. [14] Тӧ хwәдейе башqә нәһ'әбини, чьмки
наве Хӧдан К'ӧмр'әш ә, әw Хwәдеки к'ӧмр'әш ә. [15] Нәбә
кӧ тӧ т'әви бьнәлийед wи wәлати пәймане гьреди, гава
әw пәй хwәдейед хwә һәр'ьн беә'сьлийе бькьн, qӧрбана
хwәдейед хwәр'а бьдьн у тә т'әглиф кьн, тӧ жи жь wе
qӧрбана wан бьхwи, [16] qизед wан кӧр'ед хwәр'а бьхwази
у гава qизед wан пәй хwәдейед хwә һәр'ьн беә'сьлийе
бькьн, wе кӧр'ед тә жи беә'сьлийе бьдьнә кьрьне у ль пәй
хwәдейед хwә бьдьнә бьрьне.
[17] Хwәдейа хwәр'а р'онәки.
[18] Щәжьна[ф] Нане Шкәва хwәй ки. Wи wә'де к'ьфшкьр-
рийә мәһа Абибеда*, һ'әфт р'ожа нане шкәва бьхwи,
чаwа кӧ мьн т'әми дайә тә, чьмки тӧ мәһа Абибеда жь
Мьсре дәрк'әти.

---

* [34:13] Ашераһ наве п'утед мьләтед кәнанийа бун, щур'ед wан нә ә'йан ьн, бәлки мина стунед жь дар бун йан жи хwәха дар бун.
* [34:18] Бьньһер'ә шьровәкьрьна Дәрк'әтьн 13:4.

[19] Һәр ньхӧрийе жь дийа хwә дьк'әвә п'ара мьн ә, ӧса
жи һәр ньхӧрийе нерини ль нав һ'әйwанед тәда, һә-
гәр дәwар бә йан жи пәз бә. [20] Жь бәр ньхӧрийе к'әрева
бәрхәки бьди, ле һәгәр бәрва нәди, стуйе wи бьшкени.
Жь бәр һәр ньхӧрийе кӧр'ед хwәва жи бьди.
Бьра qәт йәк дәствала дәрнәк'әвә ль бәр мьн.
[21] Шәш р'ожа бьхәбьти у р'ожа һ'әфта р'ьһ'әт би, wә'де
чандьн у дьруне жи р'ьһ'әт би.
[22] ЩәжьнаФ Һ'әфтийа* пе бәре нандьруна ә'wльн у
Щәжьна Бәрт'опкьрьна хьлазийа сале хwәй ки. [23] Сале се
щара һ'әму qьсьме тәйә нерин бьра ль бәр Хӧдан Хwәде,
Хwәдейе Исраел бьсәкьньн. [24] Чьмки әзе ль бәр тә мьләта
р'аqәтиньм у синоре тә бәрфьрә кьм. Wә'де кӧ тӧ сале се
щара ль бәр Хӧдан Хwәдейе хwә бьсәкьни, т'ӧ кәсе ч'ә'в
нәвежә wәлате тә.
[25] Хуна qӧрбана мьн т'әв нане пе һәвиртьр'шк нәди у
нә жи qӧрбана ЩәжьнаФ Дәрбазбуне һ'әта сәре сьбәһе
бьминә.
[26] БәредФ дәрәмәта пешьнә ә'рдед хwәда йә һәрә qәнщ
бинә мала Хӧдан Хwәдейе хwә.
Каре ль нав шире македа нәк'әлини».
[27] Хӧдан готә Муса: «Ван хәбәра хwәр'а бьньвисә, чьмки
мьн анәгори ван хәбәра пәйман т'әви тә у т'әви Исраел
гьреда».
[28] Муса wе дәре ль щәм Хӧдан чьл р'ожи у чьл шәви ма,
нә нан хwар у нә жи ав вәхwар. Ль сәр wан сәлед кәвь-
ри хәбәред пәймане ньвисин, аwа готи һәр дәһә т'әми.

Р'уйе Муса дьч'ьрусә

[29] Гава Муса һәр дӧ сәлед Шә'дәтийе дестда жь ч'ийайе
Синайе дьһатә хwаре. Муса ньзаньбу кӧ жь wе хәбәрдана

* 34:22 Дәрк'әтьн 23:16-да әва щәжьна һатә навкьрьне чаwа ЩәжьнаФ Нандьруне.

хwəйə т'əви Хöдан, р'уйе wи дьч'ьруси. 30 Һарун у һ'əму
зар'ед Исраел ч'ə'в Муса к'əтьн, ва йə р'уйе wи дьч'ьрусə,
əw тьрсийан кö незики wи буна. 31 Һьнге Муса гази wан
кьр, Һарун у һ'əму сəрwеред щьвине вəгəр'ийан Һатьнə
щəм wи у Муса т'əви wан хəбəрда. 32 Пəй ве йəкер'а һ'əму
зар'ед Исраел Һатьнə незик. Əwи һ'əму т'əмийед кö Хöдан
сəр ч'ийайе Синайе т'əви wи хəбəр дабу, данə wан. 33 Муса
хəбəрдана т'əви wан хьлаз кьр, əwи хели авит ль сəр р'уйе
хwə. 34 Ле чахе Муса дьчу ль бəр Хöдан кö т'əви wи хəбəр да,
əwи хели жь сəр р'уйе хwə Һьлдьда, һ'əта кö wе дəрк'əта,
паше дəрдьк'əт у чь т'əми wир'а Һатьбунə дайине, зар'ед
Исраелр'а дьгот. 35 Зар'ед Исраел ч'ə'в Муса к'əтьн, дина
хwə дане кö р'уйе Муса дьч'ьрусə. Муса хели давитə ль сəр
р'уйе хwə, һ'əта кö дьчу бəр Хöдан кö т'əви wи хəбəр да.

Т'əмийед бона р'ожа шəмийе

35 Муса т'əмамийа щьвина зар'ед Исраел щьванд у
готə wан: «Əв ьн əw тьштед кö Хöдан т'ами да кö
wан бьqəдиньн: 2 шəш р'ожа хəбата хwə бькьн, ле р'ожа
һ'əфта wəр'а бьбə шəмийа р'ьһ'əтийейə пироз бона Хö-
дан. К'е wе р'оже шьхöлəки бькə wе бе кöштьне. 3 Р'ожа
шəмийе һ'əму щи-wаред хwəда агьр венəхьн».

П'ешк'ешед бона Коне Шə'дəтийе

4 Муса т'əви т'əмамийа щьвина зар'ед Исраел хəбəр да
у гот: «Əв ə чь кö Хöдан т'əми да у гот: 5 ‹Жь нав Һəбука
хwə һ'əдийе бона Хöдан дəрхьн. Бьра Һəр кəсе р'əзəдь-
ли Хöданр'а һ'əдийе бинə: Зер', зив у сьфьр, 6 р'исе шин,
ширк, соре гəвəз, к'ьтане зьрав у пьр'ч'а бьзьне, 7 ч'əрмед
бəранайə сор р'əнгкьри, ч'əрмед га-мə'сийа*, даред дар-
щеwийе, 8 бьзьре бона р'онайийе, бьһарəтед[Ф] бона р'уне

* 35:7 Бьньһер'ə шьровəкьрьна 25:5.

р'ункьрьне у бона бьхура бинхwәш, [9]кәвьред оникс у
кәвьред qимәтә бона qашкьрьна ефод у р'әхтсинг.
[10]һәр хwәйифьрасәтед ль нав wәда бьра бен у һ'әму
тьштед кӧ Хӧдан т'әми данә чекьн: [11]Коне[Ф] Шә'дәтийе,
сәргьра сәр гьртьна wе у сәрк'еша wе, qәмьтокед wе, читед
wе, дәстуйед wе, стунед wе у бьнгәһед wе, [12]сьндоq у
дәстуйед wе, qалп'ахе бахшандьне у п'әр'да навбьр'ийе,
[13]т'әхт дәстуйава у һ'әму дәрданед wе, нане[Ф] Хwәде-
р'а дайи, [14]шәмдана р'онайе у һащәтед wе, ч'ьред wе у
р'уне р'онайе, [15]горигәһа бьхуре у дәстуйед wе, р'уне
р'ункьрьне, бьхура бинхwәш у п'әр'да бәр дәре Коне
Шә'дәтийе, [16]горигәһа дийарийа т'әвайишәwате у чита
wейә сьфьрин, дәстуйед wе у һ'әму һащәтед wе, т'әшт
у бьнгәһа wе, [17]п'әр'дед һ'әwше, стунед wе бьнгәһава у
п'әр'да бәр дәре һ'әwше, [18]сьнгед кон у сьнгед һ'әwше
һәбьнед wанва, [19]к'ьнщед qӧльхкьрьнейә бона хьзмәт-
к'арийа Щийе Пирозда, к'ьнщед пирозә к'аһин һарунр'а,
ӧса жи к'ьнщед кӧр'ед wи кӧ к'аһинтийе бькьн».
[20]Т'әмамийа щьвина зар'ед Исраел жь щәм Муса чу.
[21]һ'әму бь р'әзәдьлийа хwә у бь дьл-щан һатьн, бона
шьхӧлед Коне Щьвине у бона т'әмамийа хьзмәтк'арийа
wи у бона к'ьнщед пироз Хӧданр'а һ'әди анин. [22]Жьне у
меред мәр'д һатьн, мәнгьк, гӧһар, гӧстил, хьшьр у һәр
щур'ә нәхшед зер'ин анин, һәр кәси һьндава хwәда һ'әди-
йед зер'ин данә Хӧдан. [23]У щәм к'е р'исе шин, ширк, соре
гәвәз, к'ьтане зьрав, пьр'ч'а бьзьне у ч'әрмед бәранайә сор
р'әнгкьри у ч'әрмед га-мә'сийа* һәбун анин. [24]һәр кәсе кӧ
зив, сьфьр һ'әди дьда, чаwа һ'әди Хӧданр'а анин у щәм
к'е кӧ даре дарщеwийе бона чекьрьна һ'әму тьшта һәбун
анин. [25]һ'әму к'ӧлфәтед хwәйифьрасәт бь дәстә'мәлийа
хwә р'исе шин, ширк, соре гәвәз у к'ьтане зьрав р'ьстьн

* 35:23 Бьньһер'ә шьровәкьрьна Дәрк'әтьн 25:5.

у анин. 26 Һ'әму к'ӧлфәтед кӧ дьле wан дьхwәст бь
дәстә'мәлийа хwә пьр'ч'а бьзьне р'ьстьн. 27 Сәрwера жи
кәвьред оникс у кәвьред qимәтә бона qашкьрьна ефод
у р'әхтсинг, 28 ӧса жи бьзьре бона ч'ьре, бьһарәтед бона
р'уне р'ункьрьне у бьхура бинхwәш анин. 29 Һәр жьне у
мере зар'ед Исраел кӧ дьле wан дьхwәст, бона һәр тьште
кӧ Хӧдан т'әми дабу Муса бе чекьрьне, бь р'әзәдьлийа
хwә Хӧданр'а һ'әди анин.

Һостәйед Коне Щьвине

30 Муса готә зар'ед Исраел: «Дина хwә бьдьне, Хӧдан бь
нав гази Бьсалеле кӧр'е Урийе Һур кьр, жь qәбила Щь-
һуда. 31 Әw Р'ӧһ'е Хwәдева, бь сәрwахтийе, билантийе,
дәстә'мәлийе у фьрасәта һәр п'ешәк'арийева дагьрт, 32 wәки
бь зер', зив у сьфьр тьшта бьһ'ӧньринә 33 у кәвьра бьк'олә
qаш кә, дара бьк'олә у һәр щур'ә шьхӧли бь һостатийе
бькә. 34 Дьле wида жи дани кӧ һин бькә, дьле wи у дьле
Оһолиабе кӧр'е Аһисамахе жь qәбила Дан. 35 Хwәде әw
фьрасәтийева дагьртьн, wәки һәр шьхӧле һостатийе,
һ'ӧнӧрмәндитийе, нәqьшандитийе бь р'исе шин, ширк,
соре гәвәз ль сәр к'ьтане зьрав, шьхӧле ньтьрандьне у
һәр щур'ә шьхӧли бькьн.

36 Һьнге Бьсалел, Оһолиаб у һәр кәсед хwәйифьрасәтә
йе кӧ Хӧдан фьрасәти у биланти дабу wан, бо-
на һәр щур'ә шьхӧлед пирозгәһе бьзаньбьн у анәгори
т'әмийа Хӧдан бькьн.

2 Муса гази Бьсалел, Оһолиаб у һ'әмуйед хwәйифьрасәт
кьр, дьле к'ижанада Хӧдан фьрасәти данибу, аwа готи га-
зи wан, дьле к'ижани дьк'ьшандә wи к'ари, кӧ wе хәбате
бькә. 3 Һьнге wана әw һ'әму һ'әди, к'ижан кӧ зар'ед Исраел
бона хәбата пирозгәһе анибун, жь щәм Муса һьлдан. У һәр
сәре сьбәһе щьмә'те бь р'әзәдьлийа хwә һе һ'әдийед хwә
данинә щәм wи. 4 Һ'әму хwәйифьрасәтед кӧ һ'әму хәбата

пирозгәһе дькьрьн, һәр кәс жь хәбата хwә һат, [5] т'әви Муса
хәбәрдан у готьне: «Бона ви шьхӧли чьqас кӧ Хӧдан т'әми
дабу бькьн, щьмә'т жь wе зедәтьр тинә». [6] Муса т'әми да
кӧ зомеда ә'лам кьн бежьн: «Жь вьр шунда нә мер нә жьн
бона һ'әдийа пирозгәһе иди т'ӧ тьшти нәкә». У щьмә'те
дәст жь анине к'ьшанд. [7] Әw тьштед анибун т'ера һ'әму
шьхӧле кӧ wе бькрана кьр у бәр жи ма.

Чекьрьна п'әр'да [8] һ'әму хwәйифьрасәтед нава хәбатк'ара,
жь к'ьтане зьрав-бадайи, р'исе шин, ширк, соре гәвәз дәһә
тәж бь хәбата ньтрандьне херуб[Ф] сәр дәрхьстьн бона Коне
Шә'дәтийе. [9] Дьрежайийа һәр тәжи бист у һ'әйшт зәнд бу,
бәрайийа һәр тәжи жи чар зәнд бу, чапа һ'әму тәжа wәкә һәв
бу. [10] Пенщ тәж һәвва кьрьн у пенще жи һәвва. [11] Жь р'исе шин
п'әвгьрек авитьнә ль кәвийа кәре тәжед пешьн ль сәр лева
һәввабуне, ӧса жи авитьнә лева кәвийа кәре тәжед майини
һәввабуне. [12] Пенщи п'әвгьрек авитьнә сәр п'арч'е һәр пенщ
тәже ә'wльн, пенщи п'әвгьрек жи авитьнә сәр лева п'арч'е һәр
пенщ тәже дӧда, ӧса кӧ һ'әму п'әвгьрека һәвр'а хәбәр дьдан.
[13] Пенщи qәмьтокед зер'ин чекьрьн у һәр дӧ п'арч'ед пенщ
тәжи пе wан qәмьтока һәвва кьрьн у Коне Шә'дәтийе бу йәк.

[14] Бона сәр гьртьна Коне Шә'дәтийе жь пьр'ч'а бьзьне
йанздәһ тәж чекьрьн. [15] Дьрежайийа һәр тәжи си зәнд бу у
бәрайийа һәр тәжи жи чар зәнд бу, ӧса кӧ чапа һәр йанздәһ
тәжа wәкә һәв бу. [16] Пенщ тәж башqә һәвва кьрьн у шәш тәж
жи башqә. [17] Пенщи п'әвгьрек авитьнә ль кәвийа кәре п'арч'е
пенщтәжийи пешьнә ль сәр лева һәввабуне, пенщи п'әвгьрек
жи авитьнә ль кәвийа кәре п'арч'е шәштәжейи майин ә ль
сәр лева һәввабуне. [18] Бона һәввакьрьна кон жь сьфьр пен-
щи qәмьток чекьрьн кӧ бьбә йәк. [19] Жь ч'әрмед бәранайә сор
р'әнгкьри сәргьрәк чекьрьн бона сәргьртьна кон, жь ч'әрмед
га-мә'сийа* жи сәрк'ешәк чекьрьн, бона к'ьшандьна ль сәр wе.

* 36:19 Бьньһер'ә Дәрк'әтьн 25:5.

Чекьрьна чита

20 Бона Коне Шә'дәтийе жь дара дарщеwийе читед
сәкьнанди чекьрьн. 21 Дьрежайиийа һәр чити дәһә зәнд
бу, бәрайиийа wан жи зәнд у нивәк бу. 22 Сәре һәр чити
дӧ к'әрт бун, кӧ һәвда р'удьныштьн, һ'әму читед Коне
Шә'дәтийе жи ӧса чекьрьн. 23 Коне Шә'дәтийер'а, бона
алийе кӧ дьк'әвә башуре, бист чит чекьрьн, 24 жь зив чьл
бьнгәһ бона бист чити чекьрьн, дӧ бьнгәһ чите ә'wльнр'а,
бона һәр дӧ к'әрта, ӧса жи бона йед майин. 25 Бона али-
йе дьн бакӧра Коне Шә'дәтийе бист чит чекьрьн, 26 бона
wан чьл бьнгәһед зивин чекьрьн, дӧ бьнгәһ бьн чите
ә'wльнр'а, дӧ бьнгәһ жи бьн һәр читед майинр'а. 27 Бона
пьшта Коне Шә'дәтийе алийе р'оавайева шәш чит чекь-
рьн. 28 Алийе пьштева бона ә'нишкед Коне Шә'дәтийе дӧ
чит чекьрьн. 29 Әw алийе жерева щот бун у жорева жи
пе хәлаqәке һәввакьри бун. Бона һәр дӧ ә'нишка һәр дӧ
жи ӧса чекьрьн. 30 Һ'әйшт чит у шанздәһ бьнгәһед wанә
зивин бун, бьне һәр читида дӧ бьнгәһ бун.

31 Жь дара дарщеwийе дәсту чекьрьн. Пенщ бона читед
алики Коне Шә'дәтийе, 32 пенщ жи бона читед алийе
дьнейи Коне Шә'дәтийе у пенщ дәсту жи алийе р'оава-
йева бона читед пьшта Коне Шә'дәтийе. 33 Дәстуйе наве
чекьрьн кӧ нава читар'а жь ви сәри дәрбази сәре дьн бә.
34 Чит зер' кьрьн, хәлаqед wан, аwа готи щийед кӧ дәсту
тер'а дәрбаз дьбьн, бь зер' чекьрьн. Дәсту жи зер' кьрьн.

Чекьрьна п'әр'да навбьр'ийе

35 Жь р'исе шин, ширк у соре гәвәз у жь к'ьтане зь-
рав-бадайи п'әр'дә бь хәбата ньтьрандьне херуб ль сәр
чекьрьн. 36 Әw авитьнә сәр чар стунед дарщеwийейә зер'-
кьри, кӧ чәнгәлед wан зер' бун, бона wан чар бьнгәһед
зивин р'окьрьн. 37 Бона дәре кон п'әр'дә жь р'исе шин,
ширк, соре гәвәз у жь к'ьтане зьрав-бадайи бь хәбата

нәqьшандитийе чекьрьн, 38 бона wе пенщ стун чәнгәлед
wанва чекьрьн, сәред wан у шишед wан зер' кьрьн. Һәр
пенщ бьнгәһед wан жи жь сьфьр бун.

Сьндоqа^ф Пәймане

37 Бьсалел жь дара дарщеwийе сьндоq чекьр, дьре-
жайийа wе дӧ зәнд у нив, бәрайийа wе зәнд у нив,
зәнд у нив жи бьльндайийа wе бу. 2 Дәр у һьндӧр'е wе бь
зер'е хальс зер' кьр у дора лева wе т'оqәки зер'ин авите.
3 Бона һәр чар ньгед wе чар хәлаqед зер'ин р'о кьрьн, дӧ
хәлаq аликива, дӧ хәлаq жи алийе дьнва. 4 Жь дара дар-
щеwийе дәсту чекьрьн у әw зер' кьрьн. 5 Дәсту хәлаqед
к'еләкед сьндоqер'а дәрбаз кьрьн, wәки сьндоq бе һьлдане.
6 Qалп'ахе бахшандьне жь зер'е хальс чекьр, дьрежайийа
wе дӧ зәнд у нив, бәрайийа wе жи зәнд у нив бу. 7 У сәр
һәр дӧ сәрийед qалп'ахе бахшандьне пе зер' дӧ херубед
к'оланди чекьрьн. 8 Херубәк сәрикива дәрхьст, херубәки
жи сәре дьнва, херуб жь qалп'ахе бахшандьне сәр һәр дӧ
сәрийава дәрхьстьн. 9 П'әр'ед херуба бәрбь жор вәкьри бун
у бь п'әр'ед хwә qалп'ахе бахшандьне дьньхамтьн. Бәре
wан һәвдӧда бу у дина wан qалп'ахе бахшандьнеда бу.

Т'әхте нане Хwәдер'а дайи

10 Жь дара дарщеwийе т'әхт чекьр, дьрежайийа wе дӧ
зәнд, бәрайийа wе зәндәк у бьльндайийа wе зәнд у нив бу.
11 Әw бь зер'е хальс зер' кьр у дора wе т'оqәки зер'ин авите.
12 У дора wе бьльндайийа чар т'ьлийа кәви чекьр, дора
кәвийа wе жи т'оqәки зер'ин авите. 13 Бона wе чар хәлаqед
зер'ин р'окьрьн у әw хәлаqана бәр һәр чар ньга, сәр һәр
чар ә'нишкава кьрьн, 14 Хәлаq кәвийава бун, wәки щийед
дәстуйа һәбьн кӧ т'әхт бе һьлдане. 15 Дәсту жь дара дар-
щеwийе чекьрьн, әw зер' кьрьн кӧ бь wан т'әхт бе һьлдане.
16 Дәрданед ль сәр т'әхт сьни, т'ас, к'ас у щер' пе зер'е хальс
чекьрьн, wәки бь wан дийарийа сәрдакьрьне бе дайине.

Шәмдан

[17]Жь п'арч'әки зер'е хальс шәмдан к'оланди чекьр, бьнгәһа
wе, стуна wе, т'аськ, гӧл у севькед wе һ'әму жь wе дәрдьк'әтьн.
[18]К'еләкава шәш ч'ьqьл дәрдьк'әтьн, се ч'ьqьл алики шәмданева
бун у се ч'ьqьл жи алийе шәмданейи дьнва бун. [19]Се т'аськед
мина гӧлед бәһиве, севьк у гӧлава ль сәр ч'ьqьләки бун. Се
т'аськед мина гӧлед бәһиве, севьк у гӧлава жи сәр ч'ьqьле
дьн бун, һәр шәш ч'ьqьлед кӧ жь шәмдане дәрдьк'әтьн аwа
бун. [20]Чар т'аськед мина гӧлед бәһиве, севьк у гӧлава стуна
шәмданева бун. [21]Севькәк бьн һәр дӧ ч'ьqьлед шәмданейе
жерьнва, севькәк бьн һәр дӧ ч'ьqьлед орт'ева, севькәк жи бьн
һәр дӧ ч'ьqьлед жорьнва бу. Ӧса бона һәр шәш ч'ьqьлед стуна
шәмдане һәбун. [22]Севьк у ч'ьqьлед wе жь wе дәрдьк'әтьн. һ'әму
жь п'арч'әки зер'е хальс к'оланди һатьбу чекьрьне. [23]һ'әфт ч'ь-
ра, дәстьк у сьнийед wе жь зер'е хальс жер'а чекьрьн. [24]Әw у
һ'әму һащәтед wе, жь тәлантәк* зер'е хальс чекьр.

Горигәһа бьхуре

[25]Горигәһа бьхуре жь дара дарщеwийе чекьр, дьрежа-
йийа wе зәндәк, бәрайийа wе зәндәк, әw чар гошә бу,
бьльндайийа wе дӧ зәнд, стьруйед wе жи жь wе бун.
[26]Жора wе, дора wе, стьруйед wе бь зер'е хальс зер' кьр
у дора лева wе т'оqәки зерин авите. [27]Дӧ хәлаqед зер'ин
бона wе чекьр. Әw бьне т'оqва авитьнә һәр дӧ алийа,
wәки гава wе һьлдьн щи һәбьн кӧ дәстуйа тер'а дәрбаз
кьн. [28]Дәсту жь дара дарщеwийе чекьрьн у әw зер' кьрьн.

Р'уне р'ункьрьне у бьхура бинхwәш

[29]Р'уне р'ункьрьнейи пироз у бьхура хальсә бинхwәш
бь пьспорти т'әвдайи чекьр.

---

* 37:24 «Тәлантәк» qаси 34 килограм бу.

Горигәһа дийарийа т'әвайишәwате

38 Жь дара дарщеwийеΦ горигәһа дийарийа
т'әвайишәwате чекьр, дьрежайийа wе пенщ зәнд,
бәрайийа wе пенщ зәнд әw чар гошә бу, бьльндайийа wе
жи се зәнд. [2] Сәр һәр чар ә'нишкед wе стьру дәрхьстьн,
ӧса кӧ стьруйед wе жь wе бун у әw сьфьр кьрьн. [3] Һ'әму
һащәтед горигәһе, аwа готи, т'әбахед wе, мәр'ькед wе,
т'әштед wе, гоштгьр у сьнийед wе чекьрьн. Һ'әму һащәт
жь сьфьр чекьрьн. [4] Бона горигәһе һ'әта ниве wе бьне
т'оqва жь сьфьр читәкә мина т'ор'е чекьр. [5] Сәр һәр чар
ә'нишкед чита сьфьр, чар хәлаq р'окьрьн кӧ дәсту тер'а
бенә дәрбазкьрьне. [6] Дәсту жь дара дарщеwийе чекьрьн
у әw сьфьр кьрьн. [7] Әw дәсту хәлаqед к'еләка горигәһер'а
дәрбаз кьрьн, wәки бь wан бе һьлдане. Горигәһ вала пе
т'әхта әw чекьр.

Т'әшта сьфьр

[8] Т'әшта сьфьр у бьнгәһа wейә сьфьр жь wан нәйнькед*
к'ӧлфәтед кӧ бәр дәре Коне Щьвине хӧламти дькьрьн
чекьр.

Һ'әwша Пирозгәһе

[9] Һ'әwш жи чекьр. Дьрежайа п'әр'дед жь к'ьтане зьрав-
бадайи кӧ дьк'әтьнә алийе башуре һ'әму бь һәвр'а сәд
зәнд бу. [10] Бист стунед wан бист бьнгәһава жь сьфьр бун.
Чәнгәлед стуна у шишед wан жь зив бун. [11] Дьрежайийа
п'әр'дед алийе бакӧре һ'әму бь һәвр'а сәд зәнд бу, бист
стунед wан бист бьнгәһава жь сьфьр бун. Чәнгәлед
стуна у шишед wан жь зив бун. [12] Дьрежайийа п'әр'дед
алийе р'оавайе һ'әму бь һәвр'а пенщи зәнд бу, стунед

* 38:8 Wи чахи нәйнькед wан жь сьфьре бьрьqи бу.

wан дәһә у бьнгәһед wан жи дәһә бун. Чәнгәлед стуна
у шишед wан жь зив бун. [13] Дьрежайийа п'әр'дед алийе
р'оһьлате һ'әму һәвр'а пенщи зәнд бу. [14] П'әр'дед алики
дәри һ'әму бь һәвр'а панздәһ зәнд бу, стунед wан сьсе у
бьнгәһед wан жи сьсе бун. [15] Бона алийе дьне, аwа готи
п'әр'дед бәр дәре һ'әwше һьн ви али, һьн жи алийе дьне
панздәһ зәнд, стунед wан сьсе у бьнгәһед wан сьсе бун.
[16] Һ'әму п'әр'дед дора һ'әwше жь к'ътане зьрав-бадайи бун,
[17] бьнгәһед стуна жь сьфьр бун, ле чәнгәле стуна шишед
wанва жь зив бун, сәред стуна зивкьри бун. Һ'әму стунед
һ'әwше бь шишед зив гьредайи бун. [18] П'әр'да бәр дәре
һ'әwше, жь р'исе шин, ширк, соре гәвәз у жь к'ътане зь-
рав-бадайи бь хәбата нәqьшандитийе бу. Дьрежайа wе
бист зәнд, бәрайийа п'әр'де пенщ зәнд бу, wәкә п'әр'дед
һ'әwше. [19] Чар стунед wейә сәред wан зивкьри бун, чар
бьнгәһед wейә сьфьр бун, чәнгәлед wе у шишед wе жь
зив бун. [20] Сьнгед бона Коне Шә'дәтийе у дора һ'әwше
һ'әму жь сьфьр бун.

Һ'әсабед Пирозгәһе

[21] Әв бун һ'әсабе Коне Шә'дәтийе, чаwа кӧ Муса т'әми
дабу, wәки леwи бь сәрwерийа Ит'амаре кӧр'е к'аһин
Һарун һ'әсаб кьрьн. [22] Бьсалеле кӧр'е Урийе Һур, жь qә-
била Щьһуда әв һ'әму тьшт кьр, чь кӧ Хӧдан т'әми дабу
Муса. [23] Т'әви wи Оһолиаб кӧр'е Аһисамахе жь qәбила
Дан, кӧ һостә, һ'ӧнӧрмәнд у нәqьшандаре бь р'исе шин,
ширк, соре гәвәз у к'ътане зьрав бу. [24] Һ'әму зер'ед кӧ бо-
на шьхӧле чекьрьна пирозгәһе һатьбу хәбате, аwа готи
зер'е кӧ чаwа дийари һатьбу дайине, бист нәһә тәлант у
һ'әфсьд си шекьл* бу, анәгори шекьле** пирозгәһе. [25] Зивед

---

* 38:24 «Бист нәһә тәлант у һ'әфсьд си шекьл» аwа готи 1000 килограм.

** 38:24 «Шекьл» незики 12 грам бу.

ḣ'әсабкьрьна щьвине* сәд тәлант у ḣ'әзар ḣ'әфсьд ḣ'әфте
пенщ шекьл** бу анәгори шекьле пирозгәһе, 26 сәре һәр
мәрьве бист сали у жор кӧ дьһатә жьмаре нив шекьл*
бу, аԝа готи шәсьд се ḣ'әзар пенсьд пенщи мәрьв. 27 Бона
р'окьрьна бьнгәһа пирозгәһе у бьнгәһа п'әр'да, сәд тәлант*
зив чу у бь ԝи сәд бьнгәһ һатьнә чекьрьне, тәлантәк**
бона һәр бьнгәһе. 28 Бь ḣ'әзар ḣ'әфсьд ḣ'әфтепенщ шекьл*
зив чәнгәл у шишед стуна чекьрьн, сәре стуна зив кьрьн.
29 Сьфьре кӧ чаԝа дийари һатьбу дайине, ḣ'әфте тәлант
у дӧ ḣ'әзар чарсьд шекьл* бу. 30 Бь ԝи бьнгәһед бәр дәре
Коне Щьвине, горигәһа сьфьр чита ԝейә сьфьр у ḣ'әму
һащәтед горигәһе, 31 бьнгәһед дора ḣ'әԝше, бьнгәһед
бәр дәре ḣ'әԝше, ḣ'әму сьнгед Коне Шә'дәтийе у ḣ'әму
сьнгед дора ḣ'әԝше чекьрьн.

Ефод

39 Бона ԛӧльхкьрьна Щийе Пирозда, к'ьнщед хьз-
мәтк'арийе, жь р'исе шин, ширк у соре гәвәз
чекьрьн, ӧса жи бона Ḣарун к'ьнщед пироз чекьрьн, чаԝа
кӧ Хӧдан т'әми дабу Муса, 2 Ефод жь зер', р'исе шин, ширк,
соре гәвәз у к'ьтане зьрав-бадайи чекьр. 3 Зер' зьрав пә'н
кьрьн у әԝ мина р'ис бьр'ин, ԝәки хәбата ньтрандьнеда
т'әви р'исе шин, ширк, соре гәвәз у к'ьтане зьрав бьдьнә
хәбате. 4 Сәрмьлкед һәввабуне жер'а чекьрьн, кӧ әԝ һәр

* 38:25 Бьньһер'ә Дәрк'әтьн 30:11-16.
** 38:25 «Сәд тәлант у ḣ'әзар ḣ'әфсьд ḣ'әфте пенщ шекьл» незики 3430 килограм бу.
* 38:26 «Нив шекьл» бь ибрани «бекәк аԝа готи нив шекьл анәгори шекьле пирозгәһе».
* 38:27 «Сәд тәлант» ԛаси 3400 килограм бу.
** 38:27 «Тәлантәк» ԛаси 34 килограм бу.
* 38:28 «Ḣ'әзар ḣ'әфсьд ḣ'әфтепенщ шекьл» 30 килограм ә.
* 38:29 «Ḣ'әфте тәлант у дӧ ḣ'әзар чарсьд шекьл» 2425 килограм бу.

дӧ сәрийава дьһатьнә һәввакьрьне. [5] Бәнпьшта ль сәр
ефод жи мина ефод һунанди-ньтьранди, жь зер', р'исе
шин, ширк, соре гәвәз у к'ьтане зьрав-бадайи wева һа-
тьбу чекьрьне, чаwа кӧ Хӧдан т'әми дабу Муса. [6] Кәвьред
ониксᶲ һазьр кьрьн, нава qавед зер'инда qаш кьрьн у ль
сәр wан чаwа мор те к'оландьне, ӧса навед зар'ед Исраел
һатьнә к'оландьне. [7] У әw ль сәр сәрмьлке ефодва кьрьн,
кӧ зар'ед Исраелр'а бьбьнә кәвьред биранине, чаwа кӧ
Хӧдан т'әми дабу Муса.

Р'әхтсинг

[8] Р'әхтсинг ньтьранди wи щур'е чекьрьна ефодда че-
кьрьн. Әw жь зер', р'исе шин, ширк, соре гәвәз у жь
к'ьтане зьрав-бадайи чекьрьн. [9] Р'әхтсинг дӧ та qаткь-
ри чаргошә бу, дьрежайа wе бьһӧстәк у бәрайа wе жи
бьһӧстәк, дӧ та qаткьри. [10] Ль сәр wе чар щергә кәвьр
qаш кьрьн. Щерга ә'wльн: Сардийонᶲ, топазᶲ у зьмруд,
[11] щерга дӧда: Карбункулᶲ, сафир у алмас, [12] щерга сьси-
йа: Йахонит, агатᶲ у аместис, [13] щерга чара: Хризолит,
оникс у йасписᶲ, әвана qаве зер'да qашкьри бун. [14] Әв
кәвьр донздәһ һ'әб бун, анәгори навед зар'ед Исраел,
мина море к'олайи сәр һәр кәвьри навәки wан һатьбу
к'оландьне бона донздәһ qәбила. [15] Сәр р'әхтсинг зьн-
щиред бадайи чекьрьн, әw вәгьрти жь зер'е хальс бун.
[16] Дӧ qавед зер' у дӧ хәлаqед зер' чекьрьн у әw һәр дӧ
хәлаq, сәр һәр дӧ сәре р'әхтсингва кьрьн. [17] Әw һәр дӧ
зьнщиред зер', һәр дӧ хәлаqед сәр р'әхтсингва кьрьн.
[18] У һәр дӧ сәрийед зьнщирайә дьн һәр дӧ qавава кьрьн,
паше алийе пешийева сәрмьлке ефодва кьрьн. [19] Дӧ
хәлаqед зер'инә дьн чекьрьн әw бьн р'әхтсингва һәр дӧ
ньч'ед жерьнва алийе ефодва кьрьн. [20] Дӧ хәлаqед зе-
р'инә дьн жи чекьрьн, әw бьн һәр дӧ ньч'ед сәрмьлкед
ефодва кьрьн. Алийе пешийева бәр щийе певакьрива
сәр бәнпьшта ефодва кьрьн. [21] Бь qәйт'ана шин хәлаqед

р'әхтсинг хәлаqед ефодва кьрьн, кö әw сәр бәнпьшта ефод бә у р'әхтсинг жь ефод нәqәтә, чаwа кö Хöдан т'әми дабу Муса.

Чöх

[22] Чöхе ефод хöр'у бь р'әнге шин һунандьн. [23] Нава wи вәкьри бу мина бәрстуйе еләкзьрьһ', дора wи дьрути бу кö жь бәр һәв нәчә. [24] П'еша чöх жь р'исе шин, ширк, соре гәвәзи бадайи һ'ьнар р'иши кьрьн. [25] Жь зер'е хальс зәнгьл чекьрьн, әw зәнгьл ль навбәра һәр һ'ьнареда, ль сәр п'еша чöхва кьрьн. [26] Ль сәр п'еша чöхе хьзмәтк'арийе, навбәра һәр һ'ьнареда зәнгьләк һәбу. Чаwа кö Хöдан т'әми дабу Муса.

К'ьнщед Һарун у зар'ед wи

[27] Бона Һарун у кöр'ед wи бь хәбата һунандитийе жь к'ьтане зьрав кьрас чекьрьн. [28] Öса жи жь к'ьтане зьрав п'ап'ах, к'олоз чекьрьн у жь к'ьтане зьрав-бадайи к'ьнщед бьни чекьрьн. [29] Бәнпьшт жи жь к'ьтане зьрав-бадайи, жь р'исе шин, ширк, соре гәвәз, бь хәбата нәqьшандитийе чекьр, чаwа кö Хöдан т'әми дабу Муса. [30] Бәрә'нийа к'офийа пироз жь зер'е хальс чекьрьн у сәр wе мина мор к'оландьне ньвисин: «Пироз Хöданр'а». [31] Әw авитьнә ль сәр qәйт'ана шин, wәки жорва ль сәр п'ап'ахва бе гьредане, чаwа кö Хöдан т'әми дабу Муса.

Хьлазкьрьна хәбате

[32] Бь ви щур'әйи һ'әму шьхöлед ль сәр Коне Шә'дәтийе, аwа готи Коне Щьвине һатә сери. Зар'ед Исраел һәр тьшт, чаwа кö Хöдан т'әми дабу Муса, öса жи кьрьн. [33] У Коне Шә'дәтийе анинә щәм Муса, аwа готи: Кон у һ'әму навмала wе, qәмьтокед wе у читед wе, дәстуйед wе, стун у бьнгәһед wе, [34] сәргьртьна жь ч'әрмед бәранайә сор р'әнгкьри у сәрк'еша жь ч'әрмед га-мә'си у п'әр'да

навбьр'ийе, 35 Сьндоqа Шә'дәтийе у дәстуйед we, qал-
п'ахе бахшандьне, 36 т'әхт у һ'әму дәрданед we у нане
Хwәдер'а дайи, 37 шәмдана жь зер'е хальс ч'ьрайед сә-
рә щи бь щи р'ез кьри, һ'әму һащәтед хwәва у бьзьре
р'онайе, 38 горигәһа зер'ин, р'уне р'ункьрьне, бьхура
бинхwәш, п'әр'да бәр дәре кон, 39 горигәһа сьфьр у чита
wейә сьфьр, дәстуйед we у һ'әму һащәтед we, т'әшт у
бьнгәһа we, 40 п'әр'дед һ'әwше, стунед we, бьнгәһед we,
п'әр'да бәр дәре һ'әwше, һәбьнед we у сьнгед we, һ'әму
һащәтед хьзмәтк'арийе, бона Коне Шә'дәтийе, аwа готи
Коне Щьвине, 41 к'ьнщед qӧльхкьрьнейә бона хьзмәтк'а-
рийа Щийе Пирозда, к'ьнщед пироз к'аһин[Ф] Һарунр'а,
ӧса жи к'ьнща кӧр'ед wир'а кӧ к'аһинтийе бькьн. 42 Зар'ед
Исраел һәр тьшт чаwа Хӧдан т'әми дабу Муса, ӧса жи
кьрьн. 43 Муса дина хwә да һ'әму тьште чекьри, кӧ ва йә
чаwа кӧ Хӧдан т'әми дабу wана, ӧса жи кьрьнә. Муса
дӧа wан кьр.

Т'әмийед Хӧдан[Ф] бона Коне Шә'дәтийе

40 Хӧдан т'әви Муса хәбәр да у готе: 2 «Р'ожа йәкейә
мәһа пешьн, Коне Шә'дәтийе, аwа готи Коне
Щьвине вәгьри. 3 Сьндоqа[Ф] Шә'дәтийе бьби һьндӧр' у
п'әр'де к'аши бәр ки. 4 Т'әхт бини һьндӧр' у һәр тьште wи
сәр щи бь щи р'ез ки, шәмдане бини һьндӧр', ч'ьрайед
we вехи у дайни сәр шәмдане. 5 Горигәһа бьхурейә[Ф]
зер'ин дайни пешбәри Сьндоqа Шә'дәтийе у п'әр'де ба-
вежи бәр дәре Коне Шә'дәтийе. 6 Горигәһа дийарийа
т'әвайишәwате дайни ль бәр дәре Коне Шә'дәтийе,
аwа готи Коне Щьвине. 7 Т'әште дайни ль навбәра Коне
Щьвине у горигәһе, аве дагьри. 8 Дора we һ'әwше чекә у
п'әр'де бавежә бәр дәре һ'әwше. 9 Р'уне р'ункьрьне һьлди,
Коне Шә'дәтийе у һ'әму чь кӧ һьндӧр'да һәйә р'ун ки, we
у һ'әму нав мала we пироз ки, wәки әw пироз бә. 10 Ӧса
жи горигәһа[Ф] дийарийа т'әвайишәwате у һ'әму һащәтед

we р'ун ки, горигәһе пироз ки, wәки горигәһ бьбә йа һә-
рә пироз. [11] Т'әште у бьнгәһа we р'ун ки у we пироз ки.
[12] Һарун у кӧр'ед wи бини ль бәр дәре Конеֆ Щьвине у
wан бь аве бьшойи. [13] К'ьнщед пироз Һарун ки, wи р'ун
ки у wи пироз ки, кӧ к'аһинтийе мьнр'а бькә. [14] Кӧр'ед
wи жи бини у кьраса ль wан ки. [15] Wан жи ӧса р'ун ки,
чаwа тә баве wан р'ун кьр, кӧ әw мьнр'а к'аһинтийе бь-
кьн. Әв р'ункьрьна wан ль нав ньсьлед wанда бьбә бона
к'аһинтийа wанә һ'әта-һ'әтайе».

Вәгьртьн у пирозкьрьна Коне Шә'дәтийе

[16] Муса һәр тьшт чаwа кӧ Хӧдан т'әми дабу ӧса жи кьр.
[17] Сала дӧда, йәке мәһа пешьн, Коне Шә'дәтийе һатә
вәгьртьне. [18] Муса Коне Шә'дәтийе вәгьрт, бьнгәһед wан
данин, читед wан данин, дәсту дәрбаз кьрьн у стун данә
сәкьнандьне. [19] Сәргьр авитә сәр Коне Шә'дәтийе у сәрк'еш
жорда к'ьшандә сәр кон, чаwа кӧ Хӧдан т'әми дабу Муса.
[20] Шә'дәти һьлда у кьрә сьндоqе, дәсту хәлаqед сьндо-
qер'а дәрбаз кьрьн у qалп'ахе бахшандьне жорва дани
ль сәр сьндоqе. [21] Сьндоq бьрә һьндӧр'е Коне Шә'дәтийе,
п'әр'дә к'аши бәр кьр у Сьндоqа Шә'дәтийе вәшарт, чаwа
кӧ Хӧдан т'әми дабу Муса. [22] Т'әхт дани һьндӧр'е Коне
Щьвине, алийе бакӧра кон ви алийе п'әр'де дәр. [23] У сәр
we ль бәр Хӧдан нан щи бь щи р'ез кьр, чаwа кӧ Хӧдан
т'әми дабу Муса. [24] Шәмдан дани һьндӧр'е Коне Щьвине,
пешбәри т'әхт алийе башура кон [25] у ль бәр Хӧдан ч'ьра
вехьстьн у данинә сәр шәмдане, чаwа кӧ Хӧдан т'ә-
ми дабу Муса. [26] Горигәһа зер'ин дани һьндӧр'е Коне
Щьвине пешбәри п'әр'де [27] у ль сәр we бьхура бинхwәш
агьршәwати кьр, чаwа кӧ Хӧдан т'әми дабу Муса. [28] П'әр'дә
авитә ль бәр дәре Коне Шә'дәтийе. [29] Горигәһа дийарийа
т'әвайишәwате дани ль бәр дәре Коне Шә'дәтийе, аwа
готи Коне Щьвине у ль сәр we дийарийа т'әвайишәwате
у дийарийа нани да, чаwа кӧ Хӧдан т'әми дабу Муса.

[30] Т'әшт дани ль навбәра Коне Щьвине у горигәһе у бона
шуштьн-вәшуштьне ав дагьрт. [31] Муса, Һарун у кӧр'ед wи
дәст у п'ийед хwә жь we дьшуштьн. [32] Гава кӧ дьк'әтьнә
Коне Щьвине у незики горигәһе дьбун хwә дьшуштьн,
чаwа кӧ Хӧдан т'әми дабу Муса. [33] Һ'әwша дорбәре Коне
Шә'дәтийе у горигәһе дада у п'әр'дә авитә ль бәр дәре
һ'әwше. Бь ви аwайи Муса шьхӧл хьлаз кьр.

Ә'wр ль сәр Коне Щьвине

[34] Ә'wр Коне Щьвине ньхамт у р'умәта Хӧдан Коне
Шә'дәтийе дагьрт. [35] Муса нькарьбу бьк'әта Коне Щьвине,
чьмки ә'wр данибу ль сәр кон у р'умәта Хӧдан Коне
Шә'дәтийе дагьртьбу. [36] Һәр гава ә'wр жь сәр Коне Шә'дәтийе
р'адьбу, һьнге зар'ед Исраел т'әмамийа р'еwитийа хwәда
р'едьк'әтьн, [37] ле һәгәр ә'wр р'анәдьбу әw р'е нәдьк'әтьн,
һ'әта we р'ожа кӧ ә'wр р'абуйа. [38] Ә'wре Хӧдан р'оже ль
сәр Коне Шә'дәтийе бу, шәв жи ә'wрда агьр һәбу, ль бәр
ч'ә'ве т'әмамийа мала Исраел, нава т'әмамийа р'еwити-
йа wанда.